

JAN NILSSON

HEMSKHETER

QVILLE, SVENNEBY OCH BOTTNA

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA
MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900
I QVILLE HÄRAD BOHUSLÄN

Källmaterial

6

GIFTMORD

BEGÅNGET: 1861- 05-27

GÄRNINGSMÄN: HEMMASÖNERNA AXEL HÅKAN OCH
OLOF NESTOR NIKLASSON I LUSHED
OCH KALLEBY

Utdrag ur domboken från Qville Häradsrätt. Innehåller alla ingående handlingar i aktuella mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget ARKIV DIGITAL, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på ARKIV DIGITALS hemsida.

Dessa rättegångar finns även beskrivna i boken "Hemskheter i Qville, Svenneby och Bottna.

Trevlig läsning

Jan Nilsson, författare

v278245.b4170

1864 den 3 Juni**No 85**

Efter angivelse af Axel Håkan Niklasson i Lushed har vice Kronolänsmannen O Johansson till Tinget uttagit stämning å Johannes Jonasson i Norra Edsten med påstående om laga ansvar för det han skall om angifvaren utspridt äreröriga rykten; och vid upprop infinna sig Åklagaren och angifvaren personligen, hvaremot svaranden icke afhöres, ehuru han den 14 sistl Maj fått behörig del af stämningen enligt ingifvet bevis, förklarande angifvaren, att med stämningen afses det svaranden må stånda till laga ansvar för det han utspridt rykte derom, att angifvarens fader aflidit till följe af förgiftning, samt att angifvaren skall varit vållande till sin faders död.

Åklagaren anhåller om vittnesförhör med häradsdomaren C Carolusson i Borgane vilken då jäfanledning icke förefinnes, med öppen lemnad jäfsanmärkning, på ed ock varning höres, dervid han berättar: att svaranden ett tillfälle för omkring 2 år sedan, i angifvarens frånvaro, ytrade för vittnet det angifvaren skall vara vållande till sin faders död tillfölje af förgiftning.

Uppläst och vidkändt.

/Här följer ett mycket svårläst stycke. Inbindningen gåt långt in på vänstersidan av arket + mycket överstrykningar och rättelser i texten. Av den läsbara texten framgår att två vittnen, Benjamin Larsson i Flyg och Carolusson i Lersten vill höras, men det kan ej göras./

...anhåller Åklagaren här....om uppskof.

Utslag

afsagdt den 24 Augusti 1864

För uteblifvande från Tinget utan styrkt laga förfall fälles Sdn och åberopade vittnen Benjamin Larsson i Flyg och Amalia Carolusson i Lersten, att böta den förstnämnda 2 daler och vardera af de öfrige 1 daler 50 öre rmt, till lika fördelning emellan Konungen och Åklagaren och varder målet, med bifall till Åkl anhängan uppskjutet till nästa lagtima ting i häradet, 4de rättegångsdagen, då parterna, angifvaren ? der att han nödigt aktar, svaranden vid 10 daler rmt, åberopade vittnen Benjamin Larsson och Amalia Carolusson vid vite 5 rdr rmt för hvardera, skola hos Hds Rätten sig infinna, derom det dock åligger Åkl att i god tid före ? dag, vittnena bevisligen underrätta.

v278245.b5780

1864 den 5 November

No 66

Hds Rn påropar uppskjutna målet, No 85 från sistl ting, emellan Kronoläsmannen Johansson, Åkl, Axel Håkan Niklasson i Lushed, Målseg, J Jonasson i Norr Edsten, Sdn, om ansvar för utspridande af äreröricht rykte.

Vid upprop infinna sig samtliga parter personligen, af hvilka ? till en början inlemnar den ågångna stämningen , som med ? resolution lyder sålunda:

Stämningsansökan etc: Litt E

? inlemnar ? följande handlingar ? skriftliga anförande:

Till Qville Vålloff etc Litt F

Ett så lydande bevis:

På begäran af etc Litt G

Denna vittnesattest:

Emellan Axel Håkan etc Litt H

Angifvaren anhåller om vittnesförhör med närvarande vittne Benjamin Larsson i Flyg, hvilken ojäfvad på ed och varning höres och berättar: Ett tillfälle - början af år 1863, när vt jemte Sdn var på besök hos vt Carolusson, tillfrågade Carolusson sdn, om han ville låta postponera en inteckning för ett undantagskontrakt på 5/8 mantal Lushed, efter en ?inteckning å samma hemman så det angifvaren skulle kunna utfå ? hypothekslånet; och genmälde ? han icke ville härpå ingå, emedan en ? obarmhertig meniska som angifvaren, hvilken förgiftat sin fader, borde hafva något ? . Slutl förklarade vt, att ett allmänt rykte varit utspritt i orten derom, att angifvarens fader Niklas Olsson skall ljutit döden till följd af förgiftning.

Uppläst och vidkänt.

Fordrad ersättning för inställelen tillerkönns vittnet med 2 rdr 25 öre rmt, att af angifvaren förskjutas samt lösen för utdrag af Hds Rns beslut härom, derest vittnet ? ersättningens utfående kommer deraf i behof.

Bland nämnden intygas, att ett rykte varit i orten gängse derom, att afl Niklas Olsson skall hafva ljutit döden till följe af förgiftning.

Åkl vägrar att yttra sig i målet föränd obduktion å liket efter Niklas Olssons försiggått.

Utslag

Som det af Provincialläkare Herr Doktor G Landgren utfärdade embetsbevis samt den från pigan Carolina Olausdotter i Hjelp Edsten ingifna vittnesattest, äfvensom i orten gängse allmänt rykte gifva skälig anledning till det antagande att aflidne Niklas Olsson från Lushed i maj månad 1861 timade död skall hafva förorsakats af förgiftning, alltså finner Hds Rn, med anledning af Åkl.s hemställan samt 4 kap 1§ RB, nödigt föreskrifva, det Niklas Olssons i Qville kyrkogård jordade lik skall uppgräfvast samt medicolegal obduktion af ortens provincialläkare af den döda kroppen verkställas, för utrönande af dödsorsaken samt för vinnande af upplysning om någre giftiga ämnen i liket funnits eller ännu förefinnas; och varder i afvaktan på Herr Provincialläkarens utlåtande i ämnet, detta mål utställt att ånyo förekomma å 3dje rättegångsdagen af nästa i häradet infallande lagtima ting, då parterna åter skola vid Hds Rn tillstädeskomma, vid enahanda påföljd, som ? inställeskyldighet å detta Ting varit föreskrifna.

v278245.b5830

DB no 66 Litt E

Stämnings ansökan

Resol

Johannes Johansson i Norr Edsten varder härmed kallad stämd till nu instundande lagtima sommaring i Qville härad å Tingsstället Rabbalshede den 31sta ? för att afgifva svaromål å nedanstående ?, börande stämningen åtlydas vid laga ansvar.

Qville Härads Kronolänsmans Kontor den 12 Maj

C Johansson

När Johannes Jonasson i Norr Edsten i flera personers närvaro, ej allenast utspriddt sådant rykta ? mitt lif och övriga i orten äfven lika offentligt uttalat att en sådan brottslighet varit af mig ? får jag å honom anhålla om laga kallelse och stämning med yrkande han måtte ? uppgifter, och fälde påståenden till laga ? stå.

Öppen talan förbehålles och rättegångsersättning infordras i målet.

Lushed den 10 Maj 1864.

Axel Håkan Niklasson

v278245.b5840

DB No 66 Litt F

Till Qville Wällofliga Härads Rätt

Såsom genmäle af den stämning Axel Håkan Niklasson i Lushed å mig utverkat till förlidit Sommarting får jag i ödmjukhet anför, att jag visserligen haft några för kärandens goda namn betänkliga yttranden men att sådant aldrig skett af argt uppsåt i afsigt att skada Käranden, utan varit fälda af obetänksamhet och på grund af rykten som kommit för mina såväl som för många andras öron. Hvadan jag härmedelst offentligen återkallar mina ord. Såsom skäl för öfverseenden med dessa yttranden får jag ödmjukast åberopa innehållet af hos fogade läkare och vittnes attester af läkarens intyg framstår neml att sjukdomens beskaffenhet hos kärandens fader och de vid tillfället erhållne upplysningar gifva skäl för den misstanke att den sjukes lidanade och död uppkommit genom en intoxication, hvilket lærer betyda förgiftning af något vegetabiliskt gifämne, Carolina Olsdotters vittnesattest gifver jemväl starka anledningar till den förmodan att ett mord genom förgiftning ? å Kärandens fader men jag förm min del har aldrig kunnat tro på ryktena om ett så förfärligt ? som att en son skulle afdagataga sin egen fader och ännu mindre har jag hyst eller hyser någon tanke att söka binda Käranden eller någon annan till en dylik gärning. Utan återkallar jag som sagt ? jag derom möjligen kan hafva yttrat såsom ? af öfverilning och utan afsigt att skada Kärandens heder Jag anhåller således Ödmjukast att varda från ansvar befriad.

Norr Edsten den 5 November 1864

Johannes Jonasson

v278245.b5850

DB No 66 Litt G

På begäran af Johannes Jonsson i Norr Edsten, får jag lemna följande upplysningar om sjukdomsförhållandet vid Niklas Olssons i Lushed den 31(?) Maj 1861 timade dödliga frånfälle; _ Vid mitt besök samma dag, befanns nämligen Niklas Olsson behäftad med en häftig, iritativ maginflammation (gastritis irritativa), hvilken sjukdom, såväl af istundenvarande sjukdoms symptom, som och af de vid tillfället meddelade uppgifterna om anledningen till sjukdomen, och flera omständigheter, der stöd åt den framställda misstanken, att sjukdomen sannolikt föranletts af en försigtigen intoxication, ehuru det måste lemnas oafgjort, om ? huruledes denna intoxication försiggått; hvilket på afgifven embetsed intygas.

Sandklef den 7/7 1864

G Lundgren

DB No 66 Litt H**Wittnesattest**

Emellan Axel Håkan Niklasson i Lushed Kärande, och G. Jonsson i Norr Edsten Svaranden får jag afgifva följande vittnesberättelse. År 1861 tjenade jag hos Kärandens fader Niklas Olsson i Lushed såsom piga, och måndagen den 27de maj gick husbonden till kyrkan på sockenstämma, när han hemkom från kyrkan bad matmodern mig jag skulle skura väl ren kastrullen kvikkt, jag gjorde och sköljde den sedan med vatten två gånger och visade matmodren att den var ren, då tog jag hönssoppa hvilken stod förvarad i Kammaren och slog den i den renskurade Kastrullen och satte den på elden sedan tvettade jag fatet maten hade stått uti, och gick ut att valla en ko, när jag hade vattnat kon en stund kom min husbonde och gick ut åt skogen och gick fram och tillbaka en stund, när jag kom in låg han i sängen men steg strax upp och lade sig öfver en stol och kastade upp eller kräktes hvarvid han jemrade sig mycket illa och sade jag tror jag här fått min död, då jag inkom tog jag en matsked och tog i fatet deri min husbonde hadde ätit och blef varse något hvitt grus på skeden, då sade matmodren till mig ät intet af maten ty vi har blifvit sjuka både far och jag, likväl tog jag med skeden 2 eller tre gånger i fatet och förtärde, en stund derefter fick jag en svår hufvudvärk och ville kräkas, hvilket gick öfver men hufvudvärken varade eller fortsatte intill andra dagen, resten af den omnämnda maten gaf jag en kalf samma afton min husbonde hade insjuknat, och om morgonen var han sjuk det fradgade ur munnen på honom och vid middagstiden störtade han, då sade jag till Axel Håkan och Olof Nestor nu kan ni gå stå, då förvandlades de i ansiktet och blef röda hvarvid Olle sade är du ? har kalfven störtat, samma dags afton låg ? ? något af det hvita gruset som befanns på botten af fatet som maten hade varit uti och gick intill Axel Håkan och ville han skulle smaka på det hvita ?, han vägrade först men sedan lade han något deraf på tungan, dock spottade han ut det genast, om morgonen tog jag något af det hvita gruset som var i soppan och visade arbetskarlen Anders Andreasson då han yttrade att det var af sand ??? Om söndagsafton eller dagen före min husbondes insjuknande åt vi alla i huset hönssoppa och mådde bra af den, Om måndagsmiddag eller samma dag som min husbonde insjuknande men förrän han hade hemkommit från kyrkan lade Axel Håkan och Olle Nestor sig inne i stugan för att hvila middag, medan matmodren jag och vallgossen voro ute, hvilket de mycket sällan gjorde annars utan lade sig vanligtvis i uthusen, när vi kom in voro de redan utgångna.

? får jag upplysa att någon främmande varit icke hemma medan maten stod i kammaren, mer än en fattig gumma hvilken var icke längre än i köket, en ? att under det min husbonde var sjuk hadde han varit ute och då han kom in sade han de kunde alt låtit mig lefva, de skulle intet haft någon skada af mig, dock visade sönerne icke någon ledsnad för sin faders svåra sjukdom, Käranden och jag talades vid hvem som kunnat lagdt giftet i maten för fadren, då yttrade han att det har väl Ragatan gjordt, Olle Nestor sade till mig om någon frågar hur det har tillgått med hans faders död, skulle jag intet låtts om det för någon, äfven yttrade Olle Nestor om våren förrän fadren dog, att om det varit min styffader istället för det är min egen fader, skulle jag slagit honom så förderfvad att intet skulle kunnat gå på åtta eller fjorton dagar, då blef det svarat att det hadde varit lika illa, men då svarade han, hadde det varit styffader hadde jag fått tuktat min egen fader hade jag fått fästning, Axel Håkan yttrade det kan ingen säga att far blifvit förgiftad ty det har många hördt och sett han varit sjuk i våras. Detta kan med ed styrkas.

Hjelp Edsten den 5 Nov 1864.

Carolina Olausdotter

Qville W.T. 1865**1865 den 3 Mars****No 57**

Allmän åklagare

./.

häktade Axel Håkan och Olof Nestor Niklassöner

Sedan Kronolänsmannen O Johansson i skrifvelse till Domhufvanden den 16 nästsvunne anhållit om ransakning med Hemmansegarne Axel Håkan Niklasson i Lushed, Qville Socken, och Olof Nestor Niklasson i Kalleby, Tanums sn för att de med förgift /alla för hälsan mycket skadliga ämnen/ afdagatagit sin fader Hemmansegaren Niklas Olsson på förstnämnde ställe, hvars död inträffat Söndagen den 2 Juni år 1861. Så har Domhufvande utsatt detta måls företagande till innevarande dag och derom meddelat besked till Länsmannen för hans egen efterrättelse och för vederbörandes inkallande.

På upprop anmäla sig Länsmannen Johansson såsom allmän åklagare samt aflidne Niklas Olssons enka Johanna Jonasdotter i Lushed, o den sednare för biträde i rättegången, åtföljde af Hemmansegaren Joh Olsson i Norr Edsten; och blifva de båda anklagade, hvilka Länsmannen sistl dag inmanat uti Häradsfängelset härstädes, derifrån upphemtade.

Till en början antecknas utur HdsRn DB för sistl ST No 85 och HT No 66 att, sedan Länsmannen Johansson på angivelse af tilltalade Axel Håkan Niklasson till förestående Ting instämt ofvanbemälda Johannes Jonsson med yrkande af laga ansvar för det Johannes Jonsson utspriddt rykte att Niklas Olsson aflidit tillfölje af förgiftning och att Axel Håkan Niklsson varit vållande till fadrens död, så och medan under behandlingen af berörde mål kommit till Hd Rns kännedom, det det rykte varit i ? gängse, att Niklas Olsson ljutit döden till följe af förgiftning, och Hds Rn funnit skälig misstanke dertill, hade Hds Rn i anledning af Länsmanannens hemställan och med stöd af 4 Kap 1 § RB i utslag den 5 sistl November förordnat, det Niklas Olssons i Qville kyrkogård begrafna lik skola uppgrävas och medicolegal besiktning dervid verkställas af ortens Provincial Läkare för utrönande af dödsorsaken.

Prov. Läkaren Herr Medicine Doktor och Chirurgie Magistern W. A. Ingelsson, af Domhufvanden den 10 November förordnad att verkställa berörda obduktion, vilken den 31 December till Domhufvanden med protokoll rörande obduktionen, protok. rörande kemisk undersökning av hvissa tagna delar af Niklas Olssons döda kropp och attest rörande dödsorsaken, hvilka handlingar hafva denna lydelse:

1 "Protokoll hållet med medikolegala etc Litt A.**2 "Protokoll hållet a Strömstads Apothek etc Litt B.****3 "Utlåtande****På grund af bifogade etc Litt C.**

De ifrån Provincial Läkaren inkomna handlingarna blifva jemte skrifvelse den 7 Januari Länsman Johansson tillställda af Domhufvanden för vidare behörig åtgärd, hvarefter Johansson väckt förevarande åtal.

Till upplysning, att det så långt efter dödsfallet obducerade liket verkligen är afl Niklas Olsson, meddelar hans enka:

- att hon strax efter mannens begrafning upprest på grafven ett stycke träd, hvaruti hans begynnelsebokstäfver N O voro inskur-na, hvilket märke hon ditsatte för att framdeles då hon emnade uppställa en grafvård, kunna med säkerhet igenfinna grafven, samt att, då Qville kyrka nästlidne sommar skulle ombyggas och hon förutsåg att grafkullarna skulle blifva förstörda af grus m m från den gamla kyrkan samt byggnaderna ?, hvilket och inträffat, hade hon tagit det nämnda trästycket tillika med några bitar af en sönderslagen glas- eller porslinskruka, som hon hittade på en annan graf, och nedgrävt ett stycke under jordytan på Niklas Olssons graf; och när nu den graf öppnades för den förordnade obduktionen, som antogs vara Niklas Olsson, påträffade hon, hvilken hvar tillstädes, ej allenast det beskrifna trästycket, hvilket hade blifvit uppvräkt, men låg antingen på grafven eller strax derbredvid, än ock de nämnda glas eller porslinsbitarna, hvilka igenfunnos der hon lagt dem.

- att sedan Niklas Olssons graf blifvit kort efter hans död gruskörd och torfsatt, så hade den i anseende till sjunkning blifvit efter en tid på enahanda sätt ånyo omsedd; och förklaras deraf det förhållande, hvilket någon af de personer, som nu öppnade grafven, Petter Christensson och Andreas Christensson under Qville Prestgård, Olof Ung under Kamstorp och Joh Andreasson under Yllene, vid tillfället anmärkte, att i grafven påträffade två lager af sand.

- att Niklas Olssons kista, som icke varit af någon ovanlig beskaffenhet, varit svartmålad;

- att liket varit svept i hvitt linne till så kallat "säng", svepningen sammanbunden öfver bröstet med en svart linneremsa, samt med svarta sockor på fötterna föreställande skor; och igenfunnos på det nu uppgrädda liket linneremсор och sockorna, - de sednare enligt hvad obduktionsprotokollet innehåller, och de förra såsom framdeles skall styckas; meddelades Jöransdotter i sammanhang härmed att Helena Olsdotter i Kärraby verkställt svepningen:

- att Niklas Olsson hade haft svart hår med en mindre fläck på hjässan kal, hvilka kännemärken ock igenfunnos å det uppgrädda liket, enligt obduktionsprotokollet; och tror Jonasdotter att hon ännu vid liköppningen skulle hafva igenkänt den aflidnes an-siktsdrag, om hon haft styrka att betrakta liket samt

- att uti Niklas Olssons graf nedsattes två barn af Carolus Carlsson under Bräcke och Magnus Christensson under Trättestad, och att i den graf, som nu öppnades, funnos äfven två barnkistor, hvilket skall intygas af dödgräfvarne.

Efter dessa upplysningar andrager Jonadotter: Måndagen den 27 Maj 1861 omkring kl 9 f.m. begaf sig Niklas Olsson till Qville Kyrka för att deltaga uti en sockenstämma. Vid hans återkomst omkring kl 4 e.m. hade hans husfolk, bestående af hans hustru, hans nu tilltalade söner, hvilka vore hans enda barn, pigan Carolina Brink och wallgossen Hans Jakob Carlsson, redan spisat middag. Jöransdotter, som aldrig brukade nämna förut hvilken mat hon emnade begagna, hade likväl den dagen under den allmänna middagsspisningen kommit att tillsäga Carolina Brink, det hon skulle af hönssoppa, som var kvar sedan föregående dagen och som stod uti kökskammaren, värma upp åt Niklas Olsson vid hans hemkomst. Niklas Olssons hus bestod af stuga, 2 kammare och kök, och den närmast köket varande kammare beboddes ej utan nyttjades af matmodern att undanställa mat med mera. Dörrarna emellan de serskilda rummen voro icke låsta; När Niklas Olsson hemkom, frisk och sund, tillkännagaf han sig vara mycket hungrig och begärde mat; och framställde hustrun åt honom mjölk samt smör och bröd för att låta honom stilla den första hungern, hvarefter hon, särdeles som han sjelf begärde att få någon varm mat, tillsade Carolina Brink att värma hönssoppa men att först väl skura kastrullen, hvaruti uppvärmningen skulle ske. Den sednare tillsägelsen war föranledd deraf att förbränningen hade blifvit afbrätt. Medan Carolina Brink skurade kastrullen, gick Jonasdotter ut att hemta brännelse, och när hon inkom visade Carolina Brink kastrullen för att Jonasdotter måtte sjelf finna att den var väl skurad, och sådan var äfven förhållandet; men för att vara desto säkrare, torkade Jonasdotter sjelf kastrullen ytterligare med en trasa. Derefter hemtades soppfatet från kammaren ut i köket, antingen af Jonasdotter eller Carolina Brink, och innan soppan slogs utur fatet märkte Jonasdotter att "skinnet" eller det stelade fett på soppan war rördt, men fäste icke vidare uppmärksamhet dervid. Sedan soppan blifvit uppvärmd och uppslagen uti ett fat, började Niklas Olsson spisa derutaf; och då hustrun, som under det hon spidade af soppan varit ute en stund i några ärenden, frågade honom vid återkomsten, hvarföre han, såsom hon fann, icke fortfor att äta af soppan utan endast förtärde klimparne, som funnos deri, sade han att han icke mådde väl af soppan. Niklas Olsson slutade derpå snart att äta, klagade mer och mer öfver illamående och måste om en stund gå ut att kräkas; och när han kom in igen fortfor han att kräkas. Hustrun gaf honom då en kopp kaffe, troende att detta skulle häfva hans illamående. Han drack kaffet, men utan verkan, ville icke hafva ännu en kopp, den hustrun gjort honom. Niklas Olsson fortfor att slitas af våldsamma kräkningar i två dygn, hvarunder han såsom botmedel endast intog vatten och söt mjölk i stor myckenhet. Under natten emot Torsdagen den 30 Maj stillades kräkningarna, hvarefter han förbättrades, så att han till och med på Fredagen kunde wara uppe och ute, men derefter inträdde försämring och den sjuke klagade öfver svår brand åt hjertat. Lördags förmiddagen blef, enligt den sjukas medgifvande men egentligen till följe af hans hustrus påyrkande, tilltalade Axel Håkan Niklasson skickad att hemta Doktor G. Lundgren i Sandklef, boende på två och trefjerdedels mils afstånd. Axel Håkan Niklasson återkom med Doktor Lundgren samma dag sent på eftermiddagen; och sedan doktorn undersökt den sjuke samt efterfrågat, hvad han förtärt nästinnan insjuknandet, begaf han sig samma qväll tillbaka till Sandklef, äfven nu skjutsad af Axel Håkan Niklasson. Innan Doktorn for, yttrade han, det kan emnat dröja i Qville öfver natten, men att han med afseende på den sjukas betänkliga tillstånd skulle skynda hem för att sända läkemedel. Axel Håkan Niklasson återvände med medikamenterna Söndags förm. den 2 Juni kl 10, men Niklas Olsson hade redan omkring kl 3 på morgonen aflidit. Sedan Niklas Olsson, såsom redan nämnt är, hade yttrat att han icke ville äta mera af soppan, emedan han icke mådde väl af henne, men emedan han börjat kräkas, förtärde äfven hustrun några skedblad för att smaka, men då äfven hon tyckte att soppan icke hade riktig smak, utbar hon i köket det återstående, och då hon, som hade återvänt i stugan, der Niklas Olsson hade spisat, äfven snart kände sig illamående, gick hon ut i köket för att förekomma Carolina Brink det, som brukade äta af öfverblifven mat och hade lof dertill, jemväl måtte förtära af soppan. Carolina Brink, så snart hon fått tillsägelsen, upplyste att hon redan ätit ett par skedar; och då matmodern märkte att bredvid fatet låg en sked, hvarå funnos några små hvita gryn, smat frågade Carolina Brink hvarifrån berörde gryn hade kommit, svarade Carolina Brink, det hon icke begagnat skeden till annat än att laga soppan och att således de hvita grynen måste vara komna ifrån soppfatet. Matmodern förbjöd då pigan att äta mera af soppan och befallde henne att istället använda nämnde mat åt en kalf; och när pigan i anledning deraf hade tömt fatet, hvaruti soppan varit uppslagen, funnos på botten deraf en hop likadana gryn som blifvit anmärkta på skeden. Jonasdotter trodde strax att grynen voro arsenik, och för att förvissa sig derom tog hon ett stycke arsenik, som Niklas Olsson hade till ? åt kreaturen, men hvilket förvarades uti en chifonier, hvartill hon sjelf har nyckeln på sig, och skrapade deraf gryn, hvilka befunnos alldeles lika med grynen i fatet och på skeden. Grynen af båda slagen voro till smaken söttaktiga.

Sedan Jonasdotter efter den anställda jernförelsen och med betraktandet tillika af Niklas Olssons sjukdomstecken ansåg sig hafva visshet att arsenik varit lagd uti den hönssoppa, hvaraf Niklas Olsson ätit, kom henne i minnet att fem eller sex år derförut, då hon redan var gift med Niklas Olsson, hade hon haft en piga med namn Carolina Olsdotter, nu boende under Widingen, hvilken, efter att hafva blifvit lägrad af tilltalade Axel Håkan Niklasson, hade under sitt hafvandeskap omtalat för Jonasdotter det hon af Axel Håkan Niklasson fått något hvitt uti ett papper för att intaga deraf till fostrets fördrifning, men att Carolina Olsdotter ej vågat göra detta. Af denna anledning uppstod hos henne misstanke att Axel Håkan Niklasson kunde hafva varit den som lagt giftet i soppan, hvilken förmodan jämte anledningen hon äfven uppenbarade för Niklas Olsson, efter det hon fått det ytterligare skäl misstänka, att då hon redan på Måndagen hade för Axel Håkan Niklasson, för att pröfva hans oskuld företett några af de i soppfatet funna grynen och bedt honom smaka derpå, med tillkännagifvande hvarifrån de voro tagna och att hon ville det Axel Håkan Niklasson skulle komma på grynen, eftersom Niklas Olsson blifvit sjuk af soppan hvari grynen legat, Axel Håkan Niklasson väl tagit af grynen på tunganmen genast spottat ut dem. Utom af de redan antydda omständigheterna hade hon i sina styfsöners likgiltighet för deras af sjukdom svårt plågade fader en anledning till misstanke, och hennes förmodan att styfsönerna voro de som lagt arseniken i soppan blef henne en natt under Niklas Olssons sjukdom, då han var ovanligt svårt ansatt af plågorna, så öfvermåktig att hon rent ut sade till styfsönerna, hvilka voro tillstädes, att de "vis-

serliegn voro de som hade förgiftat Niklas Olsson och att detta utan tvivel hade skett för att åtkomma hans egendom men att de kunde vara vissa att den tillgången skulle flyga bort". Hennes uttalade misstanke åhördes af Niklas Olsson, hvilken, delande densamma, yttrade till söner: "Ni kunde gerna hafva låtit mig lefva; jag har slitit i mina dagar så, att jag skulle hafva haft bröd både åt mig och Er". Axel Håkan Niklasson yttrade ved dessa beskyllningar inte ett ord, hvaremot Olof Nestor Niklasson kallt svarade, det han icke trott att styfmodern skulle misstänka dem för en sådan brottslighet. Vid ett sednare tillfälle i de tilltalades frånvaro, då Niklas Olsson och hustrun åter hade samtalat om misstanken emot hans söner, bad Niklas Olsson sin hustru att hon ej skulle göra någon angivelse emot dem, emedan, såsom han sade: "hvarken hon eller de kunde hafva någon heder deraf att de släpades mellan domstolarna". Efter Niklas Olssons död meddelade hon likväl sina och hans misstankar såväl för sin broder Johannes Jonsson som äfven för sin själasörjare Herr Kyrkoherden J Holmqvist, hvilkensednare påyrkade att laglig undersökning genast skulle ske; men Jonasdotter, ihågkommande Niklas Olssons bön, förebyggde sjelf den af Kyrkoherden äskade åtgärd genom att erinra honom, att hvad han visste vore honom sagdt i förtroende. Aflidne Niklas Olssons enda arfvningar voro de tilltalade, hvilka erhöilo all hans qvarlåtenskap, bestående af 5/8 mtl Lushed och lösegendom, hvaremot hans enka bekommit undantag från hemmanet, som hon ännu åtnjuter, till värde af omkring 200 Rdr Rmt årligen jemte fri bostad; och antecknas i sammahang härmed den upplysning, meddelad af utredningsmannen i afl Niklas Olssons bo, Häradsd. Chr Carolusson i Bergane, att skulderna efter Niklas Olsson utgjorde omkring 3000 Rdr Rmt, deraf nära 2000 Rdr till de tilltalade för mödernearf, samt att Olof Nestor Niklasson, med undantag af ett mindre belopp lösegendom, som han behållit, sålt sin efter fadren ärfda hälft i löst och fast till sin broder för omkring 7000 Rdr Rmt.

På fråga af Rätten, om Jonasdotter har sig bekant att de tilltalade någon gång framställt önskan det Niklas Olsson måste afträda något af sin egendom till dem, eller att misshällighet någon gång egt rum emellan Niklas Olsson och söner, yttrade hon, att, omkring 2 år innan Niklas Olsson dog, påträffade hon en gång i köket Olof Nestor Niklasson liggande widöppen på golfvet, hållande sin fader med båda händerna i håret, Hon varnade Olof Nestor att icke bära hand på fadren, hvarpå han genast släppte. Niklas Olsson meddelade aldrig sin hustru något om berörde uppträde eller anledningen dertill, men hon tror att oenigheten hade uppkommit derför att Niklas Olsson icke ville afträda en del af hemmanet till Olof Nestor Niklasson, som då ville gifta sig med en flicka, Maja Lisa Magnusdotter, från Kalleby, hvilken han numera äfven efter sin faders död äktat. Nyss förut hade Maja Lisa Magnusdotter varit på besök hos Olof Nestor Niklasson och förklarat sig nöjd att blifva hans hustru, om hans fader ville till dem afträda 1/4 mtl af sitt hemman; och då han dertill icke velat samtycka hade hon med hastighet afslagit hans anbud att lemna skjuts för hennes hemfärd. Niklas Olsson hade likväl icke något emot sonens berörda giftemål och erbjöd sig till och med att befordra detsamma genom att låta de unga få inflytta till honom såsom medlemmar af hans hushåll samt att, om de dervid efter försök ej kunde finna sig belåtas, upplåta till dem en kammare att bebo och utbetala till dem Olof Nestor Niklassons mödernearf.

Johanna Jonasdotter tillägger i sin berättelse att, efter det hon, såsom anfordt är, bjudit tilltalade Axel Håkan Niklasson att smaka af de i soppatet funna hvita gryn, bortskaffade hon alla dessa gryn och återstoden af hönssoppan lät hon genom Carlina Brink gifva till en kalf, å hvilken detta hade den verkan att han dagen därpå störtade, hvarefter flåddes och nedgräfdes af de tilltalade.

Af hvad Jonasdotter förtärt af soppan bekom hon en stark sveda under bröstet och förlorade matlusten; "magen", såsom hon uttrycker sig, "torkade ihop så att den låg tillbaka mot ryggen".

Under mannes sjukdom måste hon anstränga sina egna krafter till det yttersta för att vårda honom och gaf sig derföre derunder icke tid att sköta sig sjelf; men straxt efter mannens begrafning rådfrågade hon hon Doktor Lundgren och erhöil af honom läkemedel, som hon begagnade. Det dröjde likväl nära ett halft år innan hon återfick sin helse. Pigan Brink åter bekom hufvudvärk och sveda under bröstet af de få skedblad utaf hönssoppan som hon förtärt, men återstod det redan följande dagen innan aftonen.

Axel Håkan Niklasson, af vanlig längd och undersätsig vext, med ljusa hår, blå ögon och rak näsa, uppgifver sig vara född i Backa By, Qville sn, af förbemälda Niklas Olsson och hans den 18 Augusti 1846 aflidna hustru Anna Jansdotter; hafva lärt sig läsa och skriva; alltid hafva varit boende i nämnda församling hemma hos sina föräldrar och aldrig förr hafva varit för brott tilltalad; varande om honom utfärdadt ett så lydande prestbetyg, som åklagaren inlemnar:

"Att ogifte hemmanegaren etc Bil D

Axel Håkan Niklasson förnekar all delaktighet i faderns död och säger sig icke heller kunna lemna någon upplysning om soppan, efter hvars förtärande fadern insjuknat, må hafva blifvit förgiftad. Den dag då Niklas Olsson sjuknade, voro båda de tilltalade hemma vid gården, der de voro af fadern satta att lägga stengårdsgård, och voro de, sedan fadren begifvit sig till sockenstämman, icke inne i huset mera än under middagsstunden. Middagen spidasade de i stugan, men Axel Håkan Niklasson säger sig icke minnas om de åto på samma gång, som de öfrige. Efter maten hvilade ungefär 3/4 timma i stugan. Att de togo middagshvila war icke något ovanlig, och ej heller att detta skedde i stugan. De lågo vid sådana tillfällen än der, än i uthusen; och ehuru wädrät ifrågavarande dag var vackert, så att de kunnat taga sin hvila i uthusen, så war det endast en tillfällighet att de kommo att göra det i stugan. Under middagshvilan woro de ensamma i byggnaden, såvitt Axel Håkan Niklasson känner, ty han sof en stund. Han var icke alls inne uti köskammaren och har ej heller någon anledning att hans broder då besökt detta rum. Hvarken vid den tid, då Niklas Olsson sjuknade, innehade Axel Håkan Niklasson eller har han någonsin innehaft arsenik. Hans fader, det visste han, var deremot alltid försedd med arsenik såsom botmedel vid ? till sjukdomar, men ingen annan än fadren kunde åtkomma denna arsenik, som förvarades i hans chifonie, hvartill han sjelf alltid bar nyckeln på sig. Orsaken hvarföre Axel Håkan Niklasson spottade ut de små hvita gryn, som hans styfmoder gifvit honom att smaka, var "att hann fann sig vara misstänkt af henne att hafva förgiftat fadren men visste sig vara oskyldig"; och att han icke svarade henne eller fadren, då båda

uttryckligen, på sätt hon redan berättat, beskyllde de tilltalade för förgiftningen, härledde sig deraf "att han ville undvika att bli retad och för sådant ändamål funnit det vara bäst att tåga". Axel Håkan Niklasson försäkrar sig hafva känt deltagande för fadrens lidande och äfven gråtit deröfver. Han kan icke uppgifva någon orsak hvarför han ej i anledning af fadrens död, ehuru han visste att fadren aflidit af förgiftning, påkallat laglig undersökning, och kan icke uppgifva någon enda person, med hvilken han samtalat rörande sin kunskap om fadrens dödssätt. Dagen innan Niklas Olssons lik obducerades hade Axel Håkan Niklasson vid Qville kyrka fått underrättelse att liköppningen skulle ega rum påföljande dag, men att han icke inställde sig dervid, härrörde deraf att han icke blifvit kallad och att han kände det åsynen af fadrens lik skulle hafva gjort honom smärta. På fråga om sanning ligger uti utsaga Johanna Jonasdotter anført efter Carolina Olsdotter, med hvilken Axel Håkan Niklasson medgifver sig hafva år 1856 haft köttsligt umgänge, hvaraf Carolina Olsdotter blifvit hafvande, att Axel Håkan Niklasson skall hafva lemnat henne något medel och sökt förmå henne att derutaf intaga för att fördrifva fostret, förklarar Axel Håkan Niklasson att han icke minnes detta; och sedan Domaren förhållit honom att en sådan händelse för icke längre tid tillbaka ej gerna kan hafva fallit utur Axel Håkan Niklassons minne, hvarför han bör densamma bestämdt bestrida, om angifvelsen är sanningslös, är Axel Håkan Niklasson en lång stund stillatigande med utseende som om ? ? ? på hans tunga, hvarefter han säger: "Jag kan varken bejaka eller bestrida detta, ty jag minnes icke".

Axel Håkan Niklasson försäkrar sig icke minnas att någon misshällighet egt rum mellan honom och fadren, om icke någon mindre, föranledd deraf att Axel Håkan Niklasson icke med tillbörlig höflighet någon gång svarat honom hvilket likvad icke händt på de sednare åren af fadrens lefnad. Aldrig har Axel Håkan Niklasson begärt af sin fader, det han skulle hjälpa honom i sådan ? med att Axel Håkan Niklasson kunde sätta eget bo. Det arf, som Niklas Olsson lemnade sina söner, medgifver Axel Håkan Niklasson hafva ungefärligen uppgått till det penningevärde, som utredningsmannen anført.

Olof Nestor Niklasson, af vanlig längd och spenslig växt, med svarta hår och ögonbryn, blå ögon och spetsig näsa, förmåler sig vara född den 26 Januari 1836 utaf ofvanbemälda Niklas Olsson och Anna Jansdotter på hemmanet Backa, hafva lärt sig läsa och skriva och alltid hafva vistats hemma hos fadren intill hans död samt föra icke hafva varit för brott tilltalad. Han är sedan pingst år 1862 gift med förenämnda Maja Lisa Magnusdotter, och har med henne ett barn. Vid äktenskapets ingående flyttade han till Kalleby, der han inköpt 1/4 mantal jord. Prestbetyg om denne tilltalade har ännu inte blifvit af åklagaren requireradt från vederbörande presterskap.

Olof Nestor Niklasson nekar jemväl att hafva någon skuld till fadrens död, och försäkrar sig icke heller kunna lemna upplysning, huru soppan, hvaraf afden ljutit döden, blifvit förgiftad. Att icke blott styfmodern inför Niklas Olsson på hans dödsbädd beskyllt de båda tilltalade att hafva förgiftat honom, utan att äfven Niklas Olsson sjelf delat och yttrat denna misstanke, på sätt i Johanna Jonasdotters berättelse förekommer, medgifver Olof Nestor Niklasson, men han åberopar att han såsom och anført är, genast motsade misstankens riktighet. Tillvitelsen att hafva varit likgiltig för fadrens plågor bestrider Olof Nestor Niklasson. Någon orsak kan han icke uppgifva, hvarför han icke, sedan fadrens var, och då han hade giltig anledning antaga att fadren wat afdagatagen, har vederbörande myndighet anmält saken för laglig undersökning; och har han icke ens för någon nämnt hvad han visste om fadrens dödssätt, utom för sin styfmoders broder Johannes Jonsson i Norr Edsten, hvilket likväl af denne bestrides. Den dagen, då Niklas Olssons insjuknade, förhade de tilltalade stensättning af en gärdesgård ej långt ifrån bostaden, och dermed sysselsatta, vistades de icke hela den tid, hvarunder Niklas Olssons var borta på sockenstämman, utom under middagstunden, då de spisade i stugan, hvarmed styfmodern, pigan och vallgossen äfven voro tillstädes. Efter middagen hvilade de tilltalade omkring en timmes uti stugan, derunder olof Nestor Niklasson icke känner någon mer än de fanns i byggningen; men ingendera af de tilltalade, åtminstone icke medan Olof Nestor Niklasson var vaken, - ty han sof en stund, - besökte köskammaren. Det var en tillfällighet att middagshvilen i stugan, deraf är ? ? ? /papper bortrivet/

Hvad angår den händelse, då Johanna Jonasdotter skall hafva i köket påträffat Olof Nestor Niklasson liggande på golfvet och hållande fadren i håret, förmåler Olof Nestor Niklasson, att detta såvidt han minnes, tilldrog sig ute på åkern; och var orsaken dertill den, att, sedan Olof Nestor Niklasson hade på ett ohöfligt sätt svarat fadren, hade denna våldsamt fattat sonen om halsen, i anledning hvaraf Olof Nestor Niklasson tog honom i håret för att freda sig. Anledningen var således icke den af styfmodren förmodade; och försäkrar Olof Nestor Niklasson att han io öfrigt icke minns någon missämja han och fadren emellan, om icke flere år före fadrens död, något mindre missämja å fadrens sida föranledd deraf att Olof Nestor Niklasson icke svarat honom med den undergifvenhet som fadren fordrade.

Olof Nestor Niklasson förmåla att han icke hade kännedom om tiden för obduktionen af fadren lik förr än sedan den skett, och var således inte i tllfälle att dervid infinna sig. Han fick derom veta samma dag på eftermiddagen vid ett besök i Fjellbacka.

Uppgifterna om behållningen i boet efter Niklas Olsson medgifves och af denna tilltalade.

Åklagaren anhåller att få höra 5 inkallade och tillstädesvarande vittnen, pigan Carolina Olausdotter Brink i Hjelp Edsten, pigan Inger Helena Andersdotter i Nordby, Torparen Anders Andreasson under Lushed och August Nilsson under Stora Svälte samt hustrun Agneta Olsdotter under sistnämnda hemman; och som jäf hvarken anföres eller kan utforskas, få vittnena aflägga föreskrifven ed, hvarefter de påmints om edens vikt, vidsärskilda företräden höras och berätta:

1/ Carolina Olausdotter Brink i Hjelp Edsten: att vt, som tjenade nos Niklas Olsson i Lushed vid hand död och hade kommit i hans tjenst nästföregående höst, derunder icke märkt någon missämja emellan honom och Axel Håkan Niklasson, hvaremot vt fann Olof Nestor Niklasson några gånger svara sin fader mindre anständigt. Vid ett tollfälle, då Axel Håkan Niklasson hade tagit sin fader i hans frånvaro i försvar emot något missnöje af Olaf nestor Niklasson, yttrade den sednare: "håll du med gubben; du blir väl sjelf en likadan make"; hvarmed Axel Håkan Niklasson inföll: " så pass som far varit, blir du kanske aldrig". Måndagen den 27 Maj 1861, sedan Niklas Olsson omkring kl 9 f.m. begifvit sig till Qville kyrka för att bevista en sockenstämma, återkom han omkring kl 4 e.m. Vt hade samma dag sysslor hemma dels med i husen, dels ute vid gården, utom en

stund strax efter Niklas Olssons hemkomst, då vt vallade en ko, och märkte vt icke att de tilltalade voro inne i huset utom då de åto middag och omkring en timme derefter hade lagt sig i stugan för att hvila. De tilltalade spisade middagen på samma gång som det öfrige hemmavarande husfolket, nemligen matmodern, vallgossen, Hans Jakob Carlsson och vt, men medan de tilltalade hvilade på maten voro de ensamma i byggningen. Att de tillt berörde dag inne i stugan togo sin middagshvila var ovanligt emot hvad de efter det då redan började våarbetet brukade göra, ty de plägade lägga sig ute i ladugården, om icke väderleken var kall, men vt vill minnas att vädret var godt ifrågavarande dag. När Niklas Olsson var återkommen fick vt tillsägelse af matmodern att rengöra kastrullen och uppvärma hönssoppa, som var kvar sedan föregående dag och under tiden hade varit förvarad i kökskammaren. Förtenningen på kastrullen hade blifvit afnött, och var detta anledningen hvarför matmodern påminte om kärlets rengöring. Soppan hade begagnats till qvällsvård sent på söndags afton och alla i huset ätit deraf utan att någon mått illa. Vt sköljde kastullen ett par gånger med vatten hvarefter matmodern torkade den med en trasa; och hemtade vt derefter ifrån kökskammaren den skålen vari ofvannämnda soppa förvarades, men gaf då icke akt, om så kallade "skinnet" på soppan var rördt. Fatets hela innehåll slogs af vt uti kastrullen, hvarefter vt tvättade fatet, och märkte vt icke då något på botten af detsamma. Derpå gick vt ut att valla kon och medan vt var ute en eller två timmar, såg vt att Niklas Olsson kom ut med mycket kläder på sig samt gick af och an. När han var sjuk brukade han till sitt återstärkande kläda sig väl och taga stark ? i friska luften. Då vitnet nyss funnit honom frisk och han samma dag varit mycket ute undrade vitnet, huru han så snart kunnat blifva illamående. Då vt efter vallningens slutande återkom i köket var fatet med soppan stående der på en hylla, och tog vt en sked för att äta deraf, ty vt hade sin matmoders tillåtelse att förtära af mat, som var öfver efter måltiderna. Vt sväljde en sked, men då små hvita gryn förmärktes qvarsittande på skeden, tog vt en annan sked för att dermed fortsätta ätningen. I detsamma kom matmodern ut ur stugan, der hon och husbonden befunno sig, och, under återopande att de båda blifvit illamående, sedan de spiset af soppan bad vt att icke förtära deraf. Vt åt icke dess mindre ännu ett par skedblad, hvarefter vt om en stund fick qväljningar och hufvudvärk. Qväljningarna upphörde samma dag utan att hafva övergått till kräkning, men hufvudvärken varade till nästa dags slut. Matmodern åter, som, enligt uppgift, hade ätit mera än vt, var så sjuk att hon ett par dagar emellanåt måst ligga och efter Niklas Olssons död rådfråga Doktor Lundgren, hvars föreskrifter hon begagnade med den påföljd att hon frampå hösten blef återställd. Sedan vt, efter hvad nämnt är, i köket fått höra af matmodern, att husbonden blifvit sjuk, begaf sig vt in i stugan der Niklas Olsson fanns liggande i sängen under klagan öfver häftiga slitningar och qväljningar. Han steg strax upp, lade sig öfver en stol och kräktes våldsamt. Dessa plågor för honom fortoro ett par dagar utan lindring deraf att han ofta förtärde söt mjölk och vatten. Thursdagen i samma vecka kände han sig bättre och påföljande dag var han till och med upp och yttrade förhoppning att han skulle blifva alldeles bra, men sistnämnde dag på qvällen blef hans tillstånd försämrat och han klagade öfver en svår hetta omkring hjertat. Lördags förmiddagen skickades Axel Håkan Niklasson att hemta Doktor Lundgren. Axel Håkan Niklasson hade redan Thursdagsaftonen frågat sin fader om icke den förre skulle fara efter Doktorn, men Niklas Olsson hade då svarat att detta icke vore värdt. På Lördagsaftonen återkom Axel Håkan Niklasson med Doktor Lundgren, som efter ett par timmar dröjsmål hos den sjuke återvände för att sända medikamenter med Axel Håkan Niklasson, hvilken äfven då skjutsade honom. Innan Axel Håkan Niklasson hemkom med medikamenterna kl omkr 10 på Söndagsförmiddagen, hade Niklas Olsson blifvit död hvilket skedde kl 1/2 3 på morgonen. Vt frågade kort efter Niklas Olssons begrafning Axel Håkan Niklasson, eller ock var det han sjelf, som frågade vt, hvem kunde hafva lagt gift i soppan åt Niklas Olsson, hvarpå Axel Håkan Niklasson svarade att det hade väl "Ragatan" gjort dermed han menade någon skojare. Vt intygat likväl att någon sådan person hvarken samma dag Niklas Olssons insjuknade eller sedan lång tid derförut besökt huset; och upplyser vt i sammanhang härmed att ej heller ifrån Lördagsaftonen då ofvannämnda soppa begagnades till qvällsvård, och intilldess Niklas Olsson insjuknade någon annan främmande person varit uti hans hus utom en fattig gumma som infann sig der en kort stund på måndagen, men icke var längre än i köket, der fatet med soppan då icke var stående. En tid efter Niklas Olssons begrafning, vid ett tillfälle då vt och tilltalade Olof Nestor Niklasson ensamma hade någon sysselsättning på loftet sporde hon hvad folket sade om Niklas Olssons död och minns vt icke om och hvad vt svarade, hvaremot Olof Nestor Niklasson sjelf tillade: "Om någon frågar dig huru det gått till, så behöfver du icke tala om det". Antingen hörde vt vid Niklas Olssons sjuksäng honom sjelf någon gång säga till sönerne: "ni hade nog kunnat låta mig lefva, ni skulle nog hafva fått Ert ändå", eller ock har vt hört berättas af Niklas Olssons enka att han haft detta yttrande till sönerne. Niklas Olsson sköttes under sin sjukdom af sin hustru utom sista natten, då andra gjorde detta: men vt ihågkommer icke att de tilltalade, ehur de hade sina nattläger i samma rum som Niklas Olsson låg, vid något enda tillfälle under hans sjukdom visa honom någon hjälpsamhet. Uppläst och vidkändt.

Tillt. Axel Håkan Niklasson förmäler sig icke minnas att han frågat vt Brink om hvem som kunde hafva lagt giftet i soppan, men medgifver att han till vt sagt att någon skojare eller såsom han uttryckte sig "ragata" kunde hafva gjort detta; dock tillägger han, på fråga af Rätten, det han icke hade anledning att någon af sådant folk besökt huset under den tid, då soppan måste hafva blifvit förgiftad. Tillika försäkras Axel Håkan Niklasson nu, i motsägelse till hvad han förut uppgifvit, att då fadren yttrade till sönerne: "Ni kunde gerna hafva låtit mig lefva; jag har slitit i mina dagar så, att jag skulle haft bröd både åt mig och Er", Axel Håkan Niklasson skall hafva svarat att både han och brodern voro oskyldiga; och yrkar slutligen Axel Håkan Niklasson, det Carolina Brink skall hänisas till sin själasörjare för att påminnas om edens vig.

Tillt. Olof Nestor Niklasson erkänner att han vid tillfället på loftet frågade vt Brink, hvad folket sade om hans faders död och bad vt, i händelse någon sporde, icke säga huru det begått; men på fråga om orsaken härtill uppgifver Olof Nestor Niklasson icke annat, än att "fadren ofta hade varit sjuklig".

2/ Inger Helena Andreasdotter i Nordby: Att Johanna Jonasdotter vid ett tillfälle under 1863 års sommar visade vt ett hvitt hårdt ämne inlindadt i ett papper och sade att det vore arsenik, som hon funnit i tillt. Axel Håkan Niklassons kläder. Uppläst och vidkändt.

Axel Håkan Niklasson säger att, om det för vt Andreasdotter visade ämne var arsenik, hade det verkligen icke innehafts af honom.

3/ Anders Andreasson under Lushed: att vt i flera år ofta arbetat hos Niklas Olsson i Lushed, men i Maj månad år 1861 icke varit i hans hus från den 24 till 28de. Niklas Olsson innehade nästan alltid arsenik till botmedel för hästar, men förvarade det uti en byrå, hvartill han sjelf har nyckeln på sig. Tisdagen den 28 Maj visade Carolina Brink för vt några hvita gryn som liknade arsenik och hvilka hon sade hafva funnits uti ett fat, men hon nämnde icke hvilket fat och ej heller att sådana gryn träffats i den soppa, hvaraf Niklas Olsson förtärt innan han sjuknade. Ifrån och med Tisdagen den 28 Maj till och med Lördagen såg och råkade vt Niklas Olsson hvarje dag, och beskriver vt hans sjukdom öfverensstämmelse med Johanna Jonasdotter och vt Brinks berättelse. Hos vt uppstod likväl icke någon misstanke, att Niklas Olssons sjukdom härrörde af förgiftning. Först under begrafningen hörde vt omtalas af åtrskillige ibland gästerna att Niklas Olsson skulle hafva blifvit förgiftad. Derefter föreföll vid ett tillfälle samtal emellan vt och tilltalade Axel Håkan Niklasson om orsaken till Niklas Olssons död, hvarom de båda antogo att döden wällats af förgiftning, men försäkrade Axel Håkan Niklasson att han vore oskyldig; ihågkommande vt icke, hvilkendera började detta samtal. Med tillt. Olof Nestor Niklasson har vt aldrig varit i samspråk om Niklas Olssons död. Ett par, tre år innan Niklas Olsson dog hade Olof Nestor Niklasson en dag fått låna hans häst för att fara och fria till den flicka, med hvilken han numera är gift; och då vid återkomsten en sko fanns bortfalla ifrån hästen, förebrådde Niklas Olsson sonen, för det han icke tagit skon till vara, samt fattade dervid sonen hårt om halsen, derunder båda omkullföll, havrpå Olof Nestor Niklasson fattade fadren i håret, och ? detta ute på en åker i närvaro af Niklas Olssons hustru. Olof Nestor Niklasson släppte snart sitt tag, utan att vt minnes, att någon varning af styfmodern var dertill anledning, hvarpå Niklas Olsson och Olof Nestor Niklasson äfvensom den förres hustru begifvo sig in i boningshuset. För öfrigt har vt icke märkt någon missämja emellan Niklas Olsson och någondera af hans söner; och har vt aldrig hört någondera af de sednare yttra missnöje deröfver att fadren icke berett dem tillfälle att få sätta eget bo. Ifrån och med Tisdagen efter Niklas Olssons insjuknande och till veckans slut arbetade vt tillsammans med de tilltalade; och märkte vt derunder hos detta icke någon oro för fadrens tillstånd. Uppläst och vidkänt.

4/ August Nilsson under Stora Svälte: att en kort tid efter Niklas Olssons begrafning, vid ett tillfälle då vt och anklagade Axel Håkan Niklasson kommit i samtal om Niklas Olssons död, hvarvid vt yttrat att Niklas Olsson måtte hafva blifvit afdagatagen med förgift, sade Axel Håkan Niklasson att, enligt ett utlåtande af Doktorn var sannolikt det så förhöll sig, men att Axel Håkan Niklasson sjelf hade ett fredadt samvete och att "Gud måtte vara Nådig mot den, som gjort det". Vt hade icke uttalat någon misstanke för förgiftningen hvarken emot Axel Håkan Niklasson eller någon annan. Vt som var granne till Niklas Olsson, ? ej på de sednare åren af hans lefnad någon missämja mellan honom och hans söner. Uppläst och vidkänt.

5/ Agneta Olsdotter under Stora Svälte: att, då vt någon tid efter Niklas Olssons död besökte hans enka, hvarmed tilltalade Axel Håkan Niklasson var tillstädes, och enkan hade beklagat sig öfver mannens hastiga från fälle, inföll Axel Håkan Niklasson det han icke funno någon ovanlighet heruti att Niklas Olssons sista sjukdom varit kort och namngaf han äfven en annan person, som vid samma tid hade blifvit död efter an kort sjukdom, med anmärkning att denna afidit mycket hastigare än Niklas Olsson; tilläggande vt, att ovannämnda händelse egde rum, sedan Johanna Jonasdotter efter Niklas Olssons begrafning, hade, skjutsad af tilltalade Axel Håkan Niklasson, besökt Doktor Lundgren för att rådfråga honom om sin sjukdom. Uppläst och vidkänt.

Axel Håkan Niklasson, som till en början förklarar sig icke minnas, men likväl icke vilja bestrida det af Agneta Olsdotter omnämnda yttrandet, erkänner detsamma sedermera och medgifver äfven på erinran af Johanna Jonasdotter, att Doktor Lundgren, vid besöket, i anledning af Axel Håkan Niklassons fråga upplyst att Niklas Olssons död varit en följd af förgiftning med arsenik.

Samtliga vittnen äska ersättning för inställelsen samt meddela att de äro boende, Carolina Brink 3/4 och de öfriga en mil ifrån yingstaden.

Åkl anhåller om uppskof för vidare bevisnigs framställande.

Utslag

Hds Rn, som lemnar utan afseende tilltalades Axel Håkan Niklassons yrkande, att vt Carolina Olsdotter Brink måtte förvisas till presterskapet för påminnelse om edens vigt. Hds Rn pröfvar med bifall till Åklagarens anhållande skäligt uppskjuta ransakningen till dag, som framdeles skall af Domhufvanden anställas; egande Åklagaren och Johanna Jonasdotter att dervid infinna sig efter kallelse, den förre försedd med åberopad vidare bevisning, äfvensom med anklagad Olof Nestor Niklassons prestbetyg och komma tilltalade att under tiden förvaras uti cellfängelset i Uddevalla, dit de skola af domhufvanden införpas-sas.

Afföres. Afträda.

fortsättning No 128.

bil. A. No.57

Protokoll hållet vid den medikolegala obduktion, som på anmodan af t.f. Domhufvanden af undertecknad verkställdes på uppgräfdä liket efter hemmanegaren Niklas Olsson i Lushed, Qville socken, den 21 November 1864. Vid obduktionen, som förrättades i Qville provisoriska kyrka, voro närvarande Kronolänsmannen Johansson (vid protokollet) och klockaren C Christensson. Grafvens och likets identitet intygades af den aflidnes enka och hemmanegaren Olle Benjaminsson från Kärraby.

Specis facti:

Aflidne Niklas Olsson som Axel Håkan har till Häradsrätten instämt hemmanegaren Johannes Jonsson för det denne yttrat: de (sönerna Axel Håkan och Olle Nestor) kunde låtit bli och tagit lifvet af sin far, så hade de ej behöft att låna pengar.

Under rättegången har af pigan Carolina Olausdotter, som tjenat hos aflidne Niklas Olsson, blifvit upplyst att måndagen den 27 Maj 1861 den aflidne gått till kyrkan på sockenstämma; att då han på ef.m. omkring kl. 4. hemkom bad matmodern vittnet renskura kastrullen hvilket vittnet straxt gjorde och visade derefter matmodern att den var ren; att vittnet sedermera tog höns-soppa som stod i en kammare och slog den i den renskurade kastrullen och satte den på elden, hvarefter vittnet gick ut för att valla en koo; att en stund derefter husbonden gått ut åt skogen och gått fram och tillbaka; att då vittnet sedermera inkom låg husbonden i sängen men steg straxt upp och lade sig öfver en stol och kräcktes hvarvid han jemrade sig mycket illa och sade: "jag tror jag har fått min död"; att vittnet vid inkomsten tof med en sked i fatet hon af husbonden hade ätit och blef på skeden varse något hvitt grus, hvarvid matmodren yttrade till henne: "ät ej af maten ty vi har blifvit sjuka både far och jag"; att vittnet ändå tog 2-3 matskedar av soppan och förtärde; att en stund derefter an svår hufvudvärk infann sig och vittnet ville kräkas, hvilket sednare snart gick öfver men hufvudvärken fortfor intill andra dagen; att vittnet samma afton gifvit resten af soppan åt en kalf, hvilken påföljande morgon befanns sjuk, fradga stod ur munnen och vid middagstiden störtade han; att då vittnet underrättade sönerna Axel Håkan och Olle Nestor härom blefvo de röda och förvandlades i ansigtet, hvarvid de yttrade: "är du galen har kalven störtat"; att matmodren tagit af det på botten i fatet varande hvita gruset och bett Axel Håkan att han skulle smaka på det, hvilket han i början vägrade men lade sedan något deraf på tungan, dock spottade han genast ut det; att dagen innan husbonden insjuknade hade alla ätit af samma hönssoppa och mått deraf fullkomligt väl; att under det husbonden varit i kyrkan hade Axel Håkan och Olle Nestor legat i stugan för att sofva middag, hvilket de mycket sällan förut gjordt utan brukade de vanligen lägga sig i uthusen; att någon främmande ej varit i huset medan maten stått i kammaren med undantag af en fattig gumma men hvilken blott var i köket; att husbonden under sin sjukdom en gång yttrat: "de kunde allt låtit mig lefva, de skulle ej haft någon skada af mig"; att sönerna ej visat någon ledsnad öfver sin faders sjukdom; att Axel Håkan och vittnet samtalat om hvem som lagt giftet i maten, hvarvid den förre yttrade: "det har väl Ragatan gjort"; att Olle Nestor bedt vittnet ej omtala för någon huru det tillgått med hans faders död; att våren före fadrens död Olle Nestor yttrat att om det varit hans styffader i stället för hans egen fader skulle han slagit honom så fördärfvad att han skulle kunna gå på åtta eller fjorton dagar; och att då han gjordes uppmärksam på att det varit lika illa handlat, hade han svarat att om det hade varit hans styffader hade han fått plikta, men om han slagit egen fader hade han fått fästning.

Äfvenledes har extra Provincial Läkaren G. Lundgren, som under sjukdomen varit kallad till den sjuke, under rättegången afgifvit till svaranden ett intyg, hufvudsakligast innehållande att Niklas Olsson vid hans besök "befunnits behäftad med en häftig irritatio maginflammation, hvilken sjukdom, såväl af förhanden varande sjukdomssymptomer, som och af de vid tillfället meddelade uppgifterne om anledningen till sjukdomen med flera omständigheter, ger stöd åt den framställda misstanken, att sjukdomen sannolikt föranletts af en försiggången intoxication".

Den aflidnes sjukdom varade omkring 5 dygn.

Yttre besigtning

Liket är begravet i en 3 alnar djup graf å Qville kyrkogård. Grafven innehåller ej mycket vatten, jordmonen består af lera. Kistan är svartfärgad, gaflarna lösa, locket nedtryckt i kistan, för öfrigt är kistan hel och oskadad.

Vid öppnandet af locket befinnes på liket en mängd lerjord hvilken afspolas med vatten, en del af svepningen ännu bibehållen, men skör och uppmultnad, med undantag af en svart socka å hvardera foten, som ganska väl bibehållit sig. på midten af hjessan är en bar fläck ungefär stor som öfre kanten af en thekopp, på öfriga delen af hufvudet finnas mörka lätt aflossande hår. Hufvudsvålen lätt aflossbar från hufvudskålsbenen. Ögongloberna försvunna, likaledes näsans mjuka betäckningar och öfverläppen, tänderna lösa. Större delen af främre kroppen svartfärgad af det nedtryckta kistlocket; emellan bröstet och magen en utklippt svart remsa af linne, omkring 2 tum bred. Blygdhåren lösa, genitalia förstörda.

En stor del af skulderbladen, öfre och nedre extremiteterna skeletterade.

De flesta ledgångar lösa och slappa, naglarna lösa och uppmjukade. Likets längd 2 alnar 19 tum.

Inre besigtning**1/ Hufvudet**

Hjernan uppfyller omkring 1/3 af hufvudkaviteten, är temligen fast till konsistensen, men af särdeles stinkande lukt.

2/ Bröstet

Lungorna blå till färgen, starkt sammanfallna, här och der fastsittande vid bröstkorgen. Hjertsäcken uppträtt. Hjertat sammanfallt och skrumpet. Såväl lungar som hjerta hafva ganska väl motstått förruttnelsen.

3/ Buken

Spår finnes ej till magsäck, tunn eller tjocktarmar, en grå grötaktig massa ligger der magsäcken borde vara. På de ställen som motsvara tjocktarmarnas läge, ligger hårda och fasta excrementer med tydliga insnörningar af de uppträtta tarmarna. Lefvern

fast och hård, utgörande en rödgul massa. Omentet /bukhinnenät/ och ? bildar en temligen fast och gråhvit massa. Spår till urinblåsa finnes ej. För öfrigt i bukkaviteten blott en grå grötaktig massa.

Lefvern, en del af excrementerna och omentet samt den i buken befintliga gråa grötaktiga massan tages och lägges i ett större och ett mindre lerkrus, ombindes med linne och förseglas i ojäfviga vittnes närvaro med undertecknads och kantor C. Christenssons sigiller.

Sålunda befunnet, sanningsenligt dikteradt, uppläst och justerat.

W. A. Ingelson

(sigill)

Att alla kaviteter blifvit öppnade och protokollet under tiden dikteradt intygas på en gång närvarande vittnen.

O. Johansson

C. Christensson

Kronolänsman

Klockare

(sigill)

v278246.b870

bil B. No 57

Protokoll hållet å Strömstads Apothek den 24 November 1864 vid der företagen undersökning, huruvida de i Qville kyrkogård nyligen uppgräfda delar af Niklas Olsson i Lushed döda kropp innehöll Arsenik eller annat gift.

Sedan liket ifråga blifvit uti Qville kyrkogård uppgräft, och de behöfliga delarna deraf blifvit uttagna och inlagda i ett större och ett mindre lerkrus, öfverbundna med linne, hafva dessa kärl nu blifvit öppnade och sigillen brutna i närvaro af allmänna åklagaren i distriktet, Landsfiskal C. G. Högborg, Apothek. A. L. Burman och Pharm. Studies. J. L. Lundberg, hvilka alla funno kärlen väl förvarade och sigillen oskadade, alla försedda med bokstäfverna W. A. J. och C. C.

Af de i ofvannämnde 2ne lerkrus innehållna contenta, som bildade en gråaktig grötformig massa, med derå liggande delar af Lefvern, Omentet och Excrementer, uttogs ungefär 1 (skålpund), utspäddes med dest vatten, så att alltsammans bildade en tunn välling, med deri liggande några bitar af Lefvern, Omentet och Excrementet och omrördes, hvarvid till botten af Bägaren sjönks hvitaktiga små kulor som vid påtryckning voro mjuka, och således utgjordes endast af fettämne.

Blandningen delades derefer i 3ne delar för att undergå den i Kongl Sundh, Colleg. stadga om med. leg. besigtning den 18 Nov 1818 och 22 Sept 1823 kap 3 § 10 föreskrifna kemiska undersökning, och skedde som följer:

1/ Den första tredjedelen af den uttagna blandningen försattes med ren ej concentrerad salpetersyra, och digererades /sönderdela större organiska molekyler till mindre, speciellt om matsmältning/ dermed 1 timme. Liqviden afkyldes, silades och tillsattes upplöst Salpetersyra, Silfveroxid, då en liten opalisering /grumling/ visade sig; Vätskan filterades. Derefter tillsattes Const. Ammoniak i små portiner till den fria syrans mättning, dervid ej bildades någon gulaktig fällning utan blef vätskan i början ljusbrun och mörknade sedan utan afsats.

Någon reaktion på arsenik fanns således ej.

2/ Den 2de tredjedelen af uttagna contenta digirerades med saltsyra i 2ne timmar, afkyldes, silades och försattes med Ammoniak till nära smältning, hvarefter den uppkokades en stund. Svafvelvätgas inleddes derefter i 3ne timmar. Ingen reaktion på Arsenik visade sig.

3/ Den sista tredjedelen kokades med konst kali. Upplösningen mättades med utspädd Salpetersyra i öfverskott, silades och delades i 2ne delar. den ena portionen mättades i det närmaste med kolsyr.Kali, kokades till kolsyrans till kolsyrans förjagande och afdunstades något, hvarefter, hvarefter den blandades med kalkvatten till alkalisk reaktion, utan att någon hvitaktig fällning af Arseniksyrlig kalk visade sig. Lösningen började redan vid salpetersyrans tillsättande få en färgning åt brunt.

den 2dra portion försattes med Const. Ammoniak så att den näta mättades, hvarefter den uppkokades en stund och afvalnades. Derefter inleddes Svafvelvätgas i 3ne timmar. Ingen hvitgul fällning visade sig. Denna liksom den förra vätskan antog en brunaktig färg utan spår till reaktion på Arsenik.

Sedan de å nu gällande författningsuppgifna profven blifvit gjorda, utan att visa tillvaron af gift, ansågs nödvändigt att anställa ett sista försök enl, den Qualitativa Kemiska analysen af Berlin och skedde som följer:

4/ omkring 1/2 (skålpund), hufvudsakligast af Lefvern och Omentet, som sönderskuros i smärre bitar, och en liten del af den grötformiga gråaktiga massan som fanns i båda burkarna utspäddes med något dest vatten, så att alltsammans bildade en tunn välling. Derefter tillblandades 25 ort /ort = jumfru (jungfru) = 8,2 cl/ Saltsyra och uppvärmdes i vattenbad, hvarefter i små portiner tillsattes Chlorsyr.Kali. tills blandningen erhöill ljusgul färg blifvit tunnflytande. Silades efter afsvälning genom filtrum, som tvättades med varmt vatten. Det sura filtratet blandades med Svafvelsyrl vatten så att det luktade starkt deraf, uppvärmdes ånyo lindrigt i vattenbad tiulls lukten af svafvelsyrligheten försvunnit. Efter afsvälning inleddes tvättad vätesvafva /svavelväte, H₂S/ i 10 timmar, hvarefter kärlet betäcktes med papper och degererades i vattenbad vid +50 till vätesvafva försvunnit. Den härvid uppkomna fällning upptogs på filtrum, som tvättats med surt vatten och torkades vid +100 o. Derpå tilldröps rökande Salpetersyra, upphettades tills syran förflugit och återstoden fugtades med concentr. Svafvelsyra, och upphettades i vattenbad i 4 timmar och sedan något högre så att en svart kolig återstod uppkom. Denna återstod kokades med litet vatten, uppsamlades på ett litet filtrum, som aftvättades. Det upplösta delades i 2ne delar och hälldes den ena hälften i en förut profvad, och i full gång varande Maschs-Apparat, då vid rörets glödning en ringa, men tydlig spegel visade sig deri, och hvilket ? nu medföljer.

I andra hälften af den klara vätskan inleddes svafvelväte i 4 timmar, hvarvid en tydlig gulaktig flockig fällning uppkom, efter svafvelvätets förflygtigande på ett ljumt ställe.

Det var således konstaterat att Arsenik, ehuru i ringa grad, förefunnits, och ansågs någon vidare undersökning nu ej nödvändig. Den gula fällningen tillvaratages, äfvensom det resternade (ungef. 1/3 del) af contenta, såvida Kongl Sundhets Colleg. anser någon vidare undersökning böra göras.

W. A. Ingelsson

A L Burman

Apothekare

C G Högberg

Landsfiskal

G L Lundberg

Farmacie Studius

v278246.b870

bil C. No 57

Utlåtande

På grund af bifogade protokoll, hållet vid den kemiska undersökningen å qvarlefvor efter liket å hemmanegaren Niklas Olsson i Lushed, får jag förklara det nämnde Niklas Olsson aflidit till följe af arsenik förgiftning, hvilket ej allenast på min aflagda embetsed intygas, utan och med denna min edeliga förpligtelse: Så sant mig Gud hjelpe till lif och själ bekräftas

Hoghem den 20 December 1864

W. A. Ingelsson

v278246.b880

bil D. No 57

Att ogifte hemmansegaren i Lushed af Qville socken, Axel Håkan Niklasson, som är född den 28 Februari 1833, har med svag Christendomskunskap hittills haft tillträde till Herrans Nattvard, egen lagligen oklandrad frejd med den anmärkning, att han under loppet af 1857 undergått enskildt skrift för lägersmål, intygar

Qville Prestgård den 27 Februari 1865

J H Holmqvist

Kyrkoherde

v278246.b2270

1865 den 24 Mars

No 128

fortsättn af

No 57

Det under den 3 dennes förehafda i Nr 57 af domboken anmärkta ransakningsmål, angående Axel Håkan Niklasson i Lushed och Olof Nestor Niklasson i Kalleby, häktade och af Kronolänsmannen O Johansson tilltalade för det de skola med förgift afdagatagit sin fader Niklas Olsson i Lushed, har blifvit utsatt att i dag åter förekomma.

Sedan Hds Rn låtit från Häradsfängelset upphemta de tilltalade, som blifvit dit afsända ifrån cellfängelset i Uddevalla, påropas målet, hvarvid i förenämnda Åklagares närvaro sig inställa den dödes enka Johanna Jonasdotter med sitt rättegångsbiträde Johannes Jonsson i Norr Edsten samt följande vittnen: Augustina Carolusdotter i Lushed, Christina Cornelusdotter under Skistad och Agneta Alexandersdotter i Rabbalshede.

Till en början upplästes för justering protokollet vid Härads Rättens sammanträde och lemnas utan anmärkning.

Rörande tilltalade Olof Nestor Niklasson ingifver Åklagaren förljande prestbevis:

"Hemmansegaren etc Litt A.

Vittnena, emot hvilka jäfsanledning icke förekommer, få aflägga föreskrifven ed, uppå hvilken de, erinrade om densammas vigt, höres vid särskilda företräden.

6/ Augustina Carolusdotter i Lushed: Inkallad med anledning det af att hon, som varit tillstädes vid Niklas Olssons död, skall en kort stund derefter för hans enka, i följe af dennes smärtsamma utgjutelse öfver mannens bortgång, hafva yttrat att förra gången hörda vittnet Nr 3, Anders Andreasson under Lushed, med hvilken de tilltalade skolat haft ett närmare umgänge, under föregående vinter innehaft arsenik och deraf gifvit åt sina får, säger sig icke ihågkomma ett sådant yttrande och ej heller känna att Anders Andreasson innehaft arsenik utan endast att han, såsom vittnet sett, gifvit sina sjuka får några bollar af deg utan att vt har sig bekant hvad samma bollar innehållit.

Uppläst och vidkändt.

7/ Christina Cornelusdotter under Skistad berättar: att under skördetiden 1859, då vt tjenade hos Niklas Olsson i Lushed, såg vittnet vid ett tillfälle, då vt arbetade på en åker, att Niklas Olsson kom hemifrån boningshuset ledande Olof Nestor Niklasson i armen eller i håret; och när de voro komna på akern slog Niklas Olsson omkull Olof Nestor Niklasson; men vittnet, som i detsamma skrämde af en orm, gaf icke akt på hvad vidare föreföll emellan Niklas Olsson och sonen. Anledningen till Niklas Olssons missnöje tror vittnet hafva varit att Olof Nestor Niklasson samma dag ridit bort en hästsko då han varit åt Österöd efter räfscharfvor. Vt tillägger att Emanuel Olsson under Norr Edsten, nästförr än Niklas Olsson sågs af vittnet komma med sonen, skall hafva gått förbi Niklas Olssons stuga och hört oväsen derifrån. Uppläst och vidkändt.

Tilltalade Olof Nestor Niklasson uppgifver att då fadern samma dag, som uti sista vittnesmålet afses, skulle uti en skygga hemma vid gården fastsätta en hästsko, den Olof Nestor Niklasson dagen förut ridit lös på färde till Österöd dit han varit att hämta räfscharfvor, men det icke lyckades Niklas Olsson att fästa skon, blef Niklas Olsson ond och utfor i bannor emot sonen, hvarefter Niklas Olsson möjligen äfven af något svar från Olof Nestor Niklasson uppretades så att när de sedermera begifvit i köket, der Olof Nestor Niklasson tror att hans styfmoder befann sig, Niklas Olsson tilldelade sonen flera slag antingen med händerna eller med en käpp; men Olof Nestor Niklasson ihågkommer icke att han då gjorde något motstånd. Häremot och då de starxt derpå utkommo på åkern samt Niklas Olsson äfven der i vrede öfver den anförde händelsen fattat Olof Nestor Niklasson omkring halsen och omkullslagit honom, tog Olof Nestor Niklasson till sitt värjande, med båda händerna uti fadrens hår, hvilket tag han dock genast släppte.

8/ Agneta Alexandersdotter yttrar, att vittnet, som intill hösten 1858 tjenade hos Niklas Olsson i Lushed ett års tid, derunder icke märkt den ringaste missämja mellan honom och Axel Håkan Niklasson hvaremot Olof Nestor Niklasson någon gång svarade sin fader på ett sätt som icke var fullkomligen höfligt men hvilket dock icke föranledde något uppträde dem emellan. Uppläst och vidkändt.

På fråga till de anklagade om de hafva något att tillägga vid sina förra gången gjorda uppgifter, säger Olof Nestor Niklasson att första natten af Niklas Olssons sjukdom kl omkring 10 eller måhända 11 yttrade Niklas Olsson, som låg i sin säng i stugan, det det öfriga husfolket och hädade: "Om någon af Er, piltar har gjort detta, - hvarmed han uppenbarligen menade att om någon af dem vållat hans plågor, - såär det mycket illa"; och tillade Niklas Olsson något, hvilket Olof Nestor Niklasson icke kan ordagrant återgifva, men som innefattade, att Niklas Olsson egentligen för förgiftningen misstänkte Axel Håkan Niklasson, sannolikt i följd deraf att Niklas Olsson såsom Olof Nestor Niklasson efteråt förnummit af sin styfmoders men, fått af henne höta att Axel Håkan Niklasson skall förut innehaft gift och sökt förmå den af honom häfdade Carolina Olsdotter att deraf intag, för att fördrifva foster. Ingen svarade Niklas Olsson och Olof Nestor Niklasson har ingen anledning att fadren ens visste det Olof Nestor Niklasson var vaken.

Åklagaren anhåller om målets uppskjutande för att efterhöra och inskaffa vidare bevisning, hvaremot öfriga parterna icke hafva något att invända.

Utslag

Ransakningen uppskjutes till den 15 instundande April kl 10 fm, hvaremellertid de tilltalade skola förvaras uti cellfängelset i Uddevalla, dit de, efter förpassning af domhufvanden, komma att insändas; åliggande Åklagaren äfvensom Johanna Jonasdatter att vid ransakningens återföretagande ånyo infinna sig, den förre till den vidare bevisning beredd, som han kunnat anskaffa. Afföres. Afträda.

fortsättning No 131

v278246.b2300

Bil. A. No 128

Hemmansegaren från Kalleby i Tanums Socken Olle Nestor Niklasson, som blifvit anklagad för fadersmord, är född i Qville den 26te Februari år 1836 af föräldrarna Niklas Olsson och Anna Jansdotter, hvilka då tillhörde Qville församling. Han hitflyttade från Qville i Oktober år 1863 med bevis att läste innantill samt Luthers La Katekes ujtantill försvarligt, förklaringen deraf osäkert, samt förstod salighetsläran föga, "alldenstund aflömt hvad han en gång lärde". Till frejden var han oklandrad, till Natvardsgång berättigad och i äktenskap förenad med Maja Lisa Magnusdotter, som då med honom hitflyttade. Ingen anledning finnes till ändring i detta betyg, vidare än den anklagelse, som nu mot honom blifvit anhängiggjord. Han begidk H. H. Nattvard den 10de December 1864. I äktenskapet med Maja Lisa Magnusdotter äger han en son Nestor född härstädes 18 14/11 63.

Atts af Tanums Prestgård den 20 Mars 1865

T. D. Hellberg

P.l.

1865 den 15 April

No 131

fortsättning af No 128

Jemlikt beslut den 24 sistlidne Mars företages åter ranskaningsmålet No 128 i Domboken, rörande Axek Håkan Niklasson i Lushed och Olof Nestor Niklasson i Kalleby, häktade och af Kronolänsmannen O Johansson tilltalade för det de skola med förgift hafva afdagatagit sin fader, Niklas Olsson i Lushed.

De tilltalade inställdes af fängbevakningen, havrefter såsom parter i öfrigt sig inställa: Åkl Länsmannen O Johansson och den dödes enka Johanna Jonasdotter, jemte den sedanres rättegångsbiträde Johannes Jonasson i Norr Edsten.

Protokollet för nämnda dag uppläses till justering och lemnas utan anmärkning.

Åkl framställer följande vittnen: Peter Christensson och Andreas Christensson under Qville, JohnAndreasson under Yllene, Soldat Olof Ung under Kamstorp, Christian Hansson i Huud, Emanuel Olsson under Norr Edsten, Magnus Christensson i Trettestad, Carolus Carlsson under Krokbräcke samt Carolina Olsdotter i Widingen, och åberopar de tilltalade såsom vittne Häradsdomaren C Carolusson i Lersten.

Sedan samtliga vtn, mot hvilka jäf icke anföres och jäfsanledning icke heller förekommer, får aflägga ed och om vigten deraf mottaga erinran, höras de vid särskilda företräden och berättar:

9/ Peter Christensson under Qville: att vittnet och Andreas Christensson under Qville, som igenfyllde den graf, hvaruti Niklas Olssons i Lushed lik i början af sommaren 1861 jordades i Qville kyrkogård, ihågkommer att i samma graf nedsattes 2 barnlikkistor; och biträdde vittnet tillika med Andreas Christensson, äfvensom John Andreasson under Yllene och Olof Ung under Kamstorp, vid uppgräfningen den 21 November sistlidet år af Niklas Olssons lik, som skulle obduceras. Innan sedanre gräfningen företogs nämnde Johanna Jonasdotter att om grafven, der de tänkte gräfvä, vore den rätta, skulle der ute mullen påträffas botten efter ett sönderslaget dricksglas, som hon hade ditlagt för att kunna igenfinna grafven, och vid gräfningen hittades och der uti mullen ett sådant glasstycke. Ett trä-stycke med bokstäfverna N. O. L inskurna låg ock i mullen. Äfven fanns nederst i grafven en barnlikkista, men vittnet tillägger att möjligt är att det funnits 2 sådana likkistor, emedan vittnet icke alltid var tillstädes vid uppgräfningen. På fråga af Åkl tillägger vittnet att den, vid uppgräfningen, af vittnet sedaa barnlikkistan var brun till färgen.

Uppläst och vidkändt.

10/ Andreas Christensson under Qville: Lika med förestående vittne förutom att detta vittne icke ihågkommer om uti Niklas Olssons graf nedsattes några barnlikkistor; men däremot uppgifver Andreas Christensson att i den graf, som uppgräfdes för obduktion, funnos 2 sådana kistor vid sidan af Niklas Olssons likkista. Den barnlikkista, som stod närmast Niklas Olssons hufvud, var brun till färgen och den andra barnlikkistanaf någon ljusare färg.

Uppläst och vidkändt.

11/ John Andreasson under Yllene: Att vid uppgräfningen den 21 sist November af Niklas Olssons graf funnos vid sidan af hans kista 2 barnlikkistor, nemligen 1 brun, stående vid hans hufvud, och 1 hvit, stående vid hans fötter.

Uppläst och vidkändt.

12/ Olof Ung under Kamstorp: lika med sista vittnet.

Uppläst och vidkändt.

13/ Christian Hansson i Huud: Att sedan vittnet de 21 sistl November, på resa till Fjellbacka, vid förbifarten af Qville kyrkogård fått underrättelse det Niklas Olssons i Lushed lik då uppgräfdes, för att samma dag blifva obducerat, så och då, vittnet, efter framkomsten till Fjellbacka, omkring kl 3 e.m. derstädes råkade tilltalade Olof Nestor Niklasson, yttrade vittnet till honom: "Står du här och de håller på att uppgräfvä din fars lik i Qville kyrkogård". Vid detta tilltal blef Olof Nestor Niklasson, såsom vittnet uttrycker sig, "något förvandlad i ansigtet", mens svarade endast: "intet vet jag om det och icke har jag dermed att göra".

Uppläst och vidkändt

Olof Nestor Niklasson medgifver att han erhöll nämndaunderrättelse af Christian Hansson och att han svarade det han förut icke afvetat det obduktionen skulle ske men säger sig häremot icke ihågkomma att han haft det andra anförda yttrandet.

14/ Emanuel Olsson under Norra Edsten: att då vittnet en dag i Augusti månad år 1859 gick hardt förbi Niklas Olssons i Lushed gård, stod Niklas Olsson derute och Olof Nestor Niklasson satt på logbron. Vittnet hörde Niklas Olsson befalla sin son att gå ut på åkern och sätta upp råg, hvartill Olof Nestor Niklasson svarade att han icke gingo emedan han skulle gå till ett annat ställe som han icke nämnde men då Niklas Olsson andra gången, hotande med handen, befallde Olof Nestor Niklasson att gå till det anvisade arbetet, yttrade Olof Nestor Niklasson att han skulle göra detta, om fadren äfven gingo med och deltog deruti. Olof Nestor Niklassons ord till fadren uttalades icke utan någon hetta. Häremot har vittnet sig icke bekant något emellan Niklas Olsson och Olof Nestor Niklasson vid berörde tid uti den förres stuga förefallet ovänligt uppträde, såsom vittnet No 6 Christina Carolusdotter antagit.

Uppläst och vidkändt.

Olof Nestor Niklasson förklarar att han ihågkommer den sist omvittnade tilldragelsen, som att han icke minnes det han vägrade lyda fadren vid sista tillsägelsen och ej heller att han yttrade det fadren skulle delta i arbetet med rågen.

15/ Magnus Christensson i Trettestad: Att då Niklas Olsson begravdes, nedsattes uti hans graf, vid högra sidan af hans kista, 2 små likkistor, innehållande döda barn till Magnus Christiansson och nästföregående vittne Carolus Carlsson under Krokbräcke. Det sednares barnets kista var hvit till färgen, men den kista, som innehöll Magnus Christenssons barn, hade brun färg. Uppläst och vidkändt.

16/ Carolus Carlsson under Krokbräcke: Lika med sista vittnet.
Uppläst och vidkändt.

17/ C. Carolusson i Lersten: vitsordar följande ingifna attest, som uppläses:
"Kallas att vittna etc. bil Carolusson

Tilläggande vittnet på fråga att vittnet icke kan namngifva någon, af hvilken vittnet hört de angifna ryktena.
På fråga af Åkl om icke vittnet Carolusson samma dag, som Doktor Lundgren under hans sista sjukdom, råkade honom på Qville och då af honom hört att Niklas Olsson fått förgift, tillägger vittnet att vittnet träffade Doktor Lundgren under hans sjukbesök hos Niklas Olsson och var i sällskap med honom ifrån Lushed till Qville länsmansgård, men att Doktern då icke yttrade något om orsaken till Niklas Olssons sjukdom; hvaremot vittnet en lång tid efteråt dock under samma år som Niklas Olsson dött, om vittnet icke missminner sig, - hörde af Doktor Lundgren vid ett besök i hans hem, "att Niklas Olsson stod i hans journal antecknad såsom förgiftad". Sistberörde yttrande af Doktor Lundgren föranleddes af samtal, som vittnet väckt i anledning af det rykte vittnet hört straxt efter Niklas Olssons begravning att Niklas Olsson skulle hafva aflidit af förgift. Äfven de andra i vittnets attest anförda ryktena hade vt hört från hans samtal med Doktor Lundgren.
Uppläst och vidkändt.

18/ Carolina Olsdotter i Widingen: att under år 1855 års sommar, då vittnet tjenade hos Niklas Olsson i Lushed och befann sig i hafvande tillstånd till följe af oloflig beblandelse med tilltalade Axel Håkan Niklasson, hände sig vid ett tillfälle då den sedanre och vittnet voro ensamma gångna till källan efter vatten, att vittnet beklagade sig för honom öfver bekymmer som hennes hafvandeskap framkallade; till svar hvarå Axel Håkan Niklasson yttrade, att "om vittnet ville skulle han gifva henne något som skulle fördrifva fostret utan att skada hennes egen hälsa"; men vittnet afvisade genast hans anbud med sådant allvar att icke gjorde något förnyaande deraf. Axel Håkan Niklasson hvarken visade eller nämnde hvad han ville lemna vittnet till fostrets fördrifning. En tid derefter, men innan vittnet hade fått sitt barn, hörde vittnet af sin matmoder, Johanna Jonasdotter, att Axel Håkan Niklasson för henne nekat, det han häfdat vittnet; och i förtrytelse öfver detta hans uppförande omtalade vittnet för Johanna Jonasdotter hans ofvanberörde försök att förgöra hennes foster; men för Axel Håkan Niklasson har vittnet icke nämnt att vittnet underrättat Johanna Jonasdotter om hans omförmälda anbud till vittnet.
Uppläst och vidkändt.

Sedan Carolina Olsdotters vittnesmål, hvilket hon med stöd af 17 Kap 21 § RB fått aflägga i den tilltalades frånvaro, blifvit antecknad, för den tilltalade upprepad, förklarar Axel Håkan Niklasson att hennes yttrande rörande hans försök att förmå henne att förgöra sitt foster saknar all grund.

Vittnena, utom C Carolusson fordra ersättning för sin inställelse, med uppgift att de övr. ifrån tingsstället havande: Peter Christensson 3/4, Andreas Christensson 3/4, Johannes Andreasson 1 1/2, Olof Ung 3/4, Christian Hansson 3/8, Emanuel Olsson 1 1/2, Magnus Christiansson 1/2 och Carolus Carlsson 1 1/2 mil samt Carolina Olsdotter 1 1/2 mil.

Åkl anhåller om uppskof för att inkalla första vittnet Carolina Olausdotter Brink, hvilken skall hafva något att tillägga.

Utslag

Med bifall till Åklagarens anhållan uppskjuter Hds Rn målet till Urtima Ting härstädes lördagen den 6 instundande Maj, kl 12 på dagen, hvaremedlertid de tilltalade skola förvaras uti cellfängelset i Uddevalla dit de komma att införpassas; och åligger Åklagaren samt Johanna Jonasdotter att då ånyo infinna sig, den förre medhafvande åberopade vt Carolina Olausdotter Brink i Hjelp Edsten eller bevis om hennes lagliga inkallande.
Afföres. Afträdes.

Bil Carolusson No 131

Kalad att vittna i dag i målet emällan Axel och Nästor Niklasson i Lushed med flere, nämligen hem o Johansson.

En kort tid för än Niklas insjukna med Döden träffade jag honom, då han war möket sjuk - samt war jag hos honom dagen för än han dog - då han ej gaf skuld på någon för sin Dödsorsak - Då han war Död kom ett rykte ut att den nämnde Hönssoppa skulle wara kokat i ergat kärell - ett annat rykte kom ut att en tienstiks dosa kommit i maten, tredje ryktet kom ut att sönnerna skolat wara wällande till fadrens död

C Carolusson

Protokoll, hållet vid Urtima Ting med Qville Härad uti tingshuset vid Rabbalshede den 6 Maj 1865.

Närvarande:

Undertecknad, vice Häradshöfding och tillförordnad Domhufvande, Nämndemännen: Lats Larsson i Käril, Peter Svensson i Knaxeröd, Peter Persson i Tyfta, Johannes Axelsson i Öhn, Alexander Christensson i Stora Jored och Alexander Pehrsson i Bottna jemte f.d. Riksdagsfullmäktige B. J. Holmlin på Rabbalshede, hvilken sistnämnde förut aflagdt föreskrifven domareed.

No 2

Allm åklagare

./.

häktade A H och

O N Niklasson

Jemlikt Hds Rns beslut den 15 sistlidne April företages åter det till denna dag utsatta ransakningsmålet, No 131 i årets Wintertingsdombok, rörande Axel Håkan Niklasson i Lushed och Olof Nestor Niklasson i Kalleby, häktade och af Kronolänsmannen O Johansson tilltalade för det de skola med förgift hafva afdagatagit sin fader, Niklas Olsson i Lushed; och vid målets påropande inställas de tilltalade i närvaro af Åklagaren och den dödes enka Johanna Jonasdotter.

Protokollet för ransakningen den 15 sistlidne April uppläses till justering och lemnas utan anmärkning.

Wittnet No 1 Carolina Olausdotter (eller rätteligen Hansdotter) Brink i Hjelp Edsten af Åkl till denna dag inkallad för att ånyo höras, är tillstådes; och sedan hon erinrats om vigten af sin förut i målet gångna ed och mottagit varning för dess missbruk, samt hennes i protokollet för den 3 sistlidne Mars intagna vittnesberättelse blifvit för henne ånyo uppläst, förklarar hon att hon deruti icke har något annat att rätta än i afseende på de tilltalades känslolöshet och ohjelpsamhet emot fadren, dervid hon upplyser att tilltalade Olof Nestor Niklasson samma natt Niklas Olsson dog hjälpte honom vid några förfallande behof, dock utan att hon kan erinra sig det Olof Nestor Niklasson derunder visade sig upprörd eller eljest ådagalade synnerlig ömhet emot fadren. Med anledning af till vittnet Brink härefter ställda frågor afgifver vt följande ytterligare utsaga: Sedan vittnet den 27 Maj 1861 smakat på omvittnade hönssoppa, men deraf befunnit sig illa, slog vittnet frampå aftonen den öfverblifna soppan ur fatet i en bytta, hvilken hon nedbar till ladugården och gaf soppan till en kalf, hvilket sednare skedde på tillsägelse af matmodren. Tidigt påföljande morgon fann hon kalfven vara mycket illa sjuk, hvilket gaf sig tillkänna derigenom att det fradgades omkring hans mun, och då vittnet strök honom öfver ryggen föll han omkull och blef liggande. Då vittnet, som genast derefter gick in till husbondfolket, för dem omtalade kalfvens sjukdom, yttrade aflidne Niklas Olsson: "jag bryr mig inte om kalfven bara jag sjelf kan stå öfver det". Huruvida vittnet då underrättade de tilltalade om kalfvens sjukdom eller om de vid berättelsens framförande till husbondfolket voro inne i rummet kan vittnet ej erinra sig. Derefter besökte vittnet ej ladugården förr än omkring klockan 10 eller 11 på dagen, men då var kalfven redan död. Vittnet, som straxt lemnade ladugården och ute på gården träffade båda de tilltalade, yttrade till dem, efter som orden föllo: "nu är kalfven störtad, nu kan i få få honom". På detta tilltal genmälde tilltalade Olof Nestor Niklasson: "är du galen har kalfven störtat"; men havd tilltalade Axel Håkan Niklassons svarade minns ej vittnet. Det förekom vittnet som om båda de anklagade vid vittnets tilltal fingo ett högst besynnerligt utseende samt blefvo röda i ansigtet. Att båda de tilltalade före vittnets tillsägelse till den om kalfvens död afvetat det han fått att äta af den öfverblifna hönssoppa känner vittnet, men huruledes de fingo kunskap derom minns vt ej, dock tror vittnet att samtal derom föreföll under spisningen föregående afton. Hvert eller af hvem den döda kalfven bortpars utur ladugården har vittnet sig ej bekant. - Den 27 Maj 1861 på aftonen, då vittnet slagit den öfverblifna hönssoppa från skålen uti byttan, qvarsatt på botten af skålen en myckenhet af små hvita gryn. Ett af dessa gryn tog Niklas Olssons hustru Johanna Jonasdotter med sig in uti det rum, der af mannen låg sjuk och båda de tilltalade för tillfället voro inne, samt bad tilltalade Axel Håkan Niklasson smaka på grynet, under yttrande till honom: "här skall du få se hvad som var i soppan". Axel Håkan Niklasson, som på Jonasdotters begäran ej gaf något svar, mottog af henne det erbjudna grynet samt stoppade det i munnen, men utspottade ögonblickligen detsamma. Dagen derefter på morgonen tog vittnet några af de omtalade grynen, som öfver natten qvarsutit i soppskålen, med sig ut på gården och framvisade desamma för vittnet Nr 3, Andreas Andreasson under Lushed under föfrågan hvad det kunde vara; men härtill yttrade Andreas Andreasson, som icke ens ville se på det framvisade, endast: "du är en vela det är väl sand. Gör det på tuppen. Vittnet tror att de öfrige på botten af soppskålen funna små grynen blefvo utslagna af vittnet och Jonasdotter, - Wären

1861, omkring 2 eller 3 veckor förrän Niklas Olsson sista gången insjuknade, då tilltalade Olof Nestor Niklasson jemte vittnet och vittnet nr 3 Andreas Andreasson under Lushed voro ute på åkern sysselsatta med hackning, yttrade Olof Nestor Niklasson, som vid tillfället var förbittrad på fadren Niklas Olsson, "att om denne vore hans styffader istället för hans egen fader skulle han slå honom så fördärfvad att han icke skulle kunna gå på 8 eller 14 dagar", hvilketdera minns ej vittnet. Då någotdera af vittnena härtill genmälte, "att det vore väl lika illa att slå en styffader som en riktig fader", svarade Olof Nestor Niklasson: "vore det min styffaderfinge jag plikta med penningar, men för slag å egen fader finge jag fästning". Såsom orsak till sin vrede, mot fadren uppgaf Olof Niklas Niklasson, "att fadren varit så sträng emot honom medan han var ung". - Ett tillfälle 1861 års sommar, då vittnet var sysselsatt med arbete ute å åkern, hörde vittnet tilltalade Axel Håkan Niklasson yttra: "det kan ingen säga att far blifvit förgiftad, ty han har varit sjuk hela våren". Wittnet, som ej ihågkommer anledningen till detta Axel Håkan Niklassons yttrande, vill minnas att vittnet nr 3, Andreas Andreasson under Lushed jemväl var närvarande då nämnde yttrande föll. - Vittnet, tillfrågadt om Niklas Olssons hustru Johanna Jonasdotter den 27 Maj 1861 på förhand omtalat att hönssoppan skulle uppvärmas till middag åt mannen, säger sig ej kunna erinra sig detta, men deremot hörde vittnet att Jonasdotter någon gång under mannens sjukdom yttrade: "det var illa att jag vid middagen kom att nämna det soppan skulle uppvärmas till far" (Niklas Olsson). Den 27 Maj 1861 spisade Jonasdotter, de tilltalade, vittnet och gossen Hans Jacob Carlsson middag på samma gång. Jonasdotter, som i allmänhet ej brukade på förhand tillsäga hvad mat, som för ett följande mål skulle användas, bad vittnet först vid Niklas Olssons hemkomst från sockenstämman att renskura kastrullen, hvaruti hönssoppan sedermera uppvärmdes, men vid denna tillsägelse, som föreföll ute i köket, var ingendera af de tilltalade tillstades. - Dendag då aflidne Niklas Olsson begrofs, var vittnet sjuk till följe af blodflöde ur näsa och mun. Wittnet, som af begravningsgästerna, hörde att tilltalade Axel Håkan Niklasson under bgrafningen yttrat det han vore rädd att vittnet skulle dö, tillfrågade några dagar derefter Axel Håkan Niklasson, hvarför han vid begrafningen varit rädd för vittnets död, hvartill han svarade "att han väl ej varit så rädd, men att han fruktade att 2 personers hastiga död inom huset skulle kunna väcka misstankar och derigenom förorsaka undersökning vid domstol". Någon tid efter Niklas Olssons död hörde vittnet tilltalade Axel Håkan Niklasson, under det han uppehöll sig ute på ett träde, säga: "nu kan käringen - hvarmed han uppenbarligen menade sin styfmoder, gerna låta bli att omtala huru det tillgått vid fars död, då såväl Presten som länsmannen veta utaf att far blifvit förgiftad, men de tiga". Vid sistomvittnade tillfället voro vittnena Nr 2 Inger Helena Andersdotter i Nordby och Nr 3 Andreas Andreasson under Lushed jemväl tillstades, efter hvad vittnet vill erinra sig. - Ett tillfälle 1861 års vår hörde vittnet antingen någon af de tilltalade eller ock vittnet nr 3 Andreas Andreasson yttra, det folket i orten trodde att Niklas Olsson i Lushed snart skulle dö. Ett annat tillfälle samma års vår hörde vittnet tilltalade Olof Nestor Niklasson säga att om fadren lefde några år eller någon tid, - hvilketdera minns ej vittnet, - skullemdet inte blifva så lite att ärfva efter honom.

Berättelsen, uppröfad ur protokollet, vidhålles af vittnet, som fordrar ersättning för 1/2 mils tingsfärd.

Sedan tilltalade Olof Nestor Niklasson härefter blifvit afförd från tingssalen förklarar tilltalade Axel Håkan Niklasson med anledning af till honom i följe af vittnet Carolina Hansdotter Brinks vittnesmål ställda frågor: att han väl, på sätt vittnet Brink berättat, inne uti fadrens sjukrum af styfmodren fått något att smaka och att han genast utspottat detsamma, men kan dock ej förmås att gifva något annat skäl till brådskan att utspotta detsamma, än att han ej visste hvad det var; att han icke erinrar sig om vittnet Brink underrättat honom om omvittnade kalfvens sjukdom, men väl dess död, samt att han minnes om tilltalade Olof Nestor Niklasson jemväl var tillstades, då vittnet Brink tillsade honom om kalfvens död. Sedan Axel Håkan Niklasson härefter sagt, att vittnet Brink vid tillsägelsen om kalfvens död jemväl upplyst att kalfven fått att äta af hönssoppan, bedyrar han derefter att han aldrig haft sig bekant, hvad kalfven fått att äta eller hvad som förorsake hans död. Axel Håkan Niklasson, som säger sig ej hafva tagit den ringaste befattning med den döda kalfven, förminner att vittnet No 3 Andreas Andreasson från fähuset bortburit och nedgrävt honom. Det yttrande att ingen kunde säga det fadren blifvit förgiftad, medan han varit sjuk hela våren, medgifver Axel Håkan Niklasson sig hafva haft, men säger att han också sjelf då saknade alla skäl till ett sådant antagande. Om styfmodren Johanna Jonasdotter den 27 Maj 1861 vid middagsspisningen eller förut på dagen omtalat att hönssoppan samma dag skulle användas till middag åt fadren säger Axel Håkan Niklasson sig ej minnas. Vidare säger Axel Håkan Niklasson sig sakna all kännedom derom att han vid fadrfens begrafning hyst någon fruktan för vittnet Brinks död och derom samtalat med henne eller att han yttrat det käringen gerna kunde låta bli att omtala huru det tillgick vid fadrens död, emedan såväl Presten som länsmannen afvisste att fadren blifvit förgiftad. Sedan Axel Håkan Niklasson härefter medgifvit att han, hvilken någon tid efter fadrens död skjutsade styfmodren till Håby, der hon rådfrågade Doktor Lundgren om sin råkade sjukdom, då af Lundgren fått underrättelse derom att fadren aflidit till följe af förgift, samt Axel Håkan Niklasson bedyrat, det han förut saknat allt skäl antaga att fadren blifvit förgiftad, förklarar på fråga, att omtalade resan till Håby inföll långt sednare på sommaren, än då han yttrade att ingen kunde säga det hans fader blifvit förgiftad, eller omkring 5 eller 6 veckor efter Niklas Olssons begrafning.

Den aflidnes enka Johanna Jonasdotter, tillfrågad om tiden för nämnda resa till Håby, vill minnas att samma resa företogs omkring 8 dagar efter Niklas Olssons begrafning, hvilken försiggick Fredagen i den vecka då han dog.

På framställda frågor till vittnet Carolina Hansdotter Brink intygar hon att omförmälda resa till Håby försiggick antingen i slutet af veckan näst efter Niklas Olssons begrafning eller ock under loppet af nästderpåföljde vecka; samt att vittnet tror att det varit först efter den omvittnade resan till Håby som vittnet hörde Axel Håkan Niklasson yttra: att ingen kunde säga det hans fader blifvit förgiftad m. m., ehuru vittnet ej tilltror sig att taga det sedanre på sin ed.

Tilltalade Olof Nestor Niklasson, härefter före kallad och tillfrågad med anledning af vt Brinks i dess afgifna berättelse, säger: att vittnet Brink uppgifne dagen väl ute å gården omtalat det omvittnade kalfven hade störtat, men att han deremot ej kan erinra sig hvad han dertill svarade eller om brodern Axel Håkan Niklasson då var tillstades; att han ensam flädde den döda kalfven samt derefter bortskaffade eller möjligen i jorden nedgräfd sjelfva kroppen, dock utan att han nu kan erinra sig stället, der den blef lagd; att han, som vid vittnet Brinks underrättelse om kalfvens död afvetat att kalfven förtärt af hönssoppan, icke kan

erinra sig om vittnet omtalat detta på samma gång som kalfvens död eller om han förut fått kunskap derom; samt att han icke heller kan erinra sig att han 1861 års vår, före fadrens död, haft något yttrande om arf efter honom eller att han skulle slagit honom fördärfvad om han varit hans styffar i stället för egen fader, men vill emellertid ej tro detta. Deremot bestrider Olof Nestor Niklasson helt och hållet, att styfmodern den 27 Maj 1861 vid middagsspisningen eller förut på dagen omtalat att höns-soppa samma dag skulle uppkokas till middag åt Niklas Olsson.

För hafda kostnader i och för upp och nedgräfnings af aflidne Niklas Olssons lik inlemnar Åkl följande räkning:

"Räkning

Undertecknade anhålla etc Litt D.

För att komma i tillfälle att ej mindre från Provincialläkaren, Herr Doktor G. Lundgren, anhålla närmare upplysning om aflidna Niklas Olsson och hans enka Johanna Jonasdotterers sjukdomar, än äfven inkalla vittnen derom att vittnet Carolina Hansdotter brink blef sjuk till följe af höns-soppans förtärande, anhåller Åklagaren om ytterligare uppskof.

Utslag

Med bifall till Åklagarens anhållan uppskjuts målet till Urtima Ting härstädes Måndagen den 29 uti innevarande månad klockan 1/2 4 e.m. hvaremlertid de tilltalade skola förvaras uti cellfängelset i Uddevalla, dit de komma att införpassas; och åligger Åkl samt Johanna Jonasdotter att då ånyo sig infinna, den förra medhafvande åberopade bevisning.

Som ofvan

På Härads Rättens vägnar

C, B, Schönberg

v278246.b3420

No 2. Litt D.

Räkning

Undertecknade anhålla det Herr Kronolänsman O; JOhansson täcktes betala för af oss under Hösten år 1864 verkställdt arbete med uppgräfvande af liket efter Niklas Olsson i Lushed samt dess nergräfnings samt dags traktamenter hvarför fordras 3 rdr för man gör _____ Rmt 12 Rdr

Hagarne under Qville Prestgård den 4 Maj 1865.

A Christensson

P Christensson

och

Olof Ung under Kamstorp Johannes Andreasson

u Yllene

Protokoll hållet vid Urtima Ting med Qville Härad uti tingshuset vid Rabbalshede den 29 Maj 1865.

Närvarande: undertecknad, Häradshöfding i orten, samt följande nämnd: Häradsdomaren Christian Carolusson i Borgane, Peter Svensson i Knaxeröd, Peter Persson i Tyft, Johannes Axelsson i Öhn, B J Holmlin i Rabbalshede

Lilla Jored och Bottna.

No 1

Det från Urtima Ting den 6 dennes, No 2, uppskjutna ransakningsmål angående Axel Håkan Niklasson i Lushed och Olof Nestor Niklasson i Kalleby, af Kronolänsmannen O Johansson häktade och tilltalade för deet de skola med förgift hafva afdagatit sin fader Niklas Olsson i Lushed, påropas till fortsatt behandling.

De tilltalade aflemnas af fängbevakningen. Herr t.f. kronofogde A Wallgren anmäler sig för detta rättegångstillfälle såsom Allmän åklagare emedan Länsman Johansson hindras af annan tjänsteförrättning; och är den dödes enka Johanna Jonasdotter i Lusgård ånyo tillstädes.

På kallelse af åklagaren infinna sig vt nr 3 Andreas Andreasson under Lushed och nr 2 Inger Helena Andreasdotter i Nordby, äfvensom ett nytt vittne Carl Pettersson i Westersäter.

Det vid sista ransakningstillfället förda Protokoll uppläses till justering ocj lemnas utan anmärkning.

Sedan vittnet No 3 Andreas Andreasson blifvit påmindt om sin i målet gångna ed och hans berättelse vid första ransakningstillfället uppläst samt han upprepade gånger försäkrat detsamma innefatta allt hvad han känner om det, som kan röra målets upplysning, vittnet på frågor förklarar: att vittnet tror det Johanna Jonasdotters resa till Doktor Lundgren, för att rådfråga honom om sin hälsa, då hon skjutsades af tilltalade Axel Håkan Niklasson, skedde omkring 14 dagar, efter Niklas Olssons begrafning, och att det af vt förut berättade samtal emellan vittnet och Axel Håkan Niklasson angående Niklas Olssons dödsorsak, egde rum en kort tid efter nämnda resa; att Axel Håkan Niklasson likväl ej då omtalades och ej heller först nämndt för vittnet hvad han om sin faders dödsorsak må hafva hört af Doktor Lundgren, men att vittnet icke kunnat inför Hds Rn yttra det i vittnesberättelsen antecknade antagande att Niklas Olsson dött af förgiftning, medan vittnet icke hade någon visshet derom och vittnet icke kunde sätta tro dertill af berättelser ibland gästerna vid Niklas Olssons begrafning, att vittnet under Niklas Olssons sjukdom väl såg, det han hade häftiga kräkningar och slitningar i magen, men att alls ingen misstanke deraf uppkom hos vittnet, att Niklas Olsson kunde vara färgiftad; att vittnet väl dagen efter Niklas Olssons insjuknande hörde af någon i hans hus omtala den i ransakningen redan nämnda kalffvens hastiga död, men icke att kalffven fått något af hönssoipan eller eljest förtärt något som misstänktes vållat döden; att då Carolina Hansdotter Brink Tisdagen den 28 Maj 1861 bad vittnet betrakta några gryn, som hon sade sig hafva i en sked, ?, vittnet icke tog desamma i skärskådande, hvartill vittnet uppgifver såsom skäl "att vittnet icke brydde sig derom", hvilket skulle hindrat vittnets arbete, som dock icke var något vigtigare än att omlägga en gödselhög; att vittnet likväl trodde sig kunna säga och sade till Brink, "att det vore väl af tuppen som de hade kokat"; att vittnet dock icke om Brink brukade uttrycket "vela"; att vittnets yttrande att det som Brink hade i skeden sannolikt vore af en tupp föranleddes deraf att Brink under sin fråga omtalade "att de hade kokat en yupp", dock utan att nämna om den var lagad till soppa eller annan mat; att vittnet icke minnes det af Brink vid sista förhöret omvittnade tillfälle, då tilltalade Olof Nestor Niklasson för Brink och vittnet undet ett arbete ute på åkern skall visat sådan förbittring emot sin fader att Olof Nestor Niklasson skulle hafva velat slå honom; att vittnet icke heller minnes den tilldragelse under 1861 års sommar, då tilltalade Axel Håkan Niklasson skall hafva yttrat i närvaro af Brink och såsom Brink ville minnas, äfven af vittnet, att ingen kunde säga det Niklas Olsson blifvit förgiftad, enär han varit sjuk hela våren; att vittnet väl under det efter Niklas Olssons hållna begrafningskalas, som räckte 2 dagar, både såg och hörde att Brink hade starkt näsblod, dock utan att vittnet kan draga sig till minnes om hon deraf var besvärad antingen båda eller endera af dagarna och i sedanre fallet hvilkendera, men att vittnet hvarken af tilltalade Axel Håkan Niklasson eller någon bland begrafningsgästerna hörde något yttrande, som afsåg Brinks sjukdom; att vittnet under ? af dagarna i Niklas Olssons sista sjukdom hörde Brink klaga öfver ondt i hufvudet, utan att nämna hvaraf hon trodde detta härleda sig, men att vittnet icke ihågkommer hvilken dag detta ägde rum; att vittnet icke varit närvarande, då Axel Håkan Niklasson, en tid efter fadrens död, skall hafva utlåtut sig: "nu kan kärringen gerna låta bli att omtala huru det tillgått vid fars död, då såväl Presten som länsman veta att han blifvit förgiftad men tiga"; att vittnet icke under 1861 åra vår hyst det af Brink uppgifna yttrande att folket i orten trodde det Niklas Olsson i Lushed snart skulle dö; och att vittnet icke utur ladugården bortbar och nedgräfd den döda kalffen, men att vittnet derföre tror det Olof Nestor Niklasson tagit någon befattning dermed, att han under dagen efter Niklas Olssons insjuknande ?, då vt hörde berättas om kalffvens död, var borta en god stund ifrån det arbete med gödselberedning, som han och hans broder samt vittnet förehade.

Uppläst och vidkändt.

Åklagaren anser tydligt att Andreas Andreasson ej vill berätta hvad han vet händt och sant voro och yrkar derföre det Andreas Andreasson måtte hänvisas till sin själasörjare, för att om edens heliga vigt undervisas.

Vittnet nr 2 Inger Helena Andreasdotter i Nordby, påmindt om sin aflagda ed, förmäler det hon icke hört tilltalade Axel Håkan Niklasson hafva fällt det af vittnet nr 1 Carolina Hansdotter Brink anförda yttrande någon tid efter Niklas Olssons död, "nu kan kärringen gerna bli att omtala huru det tillgått m.m."

Uppläst och vidkändt

De tilltalade, som varit afförda under förhöret med vittnena Andreasson och Andreasdotter, förehemtas åter och erhåller del af

deras yttanden.

Till idag inkallade vittnet no 19, Carl Pettersson i Westersäter, emot hvilken jäfsanledning icke förefinnas, får aflägga sanning-seden och mottaga erinran om dess vikt;

hwarefter och sedan Åkl meddelat det Carl Pettersson blifvit inkallad, medan han skola hafva varit närvarande vid det af vittnet Nr 13, Christina hansson i Hud nämnda tillfälle, vittnet förklarar att vittnet då icke varit tillstädes.

Af Johanna Jonasdotter åberopas vittnet Nr 2 Inger Helena Andreasdotter ang Jonasdotters helsotillstånd efter mannens död; och meddelar härom vittnet Andreasdotter att vittnet, som under en vecka närmast efter Niklas Olssons död vistades i sterbhuset för att biträda för begrafningen, derunder en gång hörde Jonasdotter klaga öfver lidande i magen, men utan att nämna någon förmodad anledning till sitt illamående.

Uppläst ovh vidkändt.

Vt Carl Pettersson fordra ersättning för inställelsen, med upplysning att vt är boende 1/2 mil från tingsstaden.

Sedan Åklagaren upprepat sitt yrkande att vt Andreas Andreasson måtte, efter erhållen undervisning hos Presterskapet om edens vikt, varde ånyo, hörd, förekommer icke något vidare än att Åklagaren inlemnar från Herr Doktor G Lundgren, hvilken nu mer afflyttat till Färs, inlemnar detta bevis:

"På begäran bil Lundgren

Utslag

Hds Rn, som finner anledning vara att antaga det vt Andreas Andreasson under Lushed icke på sin gångna ed uppenbarat allt hvad han i saken vet händt och snat vara, pröfvar med stöd af Kongl Resol. den 7 Aug 1853 lagligt förvisa honom till Presterskapet för att om edens heliga vikt förhöras och underrättas; och uppskjutes derföre målet till nytt sammanträde af Hds Rn härstädes till dagen den 4 instundande Juli kl 11 fm, med föreläggande för Andreas Andreasson vid vite 10 Rdr Rmt ej allenast att inom en vecka härefter anmäla sig hos sin själasörjare för berörde ändamål och att hörsamma de kallelser till serskilda religionsförhör, som presterskapet må meddela, än ock att vid ransakningens återföretagande tillstädeskomma för att ånyo höras, medhafvande från presterskapet bevis om sin kännedom af edens värde; egande allmänna Åklagaren och den mördades enka att vid nämnda tillfälle hos Hds Rn sig ånyo inställa. Emedlertid komma de tilltalade att förvaras uti cellfängelset i Uddevalla, dit de skola af domhafnaden införpassas.

Afföres. Afträdes.

v278246.b3260

Bilagan Lundgren

På begäran af Herr Kronolänsman Johansson i Qville får jag, med stöd af hvad minne och erindrings-förmåga ger vid handen, meddela följande:

År 1861 i Juni månad(?) besökte jag, på begäran, Åboen Niklas Olsson i Lushed, som dagarna före besöket häftigt insjuknat. Han befanns vara häftigt angripen af en våldsam, irritativ maginflammation (gastritis), hvilken, synbarligen en följd af ett, enligt uppgift af våda - efter förtärandet af en, i orent kopparkärl tillagad maträtt - erhållit irriterande gift (kopparsalt-arsenik) kort efter mitt besök föranledde Niklas Olssons död. Dennes hustru, som äfven förtärt en mindre portion af samma rätt, beklagade sig äfven af liknande, ehuru betydligt lindrigare symptom, hvilka efter inledd behandling småningom upphörde. Återstoden af den misstänkta maträtten lærer gifvits till något husdjur (jag vill minnas en kalf), hvilken strax derefter dog. Till en högt aktad och värderad Embetsman inom församlingen meddelade jag det anmärkningsvärda i denna olyckshändelse, hvarför vi då ansågo den, mända vi ingendera hade skäl att tillägga händelsen någon uppsåtlighet och då det dessutom icke tillkom någondera af oss att uppträda såsom åklagare, stadnadesaken dervid och Niklas Olsson blef i vanlig ordning begrafven.

Ofvanstående - korthet allt hvad jag nu kan erinra mig om ifrågavarande sak - varder härmed på aflagd embets-ed intugadt.

Hörby o Brandstad den 16 Maj 1865

G Lundgren

Prov. Läkare i Öfver-Klotens Distrikt

Sjunde Rättegångsdagen**1865 den 4 Juli****No 86**

Jemlikt Hds Rns beslut vid Urtima Ting den 29 sistlidne Maj företages åter ransakningsmålet, nr 1 i då förda Protokoll, angående Axel Håkan Niklasson på Lushed och Olof Nestor Niklasson från Kalleby, af Kronolänsmannen O Johansson häktade och tilltalade för det de skola med förgift hafva afdagatagit sin fader Niklas Olsson i Lushed; och vid upprop inställas de tilltalade i närvaro af Åklagaren och vt nr 3, Andreas Andreasson under Lushed, hvaremot den dödes enka Johanna Jonasdatter denna gång icke afhöres.

Protokollet vid Hds Rns förra sammanträde uppläses och lemnas utan anmärkning.

Angående vittnet Nr 3 Anders Andreasson under Lushed har idag från Pastorsembetet i Qville domhafvanden tillhandakommit ett så lydande bevis, som uppläses:

"Att drängen, i Lushed af Qville Socken, etc: Litt. Anders."

Sedan vittnet Nr 3 Anders Andreasson blifvit än ytterligare påmind om sin i målet gångna ed och hans berättelse vid de föregående ransakningstillfällena upplästa samt han upprepade gånger försäkrat desamma innefatta allt hvad han känner om det, som kan röra målets upplysning, förklarar vittnet på frågor:

att vittnet väl, på sätt vittnet Nr 6 Augustina Carlolusdotter i Lushed berättat, såsom botemedel till sin sjuka får gifvit dem bollar af deg, hvilket skett såväl i slutet af 1860 års höst som flera andra år under höstetiden, men att vittnet ej haft några andra medikamenter inblandade i nämnda degbollar än Spanskgröna och lagerbär, hvilka vittnet låtit inköpa på något Apothek, utan att vittnet nu kan minnas på hvilket;

att vittnet aldrig hört tilltalade Olof Nestor Niklasson, omtala hvarthän han undanskaffat den döda kalven.

att vittnet, då vittnet den 2 Juni 1861 på morgonen eller kort efter Niklas Olssons död jemte några andra grannar hvaribland vittnet erinrar sig Carl August Nilsson i Lushed och Benjamin Olsson i Wrångstad inkom i det rum, deri Niklas Olsson dog, såg att tilltalade Olof Nestor Niklasson grät, men att vittnet, som icke hörde Olof Nestor Niklasson då hafva något yttrande, ej känner orsaken till hans sorg;

att vittnet ej känner huru tilltalade Axel Håkan Niklasson tog underrättelsen om fadrens död emedan vittnet var i Qville kyrka, då han återkom från Håby med de medikamenter han af Doctor Lundgren erhållit till läkemedel åt fadren;

samt att vittnet, somaldrig oftare besökte Niklas Olssons sjukrum, än då vittnet jemte de tilltalade kommo dit för att spisa, för öfrigt ej iakttagit något annat anmärkningsvärt med afseende på de tilltalades förhållande till Niklas Olsson under hans sjukdom, än att vittnet aldrig förmärkte att de tilltalade, som alla dagarna under Niklas Olssons sjukdom, med undantag af den, på hvilken han insjuknade, voro i vittnets sällskap, aflägsnade sig från förhandvarande arbete för att efterse och efterhöra fadrens tillstånd eller att de tilltalade under måltiderna derom till fadren framställde någon förfrågan.

Uppläst och vidkändt

De tilltalade, som varit afförda under förhöret med vittnet Anders Andreasson, förehemtas åter och erhålla del af dess yttranden. Sedan tilltalade Axel Håkan Niklasson åter blifvit afförd, förklarar tilltalade Olof Nestor Niklasson på frågor:

att han väl tillfrågade brodern Axel Håkan Niklasson vid dennes hemkomst från resan till Håby med styfmodern, om Doctor Lundgren då nämnt något om orsaken till Niklas Olssons död, men att han icke erinrar sig något mera af hvad Axel Håkan Niklasson härtill svarade, än att han sade det Doctor Lundgren, på Axel Håkan Niklassons förfrågan om orsaken till fadrens död, yttrat: "hvad vill du då".

att han aldrig haft någon anledning att antaga det fadren haft någon annan, än naturlig död;

att hans yttrande uppe på loftet till vittnet Nr 1 Brink "att hon, i händelse någon sporde, icke skulle säga huru det tillgått vid fadrens död" afsåg att varna vittnet Brink som, på Olof Nestor Niklassons fråga om hvad som folket sade om fadrens död, yttrat att hon hvarken sjelf kände eller hört någon annan yttrat något om orsaken till Niklas Olssons död, att ej antaga hvad hon med säkerhet icke kände, samt föranleddes dels deraf

att Doctor Lundgren varit tillkallad för fadrens sjukdom, dels ock derefter af styfmodren omtalat, det hvita gryn funnits på botten af den kastrull, deri ifrågavarande hönssoppan kokats;

att skälet dertill att han flådde bortbar och nedgräfd den af vittnet Nr 1 brink omvittnade döda kalven var den, att han derom erhöill tillsägelse antingen af styfmodren eller Axel Håkan Niklasson;

samt att icke närmare kan redogöra för det ställe, der samma kalv blef lagd, än att han på en skottkärra bortförde kalven till en norr om stugubyggnaden varande lid eller backe.

Axel Håkan Niklasson, härefter förekallad, förklarar på frågor:

att han icke kan erinra det han för Olof Nestor Niklasson omtalat något af hvad Doctor Lundgren svarade på förfrågan om orsaken till fadren Niklas Olssons död;

att Doctor Lundgrens yttrande det Niklas Olsson var förgiftad föranledts af styfmoderns förfrågan;

smat att han ej kan erinra sig, det han tillsagt Olof Nestor Niklasson att få och bortföra den döda kalven.

Härefter anhåller Åkl att för upplysnings närmande om de tilltalades uppförande emot fadren, aflidne Niklas Olsson, få afhöra ett inkalladt och närvarande vittne:

20. Carolina Olsdotter i Holma, Berfendals socken, hvilken ojäfvadt, på ed och varning hördt, berättar att vittnet, som 1857 års höst flyttat ifrån sin uti 3 1/2 års tid innehafda pigtjenst hos numera afl Niklas Olsson i Lushed, under vistelsen i hans hus aldrig förmärkt någon misshällighet eller osämja emellan de tilltalade och bemälde Niklas Olsson.

Uppläst och vidkändt.

Wittnet Carolina Olsdotter i Holma fordrar ersättning för inställelsen under uppgift att vara boende 3 1/2 mil aflägsse från tingsstället.

Åkl anhåller om ytterligare uppskof, för att komma i tillfälle att förebringa bevisning om afl Niklas Olssons i Lushed sinnesförfattning vid sockenstämman i Qville kyrka den 27 Maj 1861, äfvensom för att få till upplysning i målet höra gossen Hans Jacob Carlsson.

Tilltalade Axel Håkan Niklasson, som tycker det vara besynnerligt att Åkl uti ifrågavarande sak vändt sig med åtal emot honom och brodern Olof Nestor Niklasson och icke emot Niklas Olssons enka Johanna Jonasdotter, då denna sjelf skulle inför Rätten medgifvit sig hafva innehafit arsenik, bestrider vidare uppskof i målet samt yrkar befrielse från tilltalet samt skadestånd för det han oskyldigt hållits häktad.

Utslag

Med bifall till Åkl anhållan utställer Hds Rn ransakningen att härstädes åter förekomma å Tisdagen den 25te uti innevarande månad, klockan 11 f. m., då det åligger Åklagaren och Johanna Jonasdotter i Lushed, den sedanre derest hon så nödigt aktar, att ånyo infinna sig; Åkl medhafvande åberopad bevisning. Emellertid komma de tilltalade att förvaras uti kronohäktet i Uddevalla, dit de skola af domhafvande införpassas.

Cont.se Nr 89

v278246.b4720

DB Nr 86 Litt. Anders.

Att drängen, i Lushed af Qville Socken, Anders Andreasson, som genom Qville Hårads Rätts Utslag af den 20 Maj detta år blifvit ålagd att hos vederbörande Presterskap inställa sig till erhållande af undervisning om och varning med afseende på der af honom redan gångna vittneseden, har trenne gånger under hvarje vecka af sistförflutna Juni månad äfvensom sistlidne gårdag härstädes infunnit sig, samtaf mig blifvit undervisad om edens höga innehåll och dyra värde och derjämte undfått den allvarsammaste varning att ej genom sanningens fördöljande blottställa sig för de förfärliga följderna af mened, warder härigenom inthygadt.

Qville Prestgård
den 4 Juli 1865

G H HOLmqvist
Kyrkoherde

1865 den 25 Juli**Nr 89****Cont.fr Nr 86**

Jemlikt Hds Rns beslut den 4de dennes företages åter ransakningsmålet Nr 86 här ofvan i Db, rörande Axel Håkan Niklasson i Lushed och Olof Nestor Niklasson i Kalleby, häktade och af Kronolänsmannen O Johansson tilltaalade för det de skola med förgift hafva afdagatagit sin fader, Niklas Olsson i Lushed; och vid målets påropande inställas de tilltalade af fångbevakningen i närvaro af Åkl, hvaremot den dödes enka Johanna Jonasdotter icke heller denna gången är tillstädes.

Till en början upplästes protokollet vid Hds Rns förra sammanträde till justering och lemnades utan anmärkning.

Åkl framställer följande vittnen: Axel Larsson i Widingen, Anna Sifversdotter under Stora Svälte, Johan Andreasson i Nordby och Johannes Nilsson under Qville Prestgård; och som emot återropade vittnen jäf icke anføres och jäfsanledning icke heller kan utrönas, få vittnena aflägga ed och om vigten deraf mottaga erinra, havrefter de vid serskilda företräden berätta:

21 Axel Larsson: Vittnet, hvars hem är beläget på omkring 1/4 mil mils afstånd från Lushed, sammanträffade allt emellanåt med aflidne Niklas Olsson i Lushed. Sista gången vittnet råkade Niklas Olsson var på en sockenstämma i Qville kyrka den 27 Maj 1861 eller samma dag som som Niklas Olsson sista gången insjuknade. På sockenstämman, hvarå beslutades att Qville kyrka skulle ombyggas, var Niklas Olsson såsom vanligt rask och kry samt deltog med liflighet i öfverläggningarna. Efter sockenstämmans slut gingo vittnet och Niklas Olsson i sällskap till vittnets hem hvarefter Niklas Olsson ensam fortsatte vägen till sitt hem. Under vägen från sockenstämman till vittnets hem samspråkade vittnet och Niklas Olsson om såväl den förestående kyrkobyggnaden som andra mera alldagliga ämnen, hvarunder vittnet hos Niklas Olsson funno samma raskhet och liflighet i sättet, som de föregående gånger vittnet varit tillsammans med honom. Hvarken vid något af de omvittnade tillfällena eller vid något annat tillfälle kunde vittnet förstå det Niklas Olsson var ledsen vid lifvet eller att Niklas Olsson hyste någon tanke att sjelf förkorta sitt lif. Omvittnade sockenstämma i Qville Kyrka som leddes af Herr Kyrkoherden Holmqvist, var mycket talrikt besökt, men af den, som öfvvoro stämman, kan vittnet ej nu erinra sig någon annan än Häradsdomaren C Carolusson i Lersten; förklarande vittnet att endast vittnet var Niklas Olsson följaktig på hemvägen ifrån sockenstämman. Uppläst och vidkändt.

22 Anna Sifversdotter: Den 27 Maj 1861 på eftermiddagen kom vittnet i något ärende till Niklas Olssons i Lushed hem. Efter inkomsten i stugan, der Niklas Olsson då uppehöll sig, omtalade Niklas Olsson för vittnet att han, som förut på dagen bevistat en sockenstämma i Qville kyrka och vid hemkomsten varit betydligt hungrig, hade ätit mycket och att han sedermera känt sig illamående, huruvida han tog sig med ena handen för bröstet; men Niklas Olsson angaf dock icke mindre för vittnet orsaken till sitt illamående. För att lindra de plågor, hvarföre Niklas Olsson beklagade sig, gaf Niklas Olssons hustru Johanna Jonasdotter honom en kopp kaffe, men kaffet syntes dock ej medföra någon lindring uti Niklas Olssons plågor, emedan han straxt efter kaffets förtärande måste begifva sig ut på gården för att kasta upp. Efter en kort utevaro kom Niklas Olsson åter ini stugan och lade sig på en der ståebde soffa, hvarvid vittnet förnam att Niklas Olsson besvärades med rysningar. Niklas Olsson tillfrågades då af hustrun om han ej ville hafva något mera kaffe, hvilket han dock afslog, men genast derefter måste Niklas Olsson i anseende till påkomne qväljningar ännu begifva sig ut på gården för att kasta upp. Under det Niklas Olsson denna gången var ute aflägsnade sig vittnet från Lushed, så att vittnet icke harnågon vidare upplysning att lemna ang Niklas Olssons sista sjukdom.

23 Johan Andreasson: Vittnet, hvars hus är beläget på 1/8 mils afstånd från ht Lushed, var ofta tillsammans med Niklas Olsson i Lushed under hans lefnad, hvarunder vittnet förnam att Niklas Olsson var en dugtig och redbar karl samt att han i allmänhet hade en god hälsa och ett gladt lynne, ehuru han då han talade, hade något tvärt och stötande i sitt uttal. Endast 2nne gånger såg vittnet att Niklas Olsson var illamående. Ena gången egde rum omkring 3 veckor eller 1 månad förr, än Niklas Olsson sista gången insjuknade, då vittnet kom hem till honom för att ympa några aplar, hvarvid Niklas Olsson, som dock ej var sämre än att han var ute och biträdde vid ympningen, beklagade sig deröfver att han var opasslig och illamående. Andra gången inträffade någon tid derefter, då vittnet och Niklas Olsson samspråkade eom den till den 27 Maj 1861 utlysta sockenstämman, hvarå frågan om ombyggnad af Qville kyrka skulle förekomma. Niklas Olsson, som sade sig skola besöka den utlysta sockenstämman, klagade väl ej då öfver något illamående, men vittnet tyckte sig dock förmärka att Niklas Olsson ej var alldeles frisk. Att Niklas Olsson varit ledsen vid att lefva eller hyst någon tanke att sjelf förkorta sitt lif har vittnet hvarken under sin samvaro med honom eller på något annat sätt kunna förstå. Någon misshällighet emellan aflidne Niklas Olsson och de tilltalade eller hans enka Johanna Jonasdotter har vittnet ej varit i tillfälle att sjelf erfara, men ett tillfälle flere år före Niklas Olssons död, då vittnet och Niklas Olsson voro i sällskap hit till Rabbalshede, kom Niklas Olsson af någon anledning att nämna för vittnet, det hans hustru Johanna Jonasdotter hade ett grälaktigt lynne. Vittnet, hvilket såsom gäst bevistade Niklas Olssons begrafning, förmärkte att vt Nr 1 Brink under första begrafningsdagen var besvrad af en stark näsblod, äfvensom att Barnmorskan Torsbäck tillkallades och hämmade näsbloden, men att vittnet ej med säkerhet känner hvem det var som lät kalla Torsbäck till vittnet Brink, dock antager vittnet att tilltalade Axel Håkan Niklasson dragit försorg derom, emedan vittnet, efter Torsbäckes ankomst till begrafningsstället, der hörde Niklas Olssons enka Johanna Jonasdotter säga, att det hade varit öfverflödigt att för Brinks räkning tillkalla Torsbäck och dels såg Axel Håkan Niklasson godtgöra Torsbäck för hennes besvär dervid med 2 rdr rmt, som han af vittnet fick låna. Vittnet hörde dock ej tilltalade Axel Håkan Niklasson under anledning af Brinks illamående under begrafningen fälla något yttrande derom att han vore rädd att Brink skulle dö. Af gästerna vid Niklas Olsson begrafning erinrar sig vittnet Benjamin Hansson i Backa, August Nilsson i Lushed samt Hans Olsson och Andreas Axelsson i Skistad, äfvensom vittnets svärfader Hans Hansson i Nordby, men att vittnet antager att dess svärfader aflägsnat sig från begrafningsstället förr,

än vittnet Brinks sjukdom blef kunnig. I öfrigt säger sig vittnet icke hafva någon annan upplysning att i målet meddela, än att vittnet ett tillfälle efter Niklas Olssons i Lushed död, utan att vittnet dock närmare kan bestämma tiden, med anledning af ett i orten gängse rykte derom att bemälda Niklas Olsson skulle hafva ljutit döden till följe af förgift, haft samtal med tilltalade Axel Håkan Niklasson om hvem det kunde hafva varit, som föregifvit Niklas Olsson, och att Axel Håkan Håkan Niklasson dervid bedyrat att han vore aldeles fri derifrån.

Uppläst och vidkändt.

24 Johannes Nilsson: Vittnet, som vid begravningen efter afl Niklas Olsson i Lushed biträdde vid hvarjehanda göromål, säger sig icke hafva någon annan upplysning att i målet meddela, än att vittnet Brink under första dagen af begravningskalaset hade en stark näsblod och att vittnet på tillsägelse af tilltalade Axel Håkan Niklasson, tagit en häst och hemtat Barnmorskan Torsbäck till Lushed för att hämma Brinks näsblod, som dock redan vid Torsbäcks ankomst till Lushed var mindre häftig.

Uppläst och vidkändt.

Vittnena fordra ersättning för inställelsen under uppgift att vara boende, Axel Larsson 1, Anna Sifversdotter och Johan Andreasson 1 1/2 samt Johannes Nilsson 3/4 mil aflägsse från tingsstaden.

Tilltalade Axel Håkan Niklasson, tillfrågad med anledning af vittne Johan Andreassons och Johannes Nilssons vittnesmål, medgifver att han för häfvande af den under Niklas Olssons begravning vittnet Brink påkomna häftiga näsblod låtit tillkalla Barnmorskan Torsbäck och att han godtgjort Torsbäck för hennes besvär dervid med 2 rdr rmt.

Åkl ahåller härefter att till upplysning i saken få afhöra gossen Hans Jacob Carlsson i Hviberg, hvilken vid Niklas Olssons i Lushed död varit hos honom såsom vallhjon och nu är tillstädes. Efter ? upplysning, att Hans Jacob Carlsson den 9 sistl Jini fyllt sitt 14 år, att Hans Jacob Carlsson såsom wallhjon uppehållit sig på ht Lushed ifrån våren 1860 intill slutet af 1862 års winter och att Hans Jacob Carlsson med de tilltalade är sålunda beslägtad att hans moder Christina Hansdotter och de tilltalade äro halfsyskon, emedan dessa haft samma moder eller afl Niklas Olssons första hustru Anna Jansdotter, afgifver Hans Jacob Carlsson att förmanad att hålla sig till det han vet sant vara, och följande berättelse: Den 26 Maj 1861 spisade Carlsson, äfvensom afl Niklas Olsson, hans hustru Johanna Jonasdotter, vt Brink och de tilltalade, hönssoppa till Qvällsmål, utan att någon blef illamående deraf. Huruvida Johanna Jonasdotter vid middagsspisningen påföljande dagen tillsade att återstoden af hönssoppa skulle uppvärmas till middag åt Niklas Olsson, då han hemkommen från sockenstämman i Qville kyrka, kan Carlsson, som år middag tillsammans med det hemmavarande husfolket, ej erinra sig. Genast efter middagsspisningen lade de tilltalade sig att sofva middag på ett par inne i stugan varande soffor, hvarest de blefvo ensamma, sedan Carlsson, vt Brink och husmodern på samma gång aflägsnat sig, Carlsson och vittnet Brink för att i skogen hemta qvist eller så kalladt affall och husmodern för att mjölka korna, som gingo på utmarken, men vid Carlssons och vittnet Brinks återkomst från skogen, som inträffade sednare än husmoderns, voro de tilltalade ute å gårdet syselsatta med uppsättande af en stengårdsgård. Att de tilltalade berörda dag, då vittnet Carlsson vill erinra sig att det var godt väder, tog sin middagshvila inne i stugan var ovanligt emot hvad de efter dit då redan började wårarbetet brukade brukade göra, ty de brukade lägga sig ute i ladugården, om icke väderleken var kall och regning, då de tilltalade togo sin middagshvila uti kökskammaren eller det rum, der hönssoppa natten till den 27 Maj 1861, förvarades. Ut i nämnda kökskammare, der de tilltalade i allmänhet har sitt nattläger, lågo de tilltalade jemväl natten innan deras fader Niklas Olsson insjuknade, hvaremot de tilltalade under Niklas Olssonss sjukdom tillbringade nätterna ute i stugan, der Niklas Olsson låg sjuk. Efter det Carlsson och vittnet Brink hemkommit från skogen begaf Carlsson sig bort att valla Niklas Olssons får och återkom ej förr än snart på aftonen. Då Carlsson på aftonen inkom i stugan låg Niklas Olsson öfver en stol och kräktes samt klagade öfver svåra plågor. De tilltalade, som voro Carlsson föläktige in i stugan, började vid åsynen af fadrens plågor att gråta samt tillfrågade honom huru han mådde, hvarvid fadren efter som orden föllo yttrade "att han vore så dålig, att han ej trodde sig kunna göra några flere resor". Carlsson, som var med då vt Brink på aftonen gaf den från Niklas Olssons måltid öfverblifna hönssoppa till kalfven, intygar att kalfven då var frisk, men då Carlsson påföljande morgonen skulle begifva sig ut att valla fåren var kalfven sjuk, hvarefter kalfven vid Carlssons hemkomst till middagsspisningen redan var bortförd från ladugården, utan att Carlsson känner af hvem. Måndagen den 27 Maj om aftonen tillsade Niklas Olsson att den öfverblifna hönssoppa skulle gifvas åt kalfven, men husmodern och vittnet Brink upplyste då Niklas Olsson derom att kalfven redan hade bekommit hönssoppa; och då detta samtal föreföll voro både de tilltalade jämväl närvarande i stugan. Carlsson, som efter qvällsmålens intagande såsom vanligt lade sig inne i stugan, insomnade genast och vaknade ej förr än påföljande morgon då han väcktes, så att han ej känner hvad som derunder föreföll omkring Niklas Olsson. Under Tisdagen och Onsdagen blef Niklas Olssons sjukdom allt svårare och sistnämnde dag, då Carlsson var hemma för att spisa middag, var Niklas Olsson så sjuk att han yrade, hvarunder han nödvändigt ville begifva sig ut på åkern för att arbeta. Husmodern, som så mycket möjligt var sökte efterkomma Niklas Olssons vilja, lät honom då sätta sig på en stol ute i förstugan, der han hade utsigt åt gårdet, men efter en kort stunds förlopp blef Niklas Olsson så klen att han endast med hustruns tillhjälp kunde komma tillbaka in i stugan, der han genast lade sig och fick häftiga kräkningar. En natt under Niklas Olssons sista sjukdom yttrade han till sönerne: "det var bra dåligt af er piltar att i skulle göra så emot mig, jag vet inte att jag varit stygg emot er", men Carlsson känner ej anledningen till detta Niklas Olssons yttrande till sönerne, emedan Carlsson vaknade omedelbart innan det fälldes. En annan natt under Niklas Olssons sjukdom tillfrågade anklagade Axel Håkan Niklasson fadren om han ej ville att någon skulle fara efter läkare till honom, men Niklas Olsson afböjde då sjelf läkaren tillkallande, under förklarande att han ej hade några penningar till läkaren. Den resa, som tilltalade Axel Håkan Niklasson på Lördagen företog för Doktor Lundgrens hemtande till Niklas Olssons, föranleddes af tillsägelse från husmodren broder och fader, Johannes Jonsson och Jonas Andersson i Norr Edsten. Då Axel Håkan Niklasson på Lördagsaftonen återkom med Doktor Lundgren var Carlsson väl hemma, menen inne i stugan så

länge Doktorn uppehöll sig derstädes, hvarföre Carlsson icke heller känner något af hvad som derunder föreföll omkring Niklas Olssons. Under påföljande natten eller natten till Söndagen var Carlsson i anseende till Niklas Olssons svåra plågor för det mesta vaken och då Niklas Olsson frampå morgonen dog såg Carlsson tilltalade Olof Nestor Niklasson gråta, men Carlsson, som omedelbart efter Niklas Olssons död begaf sig till Norr Edsten med underrättelse om dödsfallet, hörde Olof Nestor Niklasson ej fälla något yttrande i anledning af fadrens död. På Söndagsförmiddagen, straxt efter det tilltalade Axel Håkan Niklasson hemkommit från Håby, dit han skjutsat Doktor Lundgren, samt erhållit underrättelse om fadrens död, såg Carlsson Axel Håkan Niklasson, hvilken då, såsom Carlsson uttrycker sig, var "förvandlad i ansigtet", hvaremot Carlsson ej såg Axel Håkan Niklasson då fälla några tårar. Då tilltalade Axel Håkan Niklasson under fadrens begrafning erhöi underrättelse om den vittnet Brinks påkomna starka näsblod förvandlades Axel Håkan Niklasson likaledes i ansigtet; och, antager Carlsson af förhållandena vid tillfället att sagda förvandling hos Axel Håkan Niklasson endast föranledts af underrättelsen om vt Brinks sjukdom. Redan den 27 Maj 1861 på aftonen eller samma dag Niklas Olssons efter hönssoppans förtärande insjuknade, omtalade vt Brink för Carlsson att hon af det lilla hon förtärde af hönssoppnan hade ondt i hufvudet, hvarefter Brink i omkring 14 dagars tid klagade öfver hufvudvärk. Såväl under Niklas Olssons sjukdom som en längre tid derefter hörde Carlsson matmodren klaga deröfver att hon hade samma sjukdom som mannen och straxt efter mannens död var Johanna Jonasdotter så sjuk att hon för ett par dagar allt emellanåt måste intaga sängen och derefter rådfråga Doktor Lundgren derom. Den resa, som tilltalade Axel Håkan Niklasson och Johanna Jonasdotter företog till Håby för att rådfråga Doktor Lundgren om Jonasdotters råkade sjukdom, antager Carlsson hafva infallit omkring 8 dagar efter Niklas Olssons begrafning. Carlsson, som säger sig aldrig hafva sett de tilltalade innehafva arsenik, såg väl dem under 1859 och 1860 årens höstar gifva degbollar till Niklas Olssons sjuka får, men hvad dessa degbollar, som Carlsson förut såg Niklas Olssons sjelf och Johanna Jonasdotter tillaga, innehöllo har Carlsson sig ej bekant. Någon missämja emellan aflidne Niklas Olsson och de tilltalade förnam Carlsson aldrig under vistelsen på Lushed, men deremot förmärkte Carlsson ett tillfälle, omkring ett år före Niklas Olssons död, att Niklas Olsson och hustrun Johanna Jonasdotter voro något oense, och grälade, samt att Niklas Olsson efter denna misshällighet tyckts vara förargad på hustrun under parr dagars tid.

Uppläst och vidkändt.

De tilltalade, som varit afförda under förhöret med gossen Hans Jacob Carlsson, förehemtas åter och erhålla det af hans yttrande.

För att komma i tillfälle att angående aflidne Niklas Olssons sinnesförfattning under sista tiden af hans lefnad höra flera af hans grannar jemte personer, som jemte, vittnet Axel Larsson, varit i Niklas Olssons sällskap å sockenstämman den 27 Maj 1861, anhåller Åkl om ytterligare uppskof.

Tilltalade Axel Håkan Niklasson yrkar det Hds Rn vid hemtningspåföljd måtte ålägga Johanna Jonasdotter att å nästa ransakningstillfälle inställa sig vid Rätten.

Utslag

Med bifall till Åkl obestridda anhållan utställes ransakningen att härstädes åter förekomma å Tisdagen den 15 instundande Augusti, kl 11 f.m., då det åligger Åkl och den dödes enka Johanna Jonasdotter i Lushed, den sednare vid vite 10 Rdr rmt, att vid Hds Rn tillstädeskomma, Åkl medhafvande åberopad bevisning. Emellertid komma de tilltalade att förvaras uti kronohäktet i Uddevalla, dit de skola af domhafvanden införpassas.

fortsättning No 90.

Nionde Rättegångsdagen**1865 den 15 Augusti****Nr 90****fortsättning****af Nr 89.**

Ransakning om
häktade A H
och O N Niklas-
söner

Jemlikt beslut den 25 sistlidne Juli företages åter ransakningsmålet Nr 89 i Domboken, rörande Axel Håkan Niklasson i Lushed och Olof Nestor Niklasson i Kalleby, häktade och af Kronolänsmannen O Johansson tilltalade för att de skola med förgift hafva afdagatagit sin fader, Niklas Olsson i Lushed.

De tilltalade inställes af fängbevakningen, hvarefter såsom parter i öfrigt sig inställa: Åklagaren Kronolänsmannen O Johansson och den dödes enka Johanna Jonasdatter jemte den sistnämndes rättegångsbiträde Johannes Jonsson i Norr Edsten. Protokoll för förra ransakningen upplästes till justering och lemnades utan anmärkning.

Wittnet Nr 17. Häradsdomaren C. Carolusson i Lersten, af Åkl till denna dag inkallad för att ånyo höras med anledning af vt nr 21, Axel Larssons i Widingen vittnesmål derom att Carolusson varit närvarande vid sockenstämman i Qville kyrka den 27 Maj 1861, är tillstädes; och sedan Carolusson erinrats om vigten af sin förut i målet gångna ed samt hans i protokollet för den 15 sistlidne April intagan vittnesberättelse blifvit för honom ånyo uppläst, säger Carolusson sig ej hafva några rättelser att göra i samma vittnesmål, hvarjemte Carolusson på frågor förklarar: att vittnet, liksom aflidne Niklas Olsson i Lushed, i allmänhet brukat besöka de sammankomster, der allmänna ärenden förehades till behandling, men att vittnet, i anseende till den långa tid som förflutit, icke kan med säkerhet erinra sig om vt besökte sockenstämman i Qville kyrka den 27 Maj 1861 eller der sammanträffade med aflidne Niklas Olsson; att vittnet, som deremot eljest allt som oftast varit tillsammans med Niklas Olsson i lifstiden, alltid funnit Niklas Olsson vara en präktig och redbar karl, ehuru något häftig till lynnet, äfvensom i allmänhet af en god hälsa, ehuru vittnet tyckt sig finna det Niklas Olsson varit något krasslig under sednaste tiden af sin lefnad, att vittnet aldrig kunnat förstå det Niklas Olsson varit ledsen vid lifvet eller att Niklas Olsson hyst någon tanke att sjelf förkorta sitt lif; samt att vittnet icke heller varit i tillfället att påminna någon misshällighet emellan Niklas Olsson och de tilltalade eller emellan Niklas Olsson och hans efterlevande enka. Härefter förklarar vittnet sig hafva hört ett rykte derom, att aflidne Niklas Olsson, med anledning af fattighjonet Elias Pantsars i Widingen för omkring 4 år sedan timade hastiga död och i följe deraf å Pantsars lik företagen obduktion, skulle hafva hyst någon fruktan, emedan Niklas Olsson ? tilfälle, många år derförinnan, skulle hafva tilldelat Pantsar ett slag i hufvudet, men att vittnet, som icke kan namngifva någon, af hvilket vittnet hört detta rykte, ej hat sig bekant om någon sanning ligger till grund för ryktet; Uppläsande vittnet dock på fråga af Åkl, att undersökning med anledning af fattighjonet Pantsars död varit vid Hds Rn anhängig hvarvid utrönts det Pantsars ljust döden till följe af svält och vanvård, samt att Magnus Andreasson i Widingen, hos hvilken Pantsar vid sin död vistades, blifvit på väckt åtal dömd för att för vållande till bemålde Pantsars död undergå fängelse i två år.

Uppläst och vidkändt.

Vidare framställas af Åkl följande vittnen: Klockaren C Christiansson i Skår, OC Forsell i Jored, Skiftesgodmannen Alexander Andersson i Trettelanda, Hans Olsson och Andreas Axelsson i Skistad samt Hans Hansson i Nordby; och som emot åberopade vittnen jäf icke anföres och jäfsanledning icke heller kan utrönas, få vittnena aflägga ed och om vigten deraf emottaga erinran, hvarefter de vid särskilda företräden berätta:

25: C Christensson. Den 27 Maj 1861 hölls i Qville kyrka sockenstämma eller den f k Walborsmässostämman, hvarå bland annat beslutades att Qville gamla kyrka skulle ombyggas. På denna sockenstämma, som var talrikt besökt, voro utom vittnet aflidne Niklas Olsson i Lushed och åberopade vittnet O C Forsell i Jored tillstädes, såsom vittnet med säkerhet erinrar sig. Niklas Olsson i Lushed var å denna sockenstämma såsom vanligt rask och kry samt deltog med liflighet vid öfverläggningarna om dagens frågor; och erinrar sig vittnet detta så mycket mera som vittnet med anledning af underrättelsen om Niklas Olssons koer derefter så hastigt timade död, kom att fästa sig dervid, att Niklas Olsson var frisk och kry å stämman. Vittnet och aflidne Niklas Olsson, som alltid voro goda vänner råkades allt emellanåt; och är vittnets öfvertygelse om afl Niklas Olsson, att han varit en dugtig och redbar karl och att han aldrig varit ledsen vid lifvet eller hyst tanke att sjelf förkorta sitt lif.

Uppläst och vidkändt.

26: O C Forsell: Wittnet, som rätt mycket bekant med afl Niklas Olsson i Lushed och allt emellanåt sammanträffade med honom, intygar att Niklas Olsson var en dugtig och redbar man med god hälsa och ett gldt lynne. Sista gången vittnet sammanträffade med Niklas Olsson i Lushed var å sockenstämman i Qville kyrka den 27 Maj 1861, hvarvid vittnet före stämmans början hade ett längre samtal med Niklas Olsson utanför kyrkogårdsmuren. Niklas Olsson var då såsom vanligt rask och kry samt deltog med liflighet uti förhanden varande frågors behandling; Och har vittnet aldrig hos Niklas Olsson kunnat förmärka något spår dertill att han var ledsen vid lifvet. Att vittnet kom att lägga särskilt på minnet, det Niklas Olsson var frisk och kry å sockenstämman den 27 Maj 1861 föranleddes deraf att vittnet kort derefter hörde omtalas det Niklas Olsson lifsfarligt hade

insjuknat. Något år före Niklas Olssons i Lushed död besökte vittnet honom 1 eller 2 gånger i hans hem, hvarvid vittnet fann ett godt förhållande vara rådande såväl emellan Niklas Olsson och de tilltalade som hustrun Johanna Jonasdotter; Och tyckte vittnet att ett särdeles godt förhållande egde rum emellan den sistnämnde och Niklas Olsson.

Uppläst och vidkänt.

27: Alexander Andersson: Wittnet och aflidne Niklas Olsson i Lushed voro alltid goda vänner och ofta tillsammans. Sista gången vittnet var i Niklas Olssons sällskap, inträffade omkring 8 eller 14 dagar före Niklas Olssons död, då vittnet, efter att hafva upphunnit honom på den till vittnets hem ledande vägen, hade sällskap med honom tills han kom till det ställe der vägen är Lushed tager af från vittnets väg. Och var Niklas Olsson såväl denna som öfrige gånger, då vittnet träffade honom, vid en god hälsa samt ett göadt lynne. Att Niklas Olsson var ledsen vid att lefva kunde vittnet aldrig förmärka. Vittnet, som ofta besökte Niklas Olsson i Lushed i hans hem, fann alltid ett godt förhållande vara rådande såväl emellan Niklas Olsson och de tilltalade som mellan Niklas Olsson och hustrun Johanna Jonasdotter; Och Niklas Olsson, som brukade lemna vittnet förtroenden, yttrade aldrig för vittnet att han var missbelåten med de tilltalade eller hustrun.

Uppläst och vidkänt.

28: Hans Olsson: Wittnet, hvars hemman ligger ega i ega med hemmanet Lushed, var ofta tillsammans med aflidne Niklas Olsson i Lushed, hvarunder vittnet kom i erfarenhet deraf att Niklas Olsson var en dugtig och redbar karl med en god hälsa samt ett gladt lynne. Sista gången vittnet var tillsammans med Niklas Olsson inträffade vid pass 14 dagar eller 3 veckor före Niklas Olssons död. Under Niklas Olssons sista sjukdom var vittnet ej på Lushed. Straxt efter Niklas Olssons insjuknande hörde vt ett rykte derom att Niklas Olssons sjukdom vållats af mat, som kokats i ärgig kettill, dock kan vittnet ej erinra sig hvem det var som uppkom med detta rykte. På inbjudning bevistade vittnet begravningskalaset efter Niklas Olsson. Första begravningsdagen på aftonen, då vittnet och Johannes Jonsson voro utgångna i trädgården, yttrade vittnet till Johannes Jonsson att det vore bra sorligt om Niklas Olsson, på sätt vittnet förut hört omtalas, skulle hafva dött till följe derutaf att han förtärt mat, som kokats i ärgig kettill, men Johannes Jonsson svarade härtillatt det väl ej vore så säkert att Niklas Olsson aflidit, som vittnet hört omtalas, utan att Niklas Olsson nog dött genom sönernas förvållande. Första begravningsdagen på aftonen hörde vittnet någon person omtala att vt Brink blifvit sjuk under begravningen och hade fått näsblod och gick vittnet på samma persons tillsägelse med honom på loftet, der vt Brink låg i en säng, men vittnet såg att vt Brink verkligen hade näsblod; Och vill vittnet minnas att nämnde person, på hvars tillsägelse vittnet uppgick på loftet, var tilltalade Axel Håkan Niklasson. Den sistnämndes beteende med anledning af vittnet Brinks sjukdom lade vittnet ej märke till. Någon osämja emellan Niklas Olsson och tilltalade Olof Nestor Niklasson eller emellan Niklas Olsson och hans hustru Johanna Jonasdotter färnar vittnet aldrig och vittnet märkte ej heller någon annan misshällighet emellan Niklas Olsson och tilltalade Axel Håkan Niklasson, än att den sistnämnde en dag, flere år före Niklas Olssons död, kom under gråt springande öfver vittnets egor, hvarvid Axel Håkan Niklasson, på vittnets förfrågan hvarföre han grät och hade så brådt, yttrade att fadren velat slå honom och att han derföre måst begifva sig från hemmet.

Uppläst och vidkänt

29: Andreas Axelsson: Wittnet, hvars hus är beläget på ett obetydligt afstånd från hemmanet Lushed, var mycket ofta tillsammans med aflidne Niklas Olsson i Lushed och sista gången vittnet var i Niklas Olssons sällskap inträffade omkring 8 eller 14 dagar före hans död. Niklas Olsson, som i allmänhet hade en mycket god hälsa och ett gladt lynne, var frisk och glad såsom vanligt, då vittnet sista gången träffade honom. Och vittnet kunde aldrig förmärka att Niklas Olsson var ledsen vid att lefva eller att han hyste någon tanke att sjelf förkorta sitt lif. Wittnet som hvarken bevistade sockenstämman i Qville kyrka den 27 Maj 1861 eller Niklas Olssons begravning, fick ej någon underrättelse om Niklas Olssons sjukdom förr, än efter hans död, hvarföre vittnet ej kom att besöka honom under hans sjukdom. Wittnet, som ofta besökte Niklas Olsson i hans hem, förmärkte aldrig någon osämja emellan Niklas Olsson och de tilltalade eller emellan sönerna hustrun Johanna Jonasdotter.

Uppläst och vidkänt.

30. Hans Hansson: Wittnet, hans hem är beläget på endast ett par bösshålls afstånd från hemmanet Lushed, var mycket ofta tillsammans med aflidne Nils Olsson och besökte honom ofta i hans hem; Och är vittnets öfvertygelse om aflidne Niklas Olsson att han alltid varit en duglig och redbar karl samt haft en god hälsa och ett gladt lynne och vittnet säger sig icke ens kunna föreställa sig det vara möjligt, att Niklas Olsson sjelf på något sätt vållat sin död. Söndagen den 26 Maj 1861 eller dagen innan Niklas Olsson sista gången insjuknade voro vittnet vittnet och Niklas Olsson tillsammans i Qville kyrka och derifrån till hemmanet Lushed; Och var Niklas Olsson då såsom vanligt frisk och glad. På hemvägen nämnda dag från Qville kyrka, då Niklas Olsson talade om hvarjehanda, kom Niklas Olsson att yttra, med anledning af fattighjonet Elias Pantsars i Widingen någon tid förut timade död, att det var bra dåligt af Pantsars husbondefolk att de skulle svälta ihjäl honom, men någon oro hos Niklas Olsson till följe af Pantsars död kunde vittnet ej förstå, utan föranleddes Niklas Olssons yttande om Pantsars död deraf att Niklas Olsson, som öfvervarit obduktionen på Pantsars lik, omtalade förloppet dervid för en person från Hemmanet Backa, efter hvad vittnet vill erinra sig. Lördagen den 1 Juni 1861 på e.m. gick vittnet, som fått underrättelse derom att Niklas Olsson låg på sitt yttersta, in till Niklas Olsson för att säga honom sitt sista farväl. Niklas Olsson var då väl betydligt sjuk och svag, men dock ej sämre än att han under vittnets därvaro gick ut i köket och, efter att hafva suttit en stund på loftstrappan, tillbaka in i stugan, hvarvid Hans Hansson i Backa, Svarteborgs sn, som är Johanna Jonasdotters i Lushed halfbroder, uppehöll sig i Niklas Olssons närhet, på det han ej i anseende till sin svaghet skulle falla omkull och skada sig. Vid återkomsten i stugan förtärde Niklas Olsson ett glas mjölk, hvarefter han intog sängen. En stund derefter, då vittnet vände sig till Niklas Olsson för att taga afsked af honom yttrade Niklas Olsson med detsamma han tog farväl af vittnet "jag lefver inte öfver natten" eller

ock "jag lefver inte till nästa mprgon", hvilketdera minnes ej vittnet; Och ehuru hustrun Johanna Jonasdotter sade till Niklas Olsson att man ej skulle tro så illa, emedan hon då vore något kryare än tillförne, vidblef i Niklas Olsson dock sitt yttrande till vittnet. Niklas Olsson omtalade ej för vittnet orsaken till sin iråkade sjukdom, men vittnet sporde honom icke heller derom. Vid detta vittnets besök hos Niklas Olsson voro båda tilltalade bortresta, Axel Håkan Niklasson till Håby för att hemta Doctor Lundgren och Olof Nestor Niklasson till Wrångstad för att tillkalla Niklas Olssons broder Benjamin Olsson. Då Niklas Olssons lik någon dag derefter nedlades i kistan var vittnet jemväl tillstädes, men vittnet kan ej erinra sig huruledes liket var svept. Vittnet har aldrig förnummit någon osämja emellan afl Niklas Olsson i lifstiden och hans hustru eller emellan honom och de tilltalade. Någon tid efter Niklas Olssons död, då tilltalade Axel Håkan Niklasson en dag var stadd på hemresa från Fjellbacka och sammanträffade med vittnet, som uppehöll sig ute å sitt gärde, omtalade Axel Håkan Niklasson för vittnet att hans styfmoder Johanna Jonasdotter skyllde honom och brodern Olof Nestor Niklasson för att vara vållande till fadren Niklas Olssons död, hvarvid Axel Håkan Niklasson dock tillade att han ej brydde sig om hvad styfmodren sade; Men vittnet kan ej erinra sig orsaken dertill att Axel Håkan Niklasson fällde nämnda yttrande. På tillfrågan om vittnet förmärkt någon af de tilltalade innehafva arsenik eller att tilltalade Axel Håkan Niklasson och vt nr 3 Anders Andreasson stod i ett särdeles intimt förhållande till hvarandra, förklarar vittnet att det aldrig sett någon af de tilltalade innehafva arsenik, samt att vittnet rörande förhållandet emellan tilltalade Axel Håkan Niklasson och vt nr 3, Anders Andreasson icke kan meddela något annat besked, än att de alltid varit mycket tillsammans och såsom vittnet tyckt sig finna "goda och såta vänner".
Uppläst och vidkändt.

Af vittnena fordra C Christensson, O C Forsell, Alexander Andreasson, Hans Olsson, Andreas Axelsson och Hans Hansson ersättning för sin inställelse, under uppgift att vara boende, de 3 sistnämnda 1 1/2, O C Forsell 1 samt Christansson och Alexander Andersson 3/4 mil aflägen från tingsstaden.

Sedan tilltalade Axel Håkan Niklasson härefter blifvit afförd från tingssalen förklarar anklagade Olof Nestor Niklasson på till honom ställda frågor: att han och Axel Håkan Niklasson icke, på sak gossen Hans Jacob Carlssons sista rättegångstillfälle uppgifvit, tillbringat natten innan Niklas Olssons sista gången insjuknade eller tikll den 27 Maj 1861 i den kammare, der ifrågavarande hönssoppa under samma natt förvarades; att han och Axel Håkan Niklasson väl många gånger under år 1860 lågo i nämnda kammare, men att han ej kan erinra sig det han eller Axel Håkan Niklasson lågo därstädes någon enda gång år 1861 efter vårarbetets början; samt att han icke heller kan erinra sig det fadren Niklas Olsson någon natt under sin sjukdom, på sätt gossen Hans Jacob Carlsson jemväl berättat, tillsagt honom och Axel Håkan Niklasson: "det var bra dåligt af er piltar att i skulle göra så emot mig, jag vet inte att jag varit stygg emot er". Deremot medgifver Olof Nestor Niklasson att fadren en natt under sin sjukdom med anledning at sina plågor yttrat till honom och Axel Håkan Niklasson: "har i gjort detta piltar, så har i då gjort bra illa".

På fråga förklarar Johanna Jonsdotter, att hon ej kan erinra sig annat, än att de tilltalade tillbragte natten innan Nils Olsson sista gången insjuknade inne uti dagliga stugan, och att hon vill minnas att det först var länge fram på sommaren, som de tilltalade år 1861, började att taga sin hvila inne i köskammaren.

Tilltalade Axel Håkan Niklasson, härefter före kallad, genmäler på till honom ställda frågor: att han ej kan erinra sig det han och Olof Nestor Niklasson tillbragte natten till den 27 Maj 1861 inne uti köskammaren, men att han ej tror detta, dock brukade han och Olof Nestor Niklasson under sommartiden allt emellanåt taga sig vsåväl middags- som natthvila i nämnda kammare; att han icke heller kan erinra sig det fadren Niklas Olsson någon natt under sin sjukdom, på sätt gossen Hans Jacob Carlsson berättat, tillsagt honom och Olof Nestor Niklasson: "det var bra dåligt af er piltar etc"; att han, då han på begrafningen efter fadren fick underrättelse om den vittnet Brink påkomna häftiga näsblod, väl blef något ledsen, men bestider dock att han hyste någon fruktan derför, hvarjemte Axel Håkan Niklasson säger sig aldrig kunna tro det han, på sätt gossen Hans Jacob Carlsson jemväl berättat, förvandlats i ansigtet vid underrättelsen om den vittnet Brink under begrafningskalaset efter Niklas Olsson påkomna sjukdom; samt att Axel Håkan Niklasson väl, på förra vt Hans Hansson i Nordby berättat, yttrat för detta vittne att styfmodern skyldde honom och Olof Nestor Niklasson för att vara vållande till fadrens död, äfvensom att han sagt det han ej brydde sig om hans styfmoder sade; Äfven att Axel Håkan Niklasson vill erinra sig det orsaken till dessa hans yttranden varit att vt Hans Hanssontillfrågat om det vore sant hvad folket sade nemligen att Niklas Olssons död vållats af sönerna.

För att komma i tillfälle angående aflidna Niklas Olssons, hans hustru Johanna Jonasdotter och de tilltalades förhållande till hvarandra inkalla de personer, som varit i Niklas Olssons tjenst sedan han med Johanna Jonasdotter ingick äktenskap, anholder Åkl om ytterligare uppskof.

Sedan tilltalade Olof Nestor Niklasson bestridt vidare uppskof i målet samt yrkat befrielse från tilltalet och skadestånd för det han oskyldigt hållits häktad samt Parterna tillsagts att taga afträda framlemnar enkan Johanna Jonasdotter i Lushed följande skriftliga uppsats, som uppläses:

"Såsom tillägg till hvad jag etc: Litt Johanna"

Utslag

Med lemnan af tilltalade Olof Nestor Niklassonss yrkande att nu få slut i saken, utan vidare afseende utställer Hds Rn, med bifall till Åkl anhållan ransakningen att härstädes ånyo förekomma å Tisdagen den 5 instundande September kl 11 f.m., då det åligger Åkl och den dödes enka Johanna Jonasdotter i Lushed, den sednare vid förut stdgad påföljd, att vid Hds Rn tillstädeskomma; Åkl medhafvande åberopad bevisning. Emellertid koma de tilltalade att förvaras uti Kronohäktet i Uddevalla, dit de skola af domhafvanden införpassas.

v278246.b4860

DB. Nr 90 Litt Johanna

Såsom tillägg till hvad jag först berättadt rörande min mans sorgeliga bortgång samt mina styfsöners tillgörande i detta afseende.

Lördagen den 25te Maj 1861 sent om aftonen kom Axel Håkan hem ifrån gårdet det han var sysselsatt, att hafva Potäter, och frågade om vi skall slakta tuppen så tag hiten hvarpå han tog densamma och slaktade, sedan tillredde jag den till mat efter vanligheten som jag plägade göra deraf vi åt alla i huset som för än nämnt Söndags aftonen, dervid min man yttrade du har kokat kokat god mat, men jag kan inte äta emedan jag fick smör och bröd med caffè på Backa, då blef det fråga om att gömma något af maten till morgondagen om lemnades något, då svarade Axel Håkan här är allt att gömma ty här finnes både Kytt och Klimpar, hvarpå maten som blef öfver bars ut i Kammaren till den andra dagen som förr är omtalat, när nu min man och jag åt af ifrågavarande höns-soppa kom bägge sönerna in att äta eftermiddagsmåltid, och de frågade om ni äter tups-soppa då jag svarade att ni skall få något med om ni vill hafva men de smakade den inte, när sönerna hadde ätit och gådt ut började sjukdomen på oss båda, men svåraste på min man, vi visste intet hvad som var i soppan förr än Carolina Brink rörde i soppan och fick se på skeden något hvitt grus då jag yttrade då är det inte underligt vi har blifvit sjuka, om qvällen eller aftonen när sönerna kom in visade jag Axel Håkan hvad som hade kommit i soppan och bad han skulle smaka på det hvilket han gjorde och hvilket han erkänt, Olle Nestor sade till mig samma dag eller dagarne derefter vi hadde blifvit sjuka att ni kunde slaget bordt maten när ni intet mer ville hafva af den, då hadde ni intet haft mer med maten att gjordt. - Jag skyllade på mina styfsöner att de laggd gift uti maten och bad dem stämma mig för beskyldan då de svarade det gör de intet men stäm i oss så skall ni få något att göra för att bevisa det. - Axel Håkan har lofvat att göra mig en olycka, då jag frågade när detta skall ske, då han svarade det skall blifva någon gång, Axel frågar mig eftersom ni säger att vi lagdt giftet i maten kan ni säga om lade det i om morgonen när ni vallade kon, eller om middagen när ni var ute att mjölka.

Lusshedd den 25 Juli 1865

Johanna Jonasdotter

v278246.b5390

Protokoll hållet vid Urtima ting med Qville Härad uti tingshuset vid Rabbalshede den 5 September 1865.

Närvarande: Undertecknad, vice Häradshöfding och tillförordnad domare i orten, Nämndemännen Lars Larsson i Käril, Peter Svensson i Knaxeröd, Peter Persson i Tyfta, Johannes Axelsson i Öhn och Alexander Christiansson i Stora Jored jemte förre nämndemannen Jonas Johannesson i Bottna och Magnus Kjellstorp i Rabbalshede.

No 1

Ransakning ang
häktade A.H. och
O.N Niklassöner

Jemlikt Hds Rns beslut den 15 sistlidne Augusti företages åter det till denna dag utsatta ransakningsmålet Nr 90 i årets Sommartings Dombok, rörande Axel Håkan Niklasson i Lushed och Olof Nestor Niklasson i Kalleby, häktade och af Kronolänsmannen O Johansson tilltalade för det de skola med förgift hafva afdagatagit sin fader, Niklas Olsson i Lushed; Och vid målets påropande inställas de tilltalade i närvaro af Åklagaren och den dödes enka Johanna Jonasdotter.

Protokollet för ransakningen den 15 sistlidne Augusti upplästes till justering och lemnades utan anmärkning.

På kallase af Åklagaren infinna sig vittnena Nr 18 Carolina Olsdotter i Widingen, Nr 20 Carolina Olsdotter i Holma, Nr 8 Augusta Alexandersdotter i Rabbalshede och nr 7 Christina Corneliusdotter under Skistad, äfvensom 3ne nya vittnen Pigan Catharina Gustafsdotter i Åbrott, Pigan Augusta Johansdotter i Öhn och Albertina Magnusdotter i Mörhult.

Wittnet Nr 18 Carolina Olsdotter i Widingen, erinradt om sin förut i målet gångna ed och sedan hennes berättelse vid ransakningstillfället den 15 sistl April blifvit för henne ånyo uppläst, vidblifver sitt då aflagda vittnesmål med tillägg: att hon, som tjenade såsom piga hos Niklas Olsson i Lushed från hösten 1854 till samma tid 1855, derunder aldrig förmärkte någon misshällighet vara rådande emellan Niklas Olsson i Lushed och de tilltalade eller emellan Niklas Olsson och hans hustru Johanna Jonasdotter, hvilken på samma gång som vittnet flyttade till Lushed och med hvilken Niklas Olsson sommaren 1856 sammanvigdes; att vittnet under sin tjenstetid på Lushed blott en enda gång, nemligen 1855 års vår, förnam Niklas Olsson och tilltalade Olof Nestor Niklasson vara ovänner och gräla med hvarandra, ehuru vittnet ej känner anledningen till deras ovänskap; samt att vittnet flera gånger efter det vittnet lemnade pigtjensten hos Niklas Olsson besökt Lushed, men dervid aldrig iakttagit någon missämja emellan Niklas Olsson och de tilltalade eller mellan honom och hans hustru.

Uppläst och vidkändt.

Tilltalade Olof Nestor, tillfrågad med anledning av vt Nr 18 Carolina Olsdotters vittnesmål, säger att han ej kan erinra sig det han och fadren Niklas Olsson 1855 års vår varit ovänner och i gräl med hvarandra.

Wittnet Nr 20 Carolina Olsdotter i Holma höres härefter på sin förut gångna ed: och sedan hennes berättelse för den 4 sistl

Juli för henne upplästs, vidblifver hon sitt då aflagda vittnesmål med den förklaring, att hon väl under sin tjenstetid på Lushed någon gång förmärkt Nils Olsson och hans efterlemnade enka munhuggas mot hvarandra, men att det dock mellan dem i allmänhet varit att mycket godt förhållande rådande.

Uppläst och vidkändt

Sedan vittnet Nr 8 Agneta Alexandersdotter i Rabbalshede påmints om sin i målet gångna ed och hennes berättelse vidranksakningstillfället denb 24 sistlidne Mars blifvit uppläst, vidblifver hon sitt förra vittnesmål, med den förklaring; att det under vittnets tjenstetid hos Niklas Olsson väl flera gånger hörde att Niklas Olsson och hustrun Johanna Jonasdotter voro något oense och grälade med hvarandra, men att dock dem emellan i allmänhet rådde ett godt förhållande. Serskilt erinrar sig vittnet ett tillfälle, då Niklas Olsson blef mycket uppbragdt och ond på Johanna Jonasdotter. Den sistnämnda kokade nemligen en dag under 1858 års vår soppa på sill, hvarmed Niklas Olsson, som inkom i köket och rörde i soppan, deri förnam små röda gryn, som han antog hafva uppkommit deraf att den sill, hvarpå soppan kokades, hade förtärt ett slags i saltsjön flytande djur, som i orten benämnes "garnskaren" och skall innehålla giftiga ämnen. Då Johanna Jonasdotter deremot invände att de i soppan funna röda grynen vore sillrommen och sålunda ej farliga att förtära, blef Niklas Olsson, som vidblef att grynen voro s.k. garnskare, mycket ond på Jonasdotter samt befälde henne med detsamma han ingick i stugan att genast utslå soppan, med tillsägelse att soppan ej finge gifvas åt någon af husfolket ayy förtäras. På Jonasdotters tillsägelse blef soppan derefter af vittnet undansatt, men om soppan sednare förtärdes eller utslogs kan vittnet en erina sig.

Uppläst och vidkändt.

Bland Nämnden upplyses det: att hvad som i orten benämns garnskare äro små loppor liknande djur, som på vissa ställen i saltsjön årligen emellan Midsommar och Larsmessotiden uppflyta på vattenytan och som vid hastigt påseende lika rommen, som finnes i sillen; att det understundom händer att den sill, som fångas efter Midsommar, uti tarmarna har garnskare, hvilket gifva en egen smak åt sillen och förorsakar plåga hos den, som förtär densamma, men att deremot garnskare aldrig anträffats uti den sill, som fångats före midsommar.

Johanna Jonasdotter säger att hon erinrar sig det Niklas Olsson blef ond på henne, då hon påstod att de uti omvittnade sillsoppa påträffade röda grynen voro af sillrommen, samt befälde att soppan, som för tillfället undansattes, sednare utslogs eller på något sätt användes, men att Niklas Olsson ej åt af soppan är säkert.

Vittnet Nr 7 Christina Corneliusson under Skistad, erinrad om sin förut i målet gångna ed, vidblifver sitt den 24 sistl Mars afgifna vittnesmål, som nu för henne ånyo uppläses, samt tillägger med anledning af till henne ställda frågor: att hon, som tjenade hos Niklas Olsson i Lushed från hösten 1858 till samma tid 1859, derunder aldrig förmärkte att de tilltalade utaktlät att efterkomma Miklas Olssons befallningar, men att det en och annan gång hände att tilltalade Olof Nestor Niklasson svarade fadren Niklas Olsson på ett sätt, som icke var fullkomligt höfligt, dock utan att detta föranledde till något uppträde dem emellan; att Niklas Olsson och hustrun Johanna Jonasdotter väl någon gång kunde vara osams och munhuggas, men att i allmänhet ett godt förhållande egde rum emellan makarna; samt att Johanna Jonasdotter alltid sökte att så mycket som möjligt efterkomma mannen Niklas Olssons önsknningar, men att Niklas Olsson, som hade ett häftigt sinne, var svår att alltid göra till lags.

uppläst och vidkändt.

Till idag inkallade vittnena Catharina Gustfsdotter i Åbrott, Augusta Johansdotter i Öhn och Albertina Magnusdotter i Mörhult, emot hvilka jäfsanledning icke förefinnes, få aflägga sanningseden och mottaga erinran om dess vikt, hvarefter de vid serskilda företräde berätta:

31 Catharina Gustafsdotter: Under den tid vittnet tjenade hos Niklas Olsson i Lushed eller från hösten 1858 till samma tid 1859 förmärkte vittnet ej någon misshällighet mellan Niklas Olsson och de tilltalade; och var förhållandet emellan Niklas Olsson och hustrun Johanna Jonasdotter i allmänhet mycket godt, dock var ej utan exempel att de någon gång munhöggs mot hvarandra.

Uppläst och vidkändt.

32 Augusta Johansdotter: Wittnet, som 1860 års höst flyttade från sin uti 1 års tid innehafda pigtjenst hos Niklas Olsson i Lushed, berättar: att vittnet derunder aldrig förmärkte något verkligt uppträde emellan Niklas Olsson och de tilltalade men att Niklas Olsson och tilltalade Olof Nestor Niklasson emellanåt voro något oense i afseende dertill att Niklas Olsson icke gillade Olof Nestor Niklassons önskan att gifta sig och hände det jemväl någon gång att tilltalade Axel Håkan Niklasson kunde svara fadren, men detta skedde dock alltid mera foglig, än hvad som brukades af Olof Nestor Niklasson, som ibland svarade fadren på ett sätt, som icke var fullkomligt höfligt. Niklas Olsson var dock ofta hård och sträng emot sönerna, förorsakades Niklas Olssons vrede mot sönerna understundom deraf att Joanna Jonasdotter klagade på dem för fadren Niklas Olsson och hustrun Johanna Jonasdotter väl också en och annan gång i gräl med hvarandra, men vittnet tyckte dock att förhållandet dem emellan i allmänhet var godt. Under sin tjentetid på Lushed hörde vittnet såväl Niklas Olssons hustru Johanna Jonasdotter som sönerna ibland beklaga sig deröfver att Niklas Olsson år för år blifver grälsammare och besvärligare att göra till lags.

Uppläst och vidkändt.

De tilltalade och Johanna Jonasdotter, tillfrågade, säga sig ej kunna minnas att de, på sätt nästförestående vittne berättadt,

beklagat sig deröfver att Niklas Olsson år för år blef grälsammare och besvärligare att göra till lags; dock tillägger Johanna JONasdottter, att det mycket väl kunnat hända att hon någon haft ett sådant yttrande, emedan Niklas Olsson under sedanre åren af sin lefnad verkligen var svår att göra till lags i allt.

33 Albertina Magnusdottter: Vittnet, som från våren 1858 till påföljande hösten var anställdt såsom vallhjon hos Niklas Olsson i Lushed, förmärkte derunder aldrig någon missämja emellan Niklas Olsson och de tilltalade och icke heller emellan Niklas Olsson och hustrun Johanna JONasdottter mer än en enda gång, nemligen då Johanna JONasdottter kokade en sillsoppa, hvari Niklas Olsson trodde sig finna s.k. garnskare; och instämmer vittnet härutinnan uti vittne Nr 8 Agneta Alexandersdotters berättelse.

Uppläst och vidkändt.

Wittnena fordra ersättning för inställelsen under uppgift att vara boende Carolina Olsdottter i Widingen 1 1/2', Augusta Johansdottter i Öhn 1/2 mil, Christina Corneliusdottter under Skistad 3/4 mil, Catharina Gustafsdottter i Åbrott 1 mil, Albertina Magnusdottter i Mörhult 1 1/2 mil samt Carlina Olsdottter i Holma 3 mil aflägs från Tingsstaden, åberopande sistnämnda vittne en så lydanade räkning:

"Kostnadsräkning i vittnesmål etc: Litt Holma"

Sedan tilltalade Olof Nestor Niklasson härefter afförts från Tingssalen förklarar anklagade Axel Håkan Niklasson på till honom med anledning af Johanna Jonasdotters vid sista ransakningentillfället ingifven skrift, ställda frågor:

att han, som den 25 Maj 1861 om aftonen slagade den tupp, hvarpå ifrågavarande hönssoffa sedermera kokades, icke kan erinra sig, det han vid qvällsmålet påföljde dag haft något yttrande derom att den öfverblifna hönssoffan kunde gömmas;

att han icke minns att Niklas Olsson och Johanna Jonasdottter voro sysselsatta att äta, då han och brodern Olof Nestor Niklasson den 27 Maj 1861 på eftermiddagen kommo in för att spisa aftonvard, eller att Johanna Jonasdottter tillfrågade dem om de ville hafva något af hönssoffan;

att Johanna Jonasdottter väl beskyllt honom och Olof Nestor Niklasson att hafva lagt gift i maten åt Niklas Olsson och bedt dem stämma sig för beskyllan, men att Axel Håkan Niklasson, vetande sin egen oskuld, härtill svarat att han icke brydde sig om hvad Jonasdottter sade;

samt att han ej kan erinra sig det han någonsin tillfrågat Jonasdottter om tiden, då hon trodde att han och Olof Nestor Niklasson skulle hafva lagt giftet i hönssoffan.

Tilltalade Olof Nestor Niklasson, härefter förehämtad genmäler på till honom ställda frågor:

att han ej kan erinra sig att det vid qvällsmålsspisningen den 26 Maj 1861 förefallit något samtal derom att öfverlevfarna af den spisade hönssoffan skulle gömmas;

att fadren Niklas Olsson redan ätit och satt vid bordet, då han och brodern Axel Håkan Niklasson den 27 Maj 1861 på e.m. kommo in i stugan för att spisa aftonvard;

att han ej kan erinra sig det Johanna Jonasdottter tillfrågade honom och Axel Håkan Niklasson om de ville äta af den öfverblifna hönssoffan;

att han ej hörde Niklas Olsson klaga öfver något illamående under det han och Axel Håkan Niklasson åto, men då de skulle utgå till sitt förhanden hafda arbete yttrade Niklas Olsson att han ej var alldeles frisk;

att han aldrig yttrat till Johanna Jonasdottter att maten (hönssoffan) kunnat utslås, då ingen ville hafva mera deraf;

samt att han aldrig hört Johanna Jonasdottter beskylla honom för att hafva lagt giftet i hönssoffan, men deremot hört omtalas att hon därför beskyllt Axel Håkan Niklasson.

Johanna Jonasdottter säger att hon bland andra gånger vid bouppteckningen efter mannen Niklas Olsson tillsagt sönerne att de voro vållande till fadrens död; och erinrar sig Johanna Jonasdottter af vid bouppteckningstillfället närvarande oskyldiga personer Johan Andreasson i Nordby.

Åkl anholder härefter om ytterligare uppskof, för att inkalla vt Carolina Hansdottter Brink och gossen Hans Jacob Carlsson att höras öfver olikheten i deras berättelse ang rummet, der de tilltalade tillbragte natten till den 27 Maj 1861, äfvensom för att till närmare upplysning om Niklas Olssons svepning inkalla Helena Olsdottter i Kärraby.

Utslag

Med bifall till Åkl obestridda anhållan utställes ransakningen att härstädes ånyo förekomma Tisdagen den 26 dennes kl 12, på dagen, då det åligger Åkl och den dödes enka Johanna Jonasdottter i Lushed, den sednare vid förut stadgad påföljd, att vid Hds Rn tillstädeskomma; Åkl medhafvande åberopade bevisninge. Emellertid komma de tilltalade att förvaras uti Kronohäktet i Uddevalla, dit de skola af Domhafvanden införpassas.

Som ofvan

På Härads Rättens vägnar

C. B. Scönberg

Db Nr 1 Litt Holma

Kostnadsräkning i vitnesmål mot Axel Håkan och Olof Nestor Niklassöner i Lushed

Från Holma i Berfendal till Rabbalshede

Tre Mil, fram och åter sex mil

Tvenne resor tolf mil å 86 års ? 10 Rdr 32 öre Rmt

Tvenne dagars dagtraktamente 1-50 3 "

Summa 13 Rdr 32 öre

Holma den 5 September 1865

Carolina Olsdotter

Protokoll hållet vid Urtima Ting med Qville Härad uti tingshuset vid Rabbalshede den 26 September 1865.

Närvarande:

Domhufvande:

Undertecknad, domare i orten.

Nämnd:

Nämndemannen Lars Larsson i Käril, Peter Svensson i Knaxeröd, Peter Persson i Tyfta, Alexander Petersson i Bottna, Alexander Christensson i Jored och Johannes Axelsson i Öhn samt extra nämndemannen Magnus Kjellstorp i Rabbalshede.

No 1

Sedan domhufvanden tillkännagifvit det Hds Rn kommer att vid detta sammanträde fortsätta den från Urtima Ting den 5 dennes, No 1 i protokollet uppskjutna ransakningen med häktade Axel Håkan Niklasson i Lushed och Olof Nestor Niklasson i Kalleby, tilltalade att hafva med förgift afdagatagit sin fader Niklas Olsson i Lushed, påropas målet, hvarvid de tilltalade inställas af fängbevakningen, i närvaro af Kronolänsmannen O Johansson såsom allmän åklagare åklagare och af den dödes enka Johanna Jonasdotter i Lushed.

Protokollet öfver sista förhöret upplöses till justering och lemnas utan anmärkning.

Åklagaren har inkallat, för att ånyo höras, vittnet No 1 Carolina Hansdotter Brink i Hjelledsten och utan ed hörde vallgossen Hans Jacob CARLSSON i Hveberg, jämväl anhåller Åklagaren att få höra tilltalade Olof Nestro Niklassons hustru Maja Lisa Magnusdotter, hvilken befinnes tillstädes.

Hans Jacob Carlsson förklarar, det han efter närmare erinran återkallar sin uppgift att de tilltalade natten emot den 27 Vovember 1861 legat uti köskammaren. Han misstänker sig häruti och ihågkommer nu att de tilltalade då lågo i daglig stugan, uti hvilken sednare uppgift Carolina Hansson Brink och Johanna Jonasdotter så väl som bäge de tilltalade instämma, tilläggande båda söner och Brink att under år 1861 hade till Niklas Olssons insjuknande den 27 Maj köskammaren ej varit nyttjad till annat än förvaringsrum, hufvudsakligen för mat, men eljest begagnades sagde rum under den varma årstiden äfven till sofrum af de tilltalade.

Hans Jacob Carlsson, tillfrågad hvilken natt under Niklas Olssons sjukdom det var som, efter hvad Carlsson förut anført, tilltalade Axel Håkan Niklasson sporde sin fader, om ej läkare skulle hemtas, förmäler sig icke ihågkomma detta.

Axel Håkan Niklasson uppgifver att han under fadrens sjukdom blott en gång föreslog att tillkalla läkare, och att detta skedde på Thorsdagskvällen.

För Axel Håkan Niklasson framhålles härvid af Rätten, att enligt redan lemnad upplysning var Niklas Olssons tillstånd på Thorsdagen förbättradt och att förbättringen räckte ännu på fredagen, do Niklas Olsson till och med var uppe och yttrade hopp att varda aldeles återställd, men att ingen anledning kommit det Axel Håkan Niklasson för dem efter denna tillfälliga förbättring visat någon angelägenhet att skaffa läkare till den sjuke; och uppmanas han att förklara hvarför förslaget om läkares tillkallande gjordes då faran syntes vara förbi, men icke först eller efteråt, då den sjukes belägenhet måst hafva förefallit ovillkorligen fordrande en sådan åtgärd.

Axel Håkan Niklasson svarar att han på Thorsdags qväll icke kunde förstå det fadren mådde bättre, och "fadren då jemrade sig lika mycket som de andra dagarne.

Carolina Hansdotter Brink yttrar, efter framställda frågor och sedan hon fått mottaga påminnelse om ännu gällande vigten af hennes gångna vittnesed:

att den nämnda tilldragelsen, då Olof Nestor Niklasson om fadren utlät sig till sin broder: "håll du med gubbe; du blir väl sjelf en likadan mase", egde rum under 1861 års vår efter börjadt jordbruksarbete;

att Niklas Olsson var af ett lättretligt lynne, men att godhet och glädtighet voro grunddragen i hans sinnelag, och att äfven då han den 27 Maj 1861 hemkom frisk och sund ifrån sockenstämman var hans humör muntert såsom vanligt;

att Niklas Olsson var en redbar man och att vittnet aldrig fann honom göra sig skyldig till osanning; anseende vittnet alldeles oförenligt men hans sinnelag att, sedan han beskyllt sina söner att hafva förgiftat honom, han skulle hafva gått sin insedda död

till mötes, utan att hafva återtagit beskyllningen, om han icke fortfarande varit öfvertygad om dess riktighet; att vallgossen Carlssons uppgift att han och vt Brink staxt efter middagsspisningen gingo att hämta "småbränsle" öfverensstämmer med verkliga förhållandet, men att de icke begåfvo sig längre än till en af vittnet beskrifven backe, liggande enligt af Nämndemannen Lars Larsson i Käril, såsom kännare af belägenheten, nu lemnad upplysning, blott ett par hundra famnar ifrån gården; ifrån hvilken backe, som var skoglös, Brink hade fri utsigt till Niklas Olssons manhus, dock ej till ingången, som är på motsatt sida af byggningen; och ehuru Brink för den öfriga tiden efter qvällsspisningen nästföregående afton, emedan hon derunder vistades hemma, är viss att ingen fremmande utom förut omförmälda fattiga gumman, som icke kommit längre än i köket och hvilken person varit numera aflidna Maria Wounsch ifrån Fjellbacka, besökte huset, kan Brink icke med lika bestämdhet försäkra detta om den tid af vid pass 1 1/2 timme då hon och vallgossen Carlsson uppehöll sig i förbemälda backe; dock anser hon icke troligt att någon derunder skulle hafva ingått uti och lemnat manhuset, utan att hon ifrån det ställe der hon var skulle hafva märkt detta; och förekommer Brink så mycket mindre antagligt att någon annan fremmande än Maria Wounsch visat derstäödes under ifrågakomne tider, samthon och matmodern många gånger under Niklas Olssons sjukdom frågat hvarandra om detta kunde vara möjligt, men ingendera kunnat finna den ringaste omständighet till stöd för att ett sådant antagande: att Brink icke anser den näsblod, som besvärade henne under begrafningen efter Niklas Olsson, hafva haft något sammanhang med hennes förtäring af hönssoppa:

att Brink derförut icke haft näsblod utom för några år tillbaka, då blödningsen varit obetydlig;

att blödningsen vid begrafningstillfället deremot varit mycken och envis; att den börjat vid den tid då begrafningsgästerna återkommo från kyrkan eller Klockan 6 eller 7 och varade hela qvällen;

att flera af gästerna talat om behofvet att tillkalla Barnmorskan Thorsbäck, såsom äfven känd att förstå något af läkarekonsten och att Brink till slut äfven gifvit tillkänna sin önskan, dermed hon dock icke vändt sig till någon viss person, att Thorsbäck måtte tillkallas;

att Johanna Jonasdotter dervid ej varit tillstädes;

att sedan bud blifvit sändt efter Thorsbäck, på föranstaltande af Axel Håkan Niklasson, som hade varit inne i rummet, då Brink begärde att Thorsbäck skulle hemtas, nyttjade Brink våta, kylande omslag, efter tillsägelse af Johanna Jonasdotters broder Johannes Jonasson i Norr Edsten, och minskades deraf blödningsen efterhand samt hade i det närmaste upphört, när Thorsbäck sent på qvällen anlände.

att Brink under Niklas Olssons sjukdom icke förmärkte hos någondera af de tilltalade något deltagande sinnelag emot honom; att hvad beträffar förhållandet emellan Niklas Olsson och hans hustru under de sju månader vt tjenade hos dem, detta var godt och vänligt, hertil Hustrun i allt sökte uppfylla mannens vilja; ihågkommande vt icke något annat missnöje af Niklas Olsson emot hustrun än att han en gång, såsom vittnet uttrycker sig, "brummande" deröfver att hustrun, gifvit kreaturen mera eller annorlunda än han tillsagt, hvartill hon svarade med missnöjd ton: "Allrig har det varit annat än bråk om de här kreaturen alltsedan jag hitkom".

Uppläst ovh vidkändt.

Johanna Jonasdotter, tillspord huru hon åtkom nyckeln till chiffonieren, hvarutur hon tog det stycke arsenik, deraf hon skrapade gryn till jembörelse med de i hönssoppa funna, meddelar att hon tog nyckeln ur Niklas Olssons byxficka en stund då han somnat. Hon hade förut bedt mannen att få framtaga arsenikstycket, utan att angifva ändamålet, men han hade nekat.

Tilltalade Olof Nestor Niklassons hustru

Maja Lisa Magnusdotter förklarar på frågor:

Hon är född år 1833, således 3 år äldre än mannen. De såg hvarandra första gången vid begrafningen vårtiden 1857 eller 1858 efter ett barn till hans halfbroder Joel Hansson i Kalleby; Olof Nestor Niklasson friade nästpåföljande höst till henne och erhöll hennes ja, då äfven hennes fader gaf sitt samtycke till deras förening. En dag under samma höst begaf Maja Lisa sig från Kalleby, der hon bodde, till Lushed för att af fästmannens fader höra om han hade något emot deras tilltänkta äktenskap och för att af honom tillika erfara om Olof Nestor, såsom han sgat henne, kunde på köpa en del af Niklas Olssons hemman, så att de kunde snart få gifta sig. Niklas Olsson yttrade det han icke hade någon påminnelse vid Olof Nestors frieri till Maja Lisa, men icke ville sälja något af hemmanet till honom, helst Olof Nestor ännu var helt ung, hvaremot Niklas Olsson erbjöd sonen, om denna ändock ville gifta sig, att få bo hemma hos fadren och hushålla med honom eller ock utfå sitt modernearf. Sedan Olof Nestor samma dag förgäfves i ett par granngårdar och efterfrågat om han icke kunde få något arrende, skulle Maja Lisa återvända hem; och när Niklas Olsson då erbjöd Olof Nestor att med hans häst skjutsa henne, svarade hon hon visserligen, att då det icke blifvit något af med gårdsköpet så kunde hon gå hem, men hon yttrade detta icke med ohöflighet och mottog sedermera den erbjudna skjutsen. De trolofvade råkades derefter mer och mer sällan, och efter omkring ett halft år syntes henne, som skulle deras förening allrig komma till stånd, helst hvad förekommit ett rykte att Olof dertill "hört sig om hos andra flickor". På sistnämnda sätt fortfor förhållandet dem emellan tills ? ett år efter Niklas Olssons död. Olof Nestor hade då köpt en hemmansdel i Söbbskind, och de gifte sig pingsttiden 1862.

Olof Nestor Niklasson, som varit afförd ur tingssalen medan Maja Lisa Magnusdotter afgifvit sin berättelse, förehemtas och lemnar rörande deras förhållande till hvarandra innan de gifte sig denna utsaga: De hade icke sett hvarandra förr än vid den nämnda begrafningen å Kalleby, hvilken efter Olof Nestors uppgift egde rum våren 1858. Samma års höst lofvade de hvarandra äktenskap och erhöil dertill bifall af Maja Lisas fader, och kort derefter omtalade Olof Nestor detta äfven för sin fader, begärande hans samtycke, hvilket han äfven gaf. Maja Lisa gjorde snart derefter ett besök på Lushed, för att af Niklas Olsson få erfara hans bifall till den tilltänkta föreningen, och hade Olof Nestor emedlertid förespeglat henne ett hopp, som han hyste, att hans fader skulle gifva honom köp på en del af sitt hemman. Niklas Olsson, som icke var hemma vid Maja Lisas ankomst,

hvarom hon icke budat, men samma dag hemkom, mottog henne vänligt och sade sig gilla förlofningen, men i betraktande af Olof Nestors ungdom ännu icke vilja till honom upplåta något af sitt hemman. Öfver detta afslag visade Maja Lisa icke något missnöje, ej ens sedan Olof Nestor samma dag utan framgång vändt sig till ett par grannar med förfrågan om han kunde få öfvertaga jord på arrende; och minnes Olof nestor icke heller att Maja Lisa med de af henne sjelf anförda ord undanbad sig Niklas Olssons tillbud till honom att med hans häst få skjutsa henne hem. Åtminstone begagnade Olof Nestor och Maja Lisa sig af anbudet. Under resan öfverenskommo de att icke fästa sig så mycket som tillförne vid tanken på den ifrågasatta förbindelsen och innan samma höst voro de ense att icke vidare tänka på hvarandra. De råkades sedermera nästan aldrig under Niklas Olssons återstående lifstid, och talade då icke vidare om äktenskap. Emedlertid uppstod icke hos Olof Nestor tillgifvenhet för någon annan qvinna. Först nära ett år efter Niklas Olssons död, sedan Olof Nestor under tiden köpt en hemmansdel i Söbbskind, upplifvades hos honom och Maja Lisa vid ett tillfälligt sammanträffande i Kalleby deras förra känslor, hvarefter Pingsttiden samma år eller 1862 deras giftermål försiggick.

Johanna Jonasdotter förmåler sig icke hafva anledning att åtminstone från våren 1859 tills långt efter Niklas OLssons död och Olof Nestor Niklasson undergått några ? med Maja Lisa Magnusdotter, helst Jonasdotter vet att Olof Nestor under denna tid friat tillk tre andra flickor.

Med anledning af den hållna undersökningen framställas till de tilltalade vid särskilda företräden följande frågor, hvarpå de lemna här nedan antecknade svar:

1 Huruvida de anse styrkt, att det lik, hvilket varit föremål för den obduktion, hvarpå Provincialläkaren i detta mål afgifna attest af den 20 December 1864 har afseende, varit Niklas Olsson i Lushed.

Axel Håkan Niklasson förklarar, att han medgifver detta, och Olof Nestor Niklasson, att han icke vill detsamma ifrågasätta.

2 Om de uppgifna förhållanden, dels att sedan Niklas Olsson som frisk hemkom från sockenstämman den 27 Maj 1861, då ätit af hönssoppan med den verkan att han genast insjuknat med sådana yttringar af sjukdomen, som tillhöra arsenikförgiftning, och i denna sjukdom på sju dygn af lifet, dels att Niklas Olssons hustru och piga, hvilka vid samma tillfälle ätit af samma mat, deraf äfven straxt blifvit illamående på likardadt sätt, ehuru sjukdomen hos dem icke haft något lifsfarligt slut, dels att den kalf, hvilken fick förtära återstoden af soppan, inom mer än ett halft dygn störat, och dels att i soppan funnits små hvita gryn af misstänkt beskaffenhet, hafva öfvertygat de tilltalade, att Niklas Olsson i hönssoppan bekommit det gift hvaraf han ljutit döden?

De tilltalade förmåla sig icke vara härom öfvertygade, men kunna icke uppgifva huru Niklas Olsson på annat sätt må hafva fått giftet.

3 Om de tilltalade bejaka Johanna Jonasdotters och vt Brinks uppgift om sitt illamående efter förtärande af hönssoppan?

Axel Håkan Niklasson: Johanna Jonasdotter klagade ifrån första dagen af Niklas Olssonss insjuknande och under hela sommaren öfver hufvudvärk samt plågor i magen; och var synbart på henne att hon var sjuk. Förut hade Axel Håkan Niklasson ej märkt att styfmodren var illamående. Brink syntes ock vara sjuk flera dagar efter Niklas Olssons insjuknande, med Axel Håkan Niklasson minns icke hvaröfver hon beklagade sig. Förut har Axel Håkan Niklasson funnit Brink illamående.

Olof Nestor Niklasson besvarar på lika sätt som brodern frågan angående styfmodrens och yttra sig rörande Brink att hon klagat öfver hufvudvärk jemte qväljningar under alla de dagar som Niklas Olssons sjukdom räckte, men att Olof Nestor Niklasson hvarken då eller förut märkt på Brink att hon var sjuk.

4 Om de tilltalade hafva någon anledning att deras fder sjelf gifvit sig det gift, hvaraf han dött?

Svar: Nej.

5 Om de tilltalade hafva något skäl till misstanke emot sin styfmoder, eller mot pigan Brink eller mot vallgossen Carlsson, att någon af dessa må hafva förgiftat hönssoppan?

Svar: Nej.

6 Om de tilltalade ega ett sådant minne af sin fader det han utan full egen öfvertygelse icke skulle hafva före sin död återkallat den uttalade befallningen emot sönerna att hafva förgiftat honom?

De tilltalade svara härtill att deras fader alltid visat sig så mån om sanningen att de icke kunna antaga det han skulle hafva uraktlåtit återkalla nämnda beskyllning, om han icke allt intill sin död känt sig sjelf öfvertygad om riktigheten deraf.

7 Om de tilltalade hafva anledning att ifrån aftonspisningen hos Niklas Olsson söndagen den 26 Maj 1861 till hans insjuknande nästpåföljande dags eftermiddag någon fremmande varit i hans hus utom fattighjonet Wounsich ifrån Fjellbacak?

Svar: de hafva ingen anledning antaga detta. Hela måndagen utom vid matstunderna och under middagshvilan uppehöll de sig i närheten af gården sysselsatta på sätt förut nämnt är med uppförande af en stengärdsgård, men de kunde ifrån det stället der de arbetade icke hvarje ögonblick se manbyggningen och bemärkte ej heller Maris Wounsichs besök.

Till Axel Håkan Niklasson särskildt:

1/ Om och hvad han minnes af den tilldragelse, som vittnet Brink omtalat, då han tagit i försvar emot ett yttrat missnöje af Olof Nestor Niklasson och den sedanre utlåtning: "håll du med gubben du blir väl sjelf en likadan mase" hvarefter Axel Håkan Niklasson sbvarat: " så pass som far varit, blir du kanske aldrig".

Axel Håkan förklarar sig minnas sjelfva tilldragelsen, men icke tiden då den egde rum och ej heller hvad som gifvit anledning till Olof Nestor Niklassons utlåtelse.

2/ Huru lång tid Axel Håkan Niklasson använde vid de båda resorna för att hemta Doktor Lundgren; och om Axel Håkan Niklasson hindrades af något under vägen?

Svar: Han for ifrån Lushed kl 10 f.m., då han hemtade doktorn, och återkom kl 6 på e.m.; hade använt 1 eller 1 1/2 timme under vägen för att låta hästen hvila; doktorn bodde då icke på sitt boställe vid Håby utan i tingshuset vid Qvistrum, emellan hvilket sednare ställe och Lushed afståndet är 3 1/2 mil. Då Axel Håkan Niklasson skjutsade doktorn hem. afreste de från Lushed kl 9 på qvällen och återkom Axel Håkan Niklasson såsom förut är nämndt kl 10 påföljande förmiddag; Axel Håkan Niklasson fick vänta omkring 1 timme på medikamenter och använde ytterligare en half timma för att hvila hästen; han hade sednare gången ett dräktigt sto och kunde därför icke köra så fort som den förra.

3/ Huru han förklarar de stridiga svar han inför Rätten lemnat rörande styfmodrens och fadrens beskyllningar, att den sednare blifvit af sönerna förgiftad, ifråga hvaran han första gången sagt, att han alldeles tegat, för att ej blifva retad, men sednare gången försäkrat om både sin egen och broderns oskuld? och huru Axel Håkan Niklasson kunde i detta hänseende gifva något bedyrande för sin broder?

Han kan icke förklara detta annorlunda än att han första gången missförstått frågan; och ihågkommer han icke att han vid sednare tillfället lemnat någon försäkran annat än för egen del.

4/ Han har sagt vid första ransakningstillfället att då hans styfmoder gifvit honom af de i soppfatet funna grynen att smaka han genast spottade ut hvad han deraf tagit i munnen, "emedan han funne sig vara misstänkt af henne att hafva förgiftat fadren, men visste sig vara oskyldig". Hvilken anledning hade väl Axel Håkan Niklasson att då antaga det styfmodren mot honom hyste en sådan misstanke, hvarom hon, såvidt af henne berättelse kan inhemtas, ännu icke yttrat något? Och hvarföre har han vid ett sednare ransakningstillfälle lemnat en annan förklaring i berörde hänseende, nemligen att han utspottade det mottagna, emedan han icke visste hvad det vore?

Han svarar på dessa frågor att om han sagt det han utspottade grynen emedan han visste sig vara misstänkt, så har han yttrat något som han icke tänkte; det verkliga skälet var att han trodde grynen vara af lifsfarlig beskaffenhet, då både fadren, styfmodren och pigan blifvit sjuka efter att hafva ätit af soppan, hvaruti grynen legat.

5/ Sedan Axel Håkan Niklasson nu medgifvit att han allt ifrån början ansett de i hönssoppan funna grynen hafva varit lifsfarliga, framställas för honom ånyo den förut idag gjorda frågan om han icke är öfvertygad att Niklas Olsson i soppan bekommit det gift som medfört hans död?

Axel Håkan Niklasson förklarar sig icke vidare bestrida att Niklas Olsson på nästnämnda sätt bekommit giftet.

6/ Hvarföre omtalade icke Axel Håkan Niklasson för sin broder hvad Doktor Lundgren meddelat om Niklas Olssons dödsorsak?

Svar: Af oförstånd; finner emedlertid nu sitt förfarande högst besynnerligt.

7/ Axel Håkan Niklasson har i samtalet emellan honom och vittnet Brink angående hvem som kunde hafva lagt gift i soppan åt Niklas Olsson yttrat att någon skojare torde hafva gjort detta, men Axel Håkan Niklasson har inför Rätten medgifvit att han till berörde antagande icke hade någon anledning. Var det måhända vid berörde händelse Axel Håkan Niklassons afsigt att söka afleda de mot honom och hans broder redan uttalade misstankarne?

Svar: Han hade icke denna mening; han tänkte icke på hvad han yttrade.

8/ Enligt vittnet No 4 August Nilssons berättelse har vid ett samtal dem emellan om Niklas Olsson död och med anledning af vittnets yttrande, det Niklas Olsson måste hafva blifvit afdagatagen med förgift Axel Håkan Niklasson svarat att detta enligt ett utlåtande af Doktorn vore sannolikt. Hvarföre uttalade icke Axel Håkan Niklasson vid detta tillfälle den fullkomliga visshet, som han sjelf hade fått af Doktor Lundgren, att Niklas Olsson var död i följd af arsenikförgiftning? Var detta måhända ett försök at honom att förekomma närmare efterforskningar?

Axel Håkan Niklasson bedyrar att han icke hade sådan afsigt, men kan ej förklara orsaken till sitt anmärkta handlingssätt.

9/ Enligt No 5 Agneta Olsdotters vittnesmål och Axel Håkan Niklassons eget medgifvande har han, efter det Doktor Lundgren sagt honom att Niklas Olssons död varit en följd af arsenikförgiftning, sökte förmå sin styfmoder Johanna Jonasdotter, - som enligt andra inkomna upplysningar ihärdigt vidblef beskyllningen emot de tilltalade att hafva förgiftat sin fader, att tro det Niklas Olssons hastiga frånfälle lika litet utgjorde någon ovanlighet, som en annan uppgifven persons vid samma tid tid efter en kort sjukdom inträffade död; och enligt vittnet No 1 Brinks berättelse vid förhöret den 6 Maj har vid ett annat tillfälle, hvilket antagligen jemväl egt rum efter Doktor Lundgrens berörde yttrande till Axel Håkan Niklasson, den sistnämnde utlåtits sig det ingen kunde säga att Niklas Olsson var förgiftad emedan han varit sjuk hela våren. Ville Axel Håkan Niklasson måhända med dessa mot bättre vetande gjorda uppgifter äfven afleda de befintliga misstankarna om fadrens verkliga dödssätt?

Axel Håkan Niklasson medgifver att han vid båda dessa tillfällen hade af Doktor Lundgrens yttrande full visshet att Niklas Olsson var död af förgift och att han således sade hvad han visste icke vara sant; men ehuru han bestrider sig hafva haft en sådan afsigt, som dem nyss antydd, kan han icke heller uppgifva någon annan orsak till sina försök att inbilla andra det Niklas Olsson fått en naturlig död.

10/ Axel Håkan Niklasson har icke velat medgifva vittnet Brinks utsago vid förhöret den 6 Maj att han i anledning af den henne under begrafningen efter Niklas Olsson påkomna häftiga näsblod varit rädd att äfven hon skulle dö; men manne icke hans intygande angelägenhet att genom Barnmorskan Thorsbäcks efterskickande skaffa hjälp åt Brink och hans uppoffring af penningar för att ersätta Thorsbäcks resa, hvartill han sjelf icke ens hade utan lånade medel, - ingendera åtgärden tillkommande honom att ombesörja utan matmodern, hvilken ej ens tillfrågades, - antyda tillvaro af oro för Brinks illamående?

Axel Håkan Niklasson bedyrar att någon sådan oro ej fanns hos honom och att någon sådan oro ej fanns hos honom och att han ej kom att tänka derpå att styfmodern rätteligen vore den som borde skaffa hjälp åt Brink.

Till Olof Nestor Niklasson särskilt:

1/ Medgifver han att Niklas Olsson uti sin chiffonieu förvarade den arsenik han innehade och att ingen annan kunde åtkomma arseniken emedan Niklas Olsson bar på sig nyckeln till chiffonieren?

Svar: Hvad Niklas Olsson ville gömma hade han inlagdt i chiffonieren, hvartill han bar nyckeln på sig. Vid ett eller några tillfällen under vintern 1860 eller 1861 fann Olof Nestor Niklasson honom innehafva arsenik, deraf han använde till botemedel åt sjuka kreatur. Aldrig såg Olof Nestor Niklasson vid något annat tillfälle arsenik framme i Niklas Olssons hus.

2/ Hvad var orsaken till Olof Nestor Niklassons förfrågan hos brodern om Doktor Lundgrens yttrande rörande Niklas Olssons död? Hade Olof Nestor Niklasson bedt brodern fråga doktorn derom?

Olof Nestor Niklasson hade hört styfmodern och pigan Brink påstå att Niklas Olsson blifvit förgiftad och den sistnämnde hade sjelf till sönerna haft yttranden hvaraf syntes att han delade samma misstanke; Och som detta var bekant äfven för Axel Håkan Niklasson, antog Olof Nestor Niklasson att brodern skulle begagna tillfället då han råkade doktorn för att fråga om hans tanke härutinnan; men Olof Nestor Niklasson hade icke bedt brodern framställa en sådan fråga.

3/ Olof Nestor Niklasson har vid förhöret den 4 Juli sagt, det han ej haft anledning antaga att fadren haft annan än naturlig död; men finner icke Olof Nestor Niklasson att icke hans svar på nästförestående fråga jemte de sjukdomstecken han sett hos fadren och Olof Nestor Niklassons angelägenhet att få lära känna doktors mening, ligger ett medgifvande att anledning att till ett sådant antagande förefinnas för honom?

Olof Nestor Niklasson erkänner det han i de anförde omständigheterna hade anledning antaga att hans fader, hvilken han ej kunde misstänka för sjelfmord, blifvit af någon annan afdagatagen med förgift.

4/ Efter berörda erkännande, huru förklarar Olof Nestor Niklasson sin tillsägelse till vittnet no 1 Brink att förtiga hvad hon visste angående Niklas Olssons död.

Svar: Han hade ingen mening dermed; tillsägelsen föranleddes emedlertid icke af fruktan att Brinks uppgifter kunde medföra något obehag för honom sjelf eller någon annan.

5/ När var det Olof Nestor Niklasson, enligt sin af Johannes Jonsson i Norr Edsten bestridda uppgift, skall hafva meddelat honom sina anledningar till misstanke i afseende på Niklas Olssons död? Och hvad skall Olof Nestor Niklasson vid berörde tillfälle hafva yttrat till Johannes Jonsson?

Svar: Det var sista dagen Niklas Olsson lefde, Olof Nestor Niklasson talade då med Johannes Jonsson om huru sjuk Niklas Olsson var, men ihågkommer ej att han meddelade Johannes Jonsson något angående att Niklas Olssons sjukdom ej hade en naturlig orsak.

Åklagaren anhåller att få höra ett nytt, tillstädesvarande vittne Helena Olsdotter i Kärraby; och då jäfsanledning icke förefinnes får Helena Olsdotter afläggva vittnesed, hvarefter Hds Rn påminner henne om edgångens vikt och med henne företager förhöret.

34: Helena Olsdotter, som svept Niklas Olssons i Lushed lik, vittnar att han sveptes uti så kallad säng af hvitt linne, med utklippta remsor af svart tyg öfver bröstet och knäna samt med säckor af likadant tyg på fötterna.

Uppläst och vidkändt.

Vittnet fordrar ersättning med upplysning att vittnet är boende två mil från tingsstaden.

Sedan de tilltalade på frågor förklarar att de icke medgifva det Johannes Jonasdotter vid något tillfället i oskylda personers närvaro beskyllt dem att hafva afdagatagit sin fader, anhåller Åkl om uppskof för att till vittne inkalla Johan Andreasson i Nordby, som enligt Johanna Jonasdotter uppgifvit vid förhöret den 5 September skall hafva varit tillstädes en gång då en sådan beskyllning af Johanna Jonasdotter gjordes de tilltalade; Och vill Åkl äfven begagna uppskofvet för att till vittne inkalla Barnmorskan Thorsbeck.

Tilltalade Axel Håkan Niklasson anhåller att såsom vittne få vid nästa ransakning höra Sjökaptenen Hellbergs hustru i Lushed och att Åklagaren måtte erhålla föreskrift om hennes inkallande.

Utslag

Med bifall till gjord anhållan uppskjuter Häradsrätten målet till Urtima Ting härstädes den 17 instundande Oktober kl 12 på dagen, hvartill Åklagaren har att låta legligen inkalla såväl sina egna uppgifna vittnen Johan Andreasson i Nordby och Barnmorskan Thorsbeck, som äfven det af Axel Håkan Niklasson åberopade vittne, Sjökaptenen Hellbergs hustru i Lushed. Åliggande Åklagaren och Johanna Jonasdotter att då ånyo infinna sig; och komma de tilltalade att under tiden förvaras uti Kronohäktet i Uddevalla, dit de skola af domhafvanden förpassas.

Afföras. Afträda.

Som ofvan

L Norin

Protokoll hållet å Urtima ting med Qville härad uti tingshuset vid Rabbalshede den 17 Oktober 1865.

Närvarande:

Domhufvande: undertecknad Häradshöfding i orten;

Nämnd: Lars Larsson i Käril, Alexander Christiansson i Jorde, Alexander Petersson i Bottna, Peter Svensson i Knaxeröd, Peter Persson i Tyfta, Johannes Axelsson i Öhn och Magnus Kjellstorp i Rabbalshede.

No 1

Till fortsatt behandling påropas det ifrån Urtimating den 26 sistl September uppskjutna ransakningsmål angående häktade Axel Håkan Niklasson i Lushed och Olof Nestor Niklasson i Kalleby, tilltalade att hafva med förgift afdagatagit sin fader Niklas Olsson i Lushed.

Sedan de tilltalade blifvit hos Hds Rn inställda af fängbevakningen, anmäla sig allmänna åklagaren Kronolänsmannen O Johansson och den dödes enka Johanna Jonasdotter i Lushed, densednare som biträdas i rättegången åtföljd af sin broder Johannes Jonsson i Norr Edsten.

Protokollet för sista ransakningstillfället uppläses till justering och lemnas utan anmärkning. Domhufvanden tillkännagifver det han, i anledning af vt Carolina Hansdotter Brink vid sista förhöret lemnad upplysning att hon den dag då Niklas Olsson erhållit giftet varit en stund efter middagen borta från hans hus, - sistl dag tillika med Nämndemannen Lars Larsson i Käril och Johannes Axelsson i Öhn besigtigat belägenheten för att söka finna om sannaolikt voro det någon fremmande skulle under Brinks franvaro kunnat osedd smyga sig in i huset, äfvensom att åklagaren, Brink och vallgossen Hans Jacob Carlsson samt Johanna Jonasdotter varit kallade till besigtningen men att åklagaren haft förhinder af andra tjenstegöromål och att Brink ej heller kunnat komma tillstädes i anseende till sjukdom, hvaremot vallgossen Carlsson och Johanna Jonasdotter infunnit sig; och företer domhufvanden en afteckning öfver de besigtigade ställena, om hvilken här anmärkes:

Åbyggnaderna på det hemman, som Niklas Olsson vid sin död innehade, omgifvas på 3 sidor af släta åkerfält, på den fjärde af en kulle (lit. a.). Manhuset (lit. b.) ligger hardt nära byavägen (lit. c.), hvilken, såsom tillika utgörande genväg till och från handelsplatsen Fjellbacka, emellanåt begagnas af allmänheten. Ladugårdshuset (lit. d.) äro uppförda längre in på tomten. Ingången till manhuset är från gårdssidorna. Harst förbi dessa åbyggnader går utfartsvägen till Hemmanägaren August Nilssons i Lushed bostad (lit. e.) der manhuset icke har fönster eller dörr å den vägg, som vetter emot Niklas Olssons tomt. - Den backe, dit pigan Brinkg och vallgossen Carlsson enligt hvad under ransakningen upplyst är varit gångna att hemta bränsle, har för synomännen blifvit utvisad af Carlsson; och ligger denna backe (lit. f.) som endast är beväxt af ljung, så högt öfver åkerfältet, att utsigten derifrån är fri till Niklas Olssons åbyggnader, utom för de sidor, der kullen och AUGust Nilssons bostad ligga. - Stället hvarest Johanna Jonasdotter mjölkjade korna medan Brink och Carlsson voro gångna till backen utmärkes på afteckningen med lit. g och ligger på åkerfältet midtutanför manhusets fönster. - Bokstäfverna h. i. betecknar den gärdesgårdsträcka, som de tilltalade hägnade den 27 Maj 1861.

De tilltalade lemna vitsord åt Carlssons utvisning af backen der han och brink hemtat bränsle och beskrifva, hvilken de af gärdesgården de hängnat nämnda dag från middagen till tiden för Niklas Olssons hemkomst eller kl 4 e.m., och är denna sträcka anmärkt med lit. k. l.

Aftstånden från Niklas Olssons manhus, uppmätta genom stegning, utgöra:

från backen lit. f. -----800 fot

från platsen g. der Jonasdotter mjölkade korna ----300 fot

från August Nilssons bostad -----240 fot

från hängnadsträckan k. l. -----400 - 800 fot

Åklagaren anmäla härefter att de af honom vid sednaste ransakningen uppgifna vittnen, förr under No 23 rörde Johan Andersson i Nordby, samt Barnmorskan Christina Thorbeck på Sandliden under Allertorp, hafva tillstädeskommit efter kallelse; hvarjemte tilltalade Axel Håkan Niklassons åberopade vittne Sjökapten Hellbergs hustru Karin Hellberg i Lushed på kallelse genom åklagarens infunnit sig; och sedan Thorbeck samt Hellberg, emot hvilka jäfsanledning icke förefinnes, fått aflägga sanningsed samt Hds Rn erinrat båda om vigten af vitnesed, höras vittnena vid serskilda företräden.

Johan Andersson i Nordby förklarar att han visserligen bevistade bouppteckningen efter Niklas Olsson, men ihågkommer icke det Johanna Jonasdotter då uttalade beskyllning emot de anklagade att hafva afdagatagit sin fader.

Uppläst och vidkändt.

35/ Barnmolrskan Christina Thorbeck berättar att samma dag, som Niklas Olssons begrafdes, blef vittnet af en person, den vt icke kände, hämtad till sterbhuset för att söka bota pigan Carolina Hansdotter Brink, hvilken besvärades af näsblod och blodkräkningar. Vt hörde af Brink sjelf, det anledningen till vts efterskickande var att Brink haft blodkräkningar och en häftig samt ihållande blödnig från näsan. Vid vts ankomst hade blodkräkningarna upphört, och kräste Brink upp allenast vaten. Blödnigen ur näsan, forfor väl, men och äfven minskade. Brink klagade ock öfver hetta från magen upp emot bröstet. kroppen var mycket het, fötterna kalla, pulsen ovanligt hög. Brink nämnde att hon några dagar i den nästföregående veckan varit sjuk, men vt minns icke hvad hon uppgaf om denna sjukdomsbeskaffenhet. Vt föreskref kalla omslag, hvaraf blödnigen och kräkningarna upphörde innan vt hemreste. Vt godtgjordes med några riksdaler af endera utaf den aflidnes söner. Under vts

vistande hos den sjuka stodo flera för vy okända qvinnor flockvis något afsides i rummet, talande tyst med hvarandra och förefallande vt, som de hade någon gemensam hemlighet hvilken sysselsatte dem. Några af dessa qvinnor framträder särskilt till vt med frågor om vt trodde att Brink kunde återställas. Den karl, som hemtade vt och hvilken, efter hvad vt Johan Andersson i Nordby nu upplyser för Hds Rn, var hans dräng, hade under resan många frågor med afseende på Brinks sjukdom, röjande ett antagande hos honom att Brink icke skulle kunna vederfås, hvarför vt som icke hört något om förgiftning i Niklas Olssons hus, endast svarade att många blifvit friska från en sådan sjukdom, som den Brink på beskrifning hade. Hos någondera af Niklas Olssons söner märkte vt icke oro för Brink.
Uppläst och vidkändt.

36/ Hustru Karin Hellberg i Lushed: Sedan den upplysning blifvit lemnad att vts man numera på grund af köp innehafver tilltalade Axel Håkan Niklasson hemman i Lushed, den detsamma som Niklas Niklas Olsson i lifstiden egde, samt att den sednares enka Johanna Jonasdotter, i enlighet med mannens förordnande genom testamente, bor qvar vid hemmanet och åtnjuter undantagsförmånder in natura, framställer Axel Håkan Niklasson den fråga till vt, om icke Johanna Jonasdotter "är kinkig att lefva tillsammans med?"

Vt svarar att Johanna Jonasdotter af den nyssnämnda anledningen varit de 3 sistförflutna månaderna boende med vt på hemmanet Lushed och att vt derunder funnit henne hafva ett svårt och sträfft lynne.

Uppläst ovh vidkändt.

Vittnena Andersson och Thorbesk fordra ersättning för tingsresan, den förra för 3 och den sednare för 2 mils väg.

I anledning af tilltalades Olof Nestor Niklassons uppgifna yttrande till Johannes Jonsson i Norr-Edsten om Niklas Olssons sjukdom meddelar Johanna Jonasdotter att, sista dagen Niklas Olsson lefde, eller Lördagen den 1 Juni 1861, blef Johannes Jonsson genom Olof Nestor Niklasson kallad till Niklas Olsson. Olof Nestor Niklasson nämnde endast att fadren var illa sjuk, icke ett ord om sjukdomens förmodade anledning eller något annat i afseende på densamma; och Johannes Jonsson gjorde ej heller Olof Nestor Niklasson någon fråga derom. Först dagen förut hade Johannes Jonsson fått höra af August Nilsson i Lushed att Niklas Olsson insjuknat, och hvad August Nilsson tillika sagt det Niklas Olsson skulle hafva blifvit sjuk deraf att han förtärt soppa, som varit kokad i ett ärgigt kärl. Niklas Olsson yttrade icke något för Johannes Jonsson om sjukdomen upphof, utan hans enda ärende var att få testamente upprättadt. Johanna Jonasdotter åter nämnde för Johannes Jonsson det mannen fått gift i soppan men tillsagt henne att tiga med detta för sönerns skull.

Från Kyrkoherden i Qville församling Herr Prosten J. H. Holmqvist inlemas en så lydanade skrift:

Bil. H.

I sammanhang med Herr Prosten Holmqvists förestående skrift vill Åklagaren, - med afseende på Herr Doktor Lundgrens yttrande i beviset af den 16 sistl Maj, att han meddelat sig med en "högt aktad och värderad embetsman" inom församlingen om det anmärkningsvärda vid Niklas Olssons död, - hafva anmärkt, och Åklagaren hos personerna i sterbhuset efter kronolänsmannen A. Pettersson, som vid Niklas Olssons död varit länsman här i häradet och qvarstått i berörda tjenst till sin kort efter midsommaren sistl år timade död, efterfrågat om Petersson må hafva haft någon kännedom om misstankarna i afseende på Niklas Olssons död, men icke kunnat erfara att Petersson vetat något derom.

Vidare antecknas på Åklagarens begäran, att enligt hvad de tilltalade upplysa, Axel Håkan Niklasson numera sålt all sin fasta och lösa egendom till Sjökaptenen Hellberg för 13.000 Rdr Rmt, hvaraf efter skuldernas ? Axel Håkan Niklasson uppgifver sig komma att få behålla 2500 eller 2600 Rdr Rmt /omkr 170 000:-/, samt att Olof Nestor Niklasson sistlidne vår till vårfastan 1870 bortarrenderat sin fastighet och att hans tillgångar sedan skulderna blifvit afräknade, högst kunna antagas till samma summa, som och af brodern uppgifna.

Åklagaren andraga härefter, det han icke kan åstadkomma vidare bevisning, men finner emedlertid styrkt, att Niklas Olsson aflidit i flje af arsenikförgiftning utaf den förtärda hönssoppan och att giftet blifvit lagdt i soppan utaf någon af hans husfolk, äfvensom att, då Johanna Jonsdotter, pigan Brink och vallgossen Carlsson än genom ransakningen frikallade från alla misstankar, ingen finns på hvilken misstanke kan falla utom å de båda sönerna; och då misstankarna emot dem bekräftas af många omständigheter, yrkar Åklagaren att de, Axel Håkan Niklasson och Olof Nestor Niklasson, måtte dömas till laga ansvar för det de med samma hand i fullt uppsåt och med berädd mot beröfvat sin fader lifvet medelst ifrågavarande förgiftning.

De tilltalade bedyra fortfarande sig vara oskyldiga till åtalade brottet och hafva icke något vidare att anföra.

Efter afskild öfverläggning afkunnar Hds Rn offentligen sitt

Utslag:

Målets beskaffenhet fordra att Hds Rn först utreder, huruvida det lik, som af provincial läkaren Herr Doktor W A Ingelsson blifvit obduceradt den 21 November 1864 och afses uti de under ransakningen ingifna obduktionshandlingar, varit Hemmansegaren Niklas Olsson i Lushed; i hvilket hänseende har förekommit:

att, i öfverensstämmelse med den af Niklas Olssons enka Johanna Jonasdotter inför Hds Rn lemnade upplysning, att hon, som straxt efter mannens begrafning uti Qville kyrkogård uppret på grafven ett stycke trä, hvaruti hans begynnelsebokstäfver N.O.L. voro inskurna, nedgräft detsamma uti mullen derstädes sistl år före då begynt arbet med kyrkoombyggnad, för att, om grafkullen skulle förstöras af byggnadsmaterialier, hvilket ock inträffadt, kunna igenkänna grafven, hvarå hon emnade uppsätta en annan, varaktigare vård, och att hon då för samma ändamål i mullen äfven nedlagt några bitar af en sönderslagen glas eller porslinskruka, som hon hittat på en annan graf, hafva vitnen No 9 Peter Christiansson och No 10 Anders Christiansson berätt-

tat, att innan de jemte två andra personer företagit uppgräfnig af det lik, som utgjort föremålet för ofvannämnde .../sidkanten invikt - ej läsbart/...uppgifvit att om grafven vore den rätta skulle der finnas botten af et sönderslaget dricksglas, hvilket hon ditlagt af nyssförmälda orsak, samt att vid gräfningen jemväl påträffat ett sådant glasstycke, äfvensom ett trästycke med bokstäfverna N.O.L. inskurna.

att, enligt berättelse af nämnde Peter Christiansson, hvilken biträtt vid igenfyllning af den graf hvaruti Niklas Olssons lik vid början af sommaren år 1861 jordades, samt af vitnena No 15 Magnus Christiansson och Nr 16 Carolus Carlsson, de båda sistnämnda nedsatt uti Niklas Olssons graf liken af två sin barn, af hvilkaa kistor den ena varit hvit och den andra brun till färgen, och att enligt vitnesmål af merbemälda Peter Christiansson och Andreas Christiansson jemte No 11 Johannes Andreasson och Nr 12 Olof Ung funnits uti denden graf, som för obduktionen öppnades, tvenne barnlikkistor den ena af brun och den andra af hvit färg;

att likasom, enligt obestridd uppgift af Johanna Jonasdotter, Niklas Olssons likkista varit svartmålad, har enligt obduktionsprotokollet färgen varit svart på den kista, hvaruti det lik, som blifvit obducerat, legat;

att, enligt vittnesmål af No 34 Helena Olsdotter, som svept Niklas Olssons lik, svepningen bestått uti så kallad säng af hvitt linne med utklippta remsor af svart tyg öfver bröstet och knäna samt med säckor af likadant tyg på fötterna, och att såsom obduktionsprotokollet visar, af svepningen å det obducerade liket varit i behåll en svart säcka å hvardera foten jemte en utklippt svart remsa af linne, liggande emellan bröstet och magen;
samt

att: enligt Johanna Jonasdotter obestridda uppgift Niklas Olsson haft svart hufvudhår med en mindre, kal fläck öfver hjässan, och att af obduktionsprotokollet upplyses, att det obducerade liket hade mörka hufvudhår med en mindre, bar fläck på midten af hjässan;

Och anser Hds Rn härigenom satt utom allt tvifvel att det lik, som af Herr Doktor Ingelsson blifvit obducerat vid förbenämnda tillfälle och afses uti hans i målet ingifna attest af den 20 December sistl år, varit Niklas Olsson.

Genom nyssåberopade läkarattest, hvilken finnes med förskrifven förpligtelse undertecknad, är styrkt att Niklas Olsson aflidit i följd af arsenik-förgiftning.

Niklas Olsson, som enligt No 21 Axel Larssons, No 21 C Christianssons och No 26 O C Forsells sammanstämmande vitnesmål befunnits frisk under en af honom Måndagen den 27 Maj 1861 bevidnad sockenstämma i Qville kyrka och enligt hvad nysbemälde Axel Larsson vitnat varit vid vanlig raskhet och liflighet, då de, efter att hafva åtföljts ifrån sockenstämman, åtskiljts på omkring 1/4 mils afstånd från Niklas Olssons bostad, har enligt Johanna Jonasdotter af vitne No 1 Brink besannade uppgift ännu vid hemkomsten samma dag kl omkring 4 eft. midd. befunnits i likadant helsotillstånd; men sedan Niklas Olsson, efter hvad Johanna Jonasdotter upplyst och No 1 Brink vitnat, då ätit af af mat som Jonasdotter på hans begäran framsatt, bestående af smör, bröd, mjölk och uppvärmd hönssoppa, har han, enligt nästberörda vitnes intyg, jemfördt med vt No 22 Anna Sifverdotters berättelse, hastigt insjuknat med häftiga qväljningar och kräkningar, hvilka, liksom synes af No 1 Brinks och No 3 Anders Anderssons vitnesmål, fortfarit Tisdagen och Onsdagen, hvarefter Niklas Olsson, sedan på Thursdagen och en del af Fredagen känt lindring från bemälda lidande, sistnämnda dag på aftonen klagat öfver hetta å hjertat och mer och mer försämrats tills dess han på sjetta dygnet eller Söndagsmorgonen den 2 Juni kl 1/2 3 aflidit; och inhemtas af Johanna Jonasdotter samt vt Brinks lemnade upplysningar, hvilka i vissa delar bekräftas af No 2 Inger Helena Andreasdotters vittnesmål jemte Herr Doktor G Lundgrens meddelade bevis af den 16 sistl Maj samt af de tilltalade icke blifvit bestridda, utan tvärtom i det väsentligaste medgifna, dels att Jonasdotter och Brink, sedan de straxt efter Niklas Olsson förtärt mindre belopp af nämnda soppa, genast insjuknat, den förra i symtomer, liknande mannens, och Brink med qväljningar och hufvudvärk, dels att, sedan det öfverblifna af hönssoppan samma dag på qvällen gifvits åt en kalf, som då varit frisk, kreaturet påföljande morgon, hvaremedlertid någon .../sidkanten invikt - oläslig/...detsamma befunnits mycket sjukt och frampå förmiddagen störtat; hvarjemte Brink vitnat att soppan vid anförda tillfälle innehållit små hvita gryn af misstänkt beskaffenhet;

af hvilket allt Hds Rn finner styrkt att Niklas Olsson i merbemärkta soppa erhållit det gift, hvaraf han ljutit döden.

Af flera vitnens obestridda upplysningar, det Niklas Olsson så väl vid sockenstämman och på vägen derifrån, som ock vid hemkomsten varit vid vanligt, godt lynne, och då härtill kommer, ej allenast att alla hans närmaste bekanta, hvilka blifvit såsom vitnen under ransakningen hörda, intygat det han allrig visat någon sinnesförfattning, som skulle kunna tydas derhän att han sjelf vare den, som gifvit sig döden, än äfven att hvarje annan anledning härtill saknas och att antagandet häraf, hvilket de tilltalade sjelfva förklarar sig anse omöjligt, förutsätter det omöjliga att Niklas Olsson skulle på samma gång hafva velat utan minsta veterliga ändamål blottställa lifvet å både sin hustru och sin tjänare; anser HdsRn uppenbart att Niklas Olsson icke förgiftat sig sjelf, utan blifvit afdagatagen.

Enligt Johanna Jonasdotter obestridda och af vt Brink besannade utsaga hade af den soppa, hvaruti, efter hvad HdsRn ofvan utredt, Niklas Olsson bekommit giftet, alla personerna i hans hus föregående afton eller Söndagen den 26 Maj ätit qvällsvard,

utan att någon deraf mått illa;
hvaraf följer att giftet måste därefter hafva blifvit lagdt i soppan;

Och har Brink på sin aflagda vitnesed meddeladt, att, under tiden emellan nämnte qvällsvard och tilldess soppan på eftermiddagen spisades af Niklas Olsson, ingen fremmande besökt hans hus, med undantag af numera aflidna fattighjonet Maria Wounsich, som dock icke inträdt det rum, köskammaren, hvaruti soppan var undansatt, om icke någon fremmande må hafva varit i huset, under det Brink och vallgossen Hans Jacob Carlsson vid pass 1 1/2 timmes tid efter middagen uppehållit sig i en skoglös backe näöra vid gården för att samla småbränsle, hvilket Brink dock ansett icke vara troligt, enär hon ifrån backen haft fri utsigt till huset och någon persons inträde derstädes eller aflägsnande derifrån icke bordt hafva kunnat undfalla hennes uppmärksamhet;

Förevarande ock, HdsRn i följe af de upplysningar, som genom belägenhetens beseende af domhafvanden med två nämndemän vunnits, den högst osannolikt vara att någon fremmande skulle under Brinks bortavaro hafva för förgiftningens verkställande vågat smyga sig in i huset, när han dervid varit blottställd att antingen ertappas på bar gärning af de tilltalade, om hans ankomst skett medan dessa funnits kvar i byggningen för sin derstädes tagna middagshvila, eller ock vid in- eller utgåendeet blifvit sedd af dem, om de då redan varit utgångna på sitt arbete ej långt ifrån gården, eller af vt Brink och vallgossen Carlsson, eller af Johanna Jonasdotter, hvilken ute på fältet i närheten var sysselsatt att mjölka kor, eller af folk i August Nilssons närbelägna bostad, eller af personer, som kunnat färdas förbi Niklas Olssons manhus på den hardt derinvid gående af allmänheten emellanåt begagnade väg, eller af menniskor som af annan anledning kunnat föras till stället;

Äfvensom emot antagandet af möjligheten det giftblandningen skett af fremmande hand mätes, det någon omständighet förekommit, hvarken att af personer utom huset någon visste, hvilken mat skulle åt Niklas Olsson, vid hans hemskost begagnas, eller att någon funnits som af vanliga orsaker kunnat drifvas till ett sådant brott;

Varande ock af de tilltalade sjelfva förklaradt, det de saknar anledning att annan fremmande varit i huset under förlånade melantid, än den af Brink uppgifna personen.

Af Niklas Olssons husfolk, bestående af hans hustru Johanna Jonasdotter, de båda tilltalade, hvilka voro hans enda barn, födda i ett föregående äktenskap, smat hans två tjenare eller pigan Brink och vallgossen Carlsson, hafva Jonasdotter och Brink enligt hvad redan anfördt är varit till sin helsa blottställda af samma förgiftning, söm dödat Niklas Olsson, derigenom att de kommit att smaka på soppan, hvaraf Jonasdotter enligt Brinks vitnesmål, Doktor Lundgrens afgifna bevis och de tilltalades egna medgifvande varit en längre tid lidande; och har ransakningen ej heller emot Jonasdotter eller Brink eller emot vallgossen Carlsson företett den ringaste anledning om delaktighet uti Niklas Olssons afdagatagande.

Hvad häremot beträffar de båda tilltalade hafva de, - sedan Johanna Jonasdotter förenämnda Måndag den 27 Maj 1861 vid den gemensamma middagsspisningen, enligt egen af vt Brink i viss mån bekräftad utsago, kommit att gifva tillkänna, det den ifrån föregående afton öfverblifna hönssoppa skulle vid Niklas Olssons hemkomst från sockenstämman åt honom uppvärmas, - tagit middagshvila sagda dag uti dagligstugan och derefter länge varit ensamma i byggningen, derunder de kunnat obemärkta lägga giftet i soppan; hvarjemte Brink anmärkt att det af de tilltalade då begagnade ställe till middagshvila varit ovanligt, enär de så sent på våren och vid vacker väderlek, som ifrågavarande dag egde rum, brukade hvila middag i ladugården, hvilket ock öfverensstämmer med hvad ogifta personer af allmogen i orten under liknande förhållanden gemenligen iakttagert;

Och har emot de tilltalade vidare förekommit:

dels att, enligt deras eget vidgående samt vt Brinks och utan ed kända vallgossen Carlssons berättelser, Niklas Olsson sjelf under sin sjukdom upprepade gånger uttalat så väl misstankar, som bestämd beskyllan emot sönerna att hafva förgiftat honom för att åtkomma hans egendomoch före sin död icke återkallat denna svåra tillvitelse; i sammanhang hvarmed anmäles att Niklas Olsson enligt allas intyg varit en redbar man samt att de tilltalade sjelfva förklarat sig anse omöjligt, det han skola hafva utan beskyllningars åptertagande gått sin insedda död tillmötes, om han ej inom sig varit viss om densammas riktighet.

dels att de tilltalade enligt Brinks och No 3 Anders Andreassons vitnesmål visat uppenbar likgiltighet för sin fader under hans plågsamma sjukdom;

dels att de tilltalade, - oaktadt de anledningar om sjukdomens rätta beskaffenhet, som båda egt af sjukdomstecknen och af fadrens beskyllningar, samt fastän, hvad särskilt beträffar Axel Håkan Niklasson, han kort efter dödsfallet blifvit af Doktor Lundgren, som varit kallad till den sjuke, underrättad om dödsorsaken och enligt eget medgifvande varit af styfmodern, som upprepade gånger beskyllt de tilltalade att hafva afdagatagit sin fader, uppmanad att henne därför anklaga, - icke hos allmän åklagare gjort anmälan om hvad de visste rörande Niklas Olssons död och ej heller för någon annan uppenbart för kännedom i berörda hänseende;

dels att de tilltalade genom det efter Niklas Olsson åtnjuter arf uppgående för hvardera till omkring 7000 Rdr Rmr, haft en icke obetydlig förmån af hans bortgång;

dels att Axel Håkan Niklasson vid ett kort efter Niklas Olssons begrafning förfallet samtal med vt No 4 August Nilsson, då denne yttrat att Niklas Olsson måste hafva blifvit dödad genom förgiftning, och ehuru Axel Håkan Niklasson redan af Dok-

tor Lundgren, erfarit att förhållandet verkligen var sådant, under återopande af bemälda läkares ord allenast sagt att den af vt förmodade dödsorsak vore sannolik; hvarmed Axel Håkan Niklasson synes hafva haft för afsigt att vilseleda Vts förut tillkännagifna omdöme;

dels att Axel Håkan Niklasson en annan gång efter sammanträffandet med Doktor Lundgren utlät sig i vt Brinks närvaro det ingen kunde säga att Niklas Olsson aflidit i följd af förgiftning, då hans död inträffat efter föregående sjukdom under hela våren, med hvilket osanna yttrande meningen kan hafva varit att vt icke måtte sätta en lit till de misstankar emot de tilltalade, som Axel Håkan Niklasson visste var vt bekanta;

dels att Axel Håkan Niklasson, vid en tredje af vt Nr 5 Augusta Olsdotter anförd händelse jämväl efter det Doktor Lundgren förklarat för honom af hvilken orsak Niklas Olsson aflidit, sökt inför styfmodren göra sannolikt med anförande af att annat i trakten samtidigt inträffadt hastigt dödsfall, att Niklas Olsson haft en naturlig död, och derigenom synbarligen afsett att gen-drifva /motbevisa, bemöta, tillbakavisa/ hennes af Axel Håkan Niklasson kända, vid tillfället äfven anspelade misstanke, det mannen blifvit mördad;

dels att Axel Håkan Niklasson är, genom vt Brinks utsago, med halft skäl öfvertygad att, då vt vid begrafningen efter Niklas Olsson frågat honom hvarför han, såsom vt af begrafningsgäster hört uppgifvas, varit rädd det en henne då påkommen häftig och ihållande näsblod skulle kunnat föranleda hennes död, hafva förklarat, såsom orden fallit, "det två personers hastiga frånfälle skulle kunnat väcka misstankar och derigenom förorsaka undersökning vid domstol";

dels att vt No 18 Carolina Olsdotter berättat att under 1855 års sommar Axel Håkan Niklasson sökt förmå henne att få fördrifva det barn, hvarmed hon då efter oloflig beblandelse med honom var hafvande, och att vt No 2 Inger Helena Andersdotter omtaladt, det Johanna Jonasdotter en gång under 1863 års sommar visat vt hvitt, hårdt ämne med uppgift att det vore arsenik, som Jonasdotter funnit uti Axel Håkan Niklassons kläder;

dels att Axel Håkan Niklasson, enligt eget erkännande, under sommaren näst efter Niklas Olssons frånfälle tillsagt Pigan Brink att, om än tillfrågad, icke omtala hvad hon visste i afseende på Niklas Olssons död;

och dels ändtligen att, enligt flera vitnens utsago, hos Olof Nestor Niklasson varit under jängre tid emot fadren rådande en ovänlig sinnesstämning hvilke äfven utbrutit i våldsamhet och enligt Brinks vitnesmål ännu kort före hans sista insjuknande röjt ett emot honom bittert lynne.

Detta med hvad mera ransakningen innefattar har Hds Rn tagit i öfvervägande; Och ehuru den anförda, icke återtagna svåra beskyllningen af den döende mot hans egna enda barn; sammanlagdt med

dels de sednares uppenbara likgiltighet emot fadren under hans sjukdom och deras förfarande efter dödsfallet, att icke allenast icke vidtaga någon åtgärd för upptäckt af att det svåraste emot deras närmaste anförvandt begånget brott, hvarom den ena hade full visshet och den andra åtminstone den allra högsta sannolikhet, dertill de med skuldfritt samvete måst hafva känt sig säskilt manade för att på samma gång aftvä den aflidnes beskyllan och vederlägga styfmodrens vidhållande deraf, utan att tvärtom söka förekomma det personer, som hade kännedom af omständigheterna vid Niklas Olssons död, måtte dem utsprida;

dels den anmärkta stora osannolikheten att, under den tid då soppan blifvit förgiftad, någon fremmande varit i huset, jemte vissheten att Niklas Olsson sjelf icke tagit sitt lif och utevaron af anledning till misstanke emot någon annan af husfolket, än de tilltalade;

dels de förhållanden att de tilltalade under nästnämnda tid varit ensamma i boningshuset och derunder haft lätt tillfälle att obemärkta lägga giftet i soppan, att sjelfva deras qvarblifvande i byggningen sagda gång utgör en af dem icke förklarad ovanlighet, och att de äro de enda, som veterligen haft fördel af Niklas Olssons bortgång;

dels de förebragta sannolikheterna emot Axel Håkan Niklasson, att han fruktat för laga undersökning om fadrens död, att han både före och efter ifrågavarande förgiftning innehaft gift och att han icke ens dragit i betänkande att vilja förgöra sitt eget barn;

och dels att Olof Nestor Niklasson finnes hafva länge emot fadren hyst ovilja;

innefattar mera än halft bevis att de tilltalade antingen med samma hand verkställt förgiftningen eller ock att endera varit gerningsmannen och den andra delaktig i brottet;

dock som båda enständigt förnekat angifvelsen och full bevisning emot dem saknas;

Altså pröfvar HRn med stöd af 17 Kap. 32§, RB lagligt lemna saken till framtiden, då den kan uppenbar varda.

I följd af målets utgång kommer ersättning att af allmänna medel lemnas såväl för obduktion med det belopp, hvartill räkning för densamma må i behörig ordning vara eller blifva bestämd, som ock till de af Åklagaren framställda vitnen, hvilka ega hemvist på minst en mils afstånd från tingsstället, med vanlig skjutslega efter en häst och 50 öre Rmt i dagtraktamente, eller till:

		Rmt shilling
Inger Helena Andreasdotter i Nordby	för 2 mils resa och 1 dags tid	2. 22
Anders Andersson under Lushed	för 2 mils resa och 1 dags tid	2. 22
August Nilsson under Stora Svälte	för 2 mils resa och 1 dags tid	2. 22
Augusta Olsdotter under do	för 2 mils resa och 1 dags tid	2. 22
Johannes Andreasson under Yllene	för 3 mils resa och 1 dags tid	3. 08
Emanuel Olsson under Norr Edsten	för 3 mils resa och 1 dags tid	3. 08
Carolus Carlsson under Krokbräcke	för 3 mils resa och 1 dags tid	3. 08
Carolina Olsdotter i Widingen	för 6 mils resa och 2 dags tid	6. 16
Carolina Olsdotter i Holma	för 12 mils resa och 2 dags tid	11. 32
Axel Larsson i Widingen	för 2 mils resa och 1 dags tid	2. 22
Anna Siversdotter under Stora Svälte	för 3 mils resa och 1 dags tid	3. 08
Johan Andreasson i Nordby	för 6 mils resa och 2 dags tid	6. 16
O. C. Forsell i Jore	för 3 mils resa och 1 dags tid	3. 08
Hans Olsson i Skistad	för 3 mils resa och 1 dags tid	3. 08
Anders Axelsson i do	för 3 mils resa och 1 dags tid	3. 08
Hans Hansson i Nordby	för 3 mils resa och 1 dags tid	3. 08
Catharina Gustafsdotter i Åbrott	för 2 mils resa och 1 dags tid	2. 22
Albertina Magnusdotter i Mörhult	för 3 mils resa och 1 dags tid	3. 08
Helena Olsdotter i Kärraby	för 4 mils resa och 1 dags tid	3. 94
Christina Torbeck under Allertorp	för 2 mils resa och 1 dags tid	2. 22

Kommande ersättningen till dessa vitnen att utbetalas af kronofogden i fögderiet vid anmälan och företeende af styrkt transumt utaf HRns beslut.

Beträffande de ersättningspåståenden, som blifvit gjorda af andra åberopade vitnen, än de härförut nämnda, kan någon godtgörelse dem icke tillerkännas.

Hvad angår den af åklagaren ingifna räkningen å kostnad för uppgräfning af Niklas Olssons lik, hänvisas åklagaren att derom göra framställning hos Kungens Befallningshafvare i lönet.

Jemlikt 25 Kap 5§ RB, sådant detta lagrum lyder i K. F. den 16 Febr 1864 §20, varder HRns i målet hållna ransakning och meddelade utslag underställa Kongl Majts och Rikets Götha Hofrätt skärskådande och pröfning; och förordnar HRn med stöd af §19 mom 20 i nyssåberopade Kongl förordning, att de tilltalade i anseende till de emot dem förekomna synnerligen besvärande omständigheter skola förblifva uti häkte tillsdessa Kongl Hof Rn pröfvat saken eller ? må annorlunda föreskrifva; i följe hvaraf de tilltalade komma att herifrån insändas till kronohäktet i Uddevalla.

Den som icke nölas åt HäradsRättens afkunnade utslag har frihet att deruti söka ändring medelst besvär i förbemälda Kongl HofRätt innan kl 12 å Trettionde dagen härefter, denna dag oräknad, eller Thorsdagen den sextonde /:16:/ instundanade November; och om de tilltalade vilja sig besvära, hafva de att inom nämnda tid låta genom tillsyningsmannen öfver kronohäktet aflemna till Konungens Befallningshafvande i länet sin besvärsskrift, till hvars författande de må om biträde hos Konungens Befallningshafvande sig anmäla genom nämnda tillsyningsman.

Afföres. Afträda.

Som ofvan

På Härads Rättens vägnar
L. Norin

Bil H.

Till Qville Wälloflige Härads Rätt!

Sedan jag hunnit taga kännedom af de Protokoller i ransakningsmålet angående Nicklas Olssons i Lushed dödssätt, hvilka i och för undervisandet samt förmanandet af vittnet Anders Andreasson, blifvit mig benäget meddelade, har jag ansett nödigt att ödmjukeligen anföra följande:

Det eger sin riktighet att enkan efter aflidne Niclas Olsson i Lushed Johanna Jonasdotter flera veckor efter mannens död för mig yppat sina skäligen misstankar att Niclas Olsson blifvit förgifven, äfvensom att hon, på det allvarligaste af mig uppmanad att offentliggöra förhållandet, förklarat sig detta hvarken kunna eller vilja på grund af den aflidnes uttryckliga önskan eller förbud; hvarföre hon alltså ville under min Presterliga tystnad hafva förvaradt det då med mig hafda samtalet.

Deremot, ifall med den uti Herr Doctor Lundgrens afgifna embetsbetyg omnämnde Embetsmannen skulle syftas på mig, eger det alldeles icke sin riktighet att bemälde Herr Docktor skulle före Niclas Olssons begrafning hafva meddelat mig sin åsigt af saken, utan skedde detta flera veckor eller månader derefter, sedan jag gjort Herr Doctorn derpå uppmärksam att Pastor i Församlingen hade, enligt Kongl Circulärbrevet af den 27 April 1860, haft rättighet att af den Läkare, som vårdat den aflidne i dess sista sjukdom, erhålla intyg öfver dödsorsaken.

Qville Prestgård

den 16 Oktober 1865

J. H. Holmqvist

Kyrkoherde